

DONOS NA MROZKA STR. 14

ECHO TYGODNIA

Niezależny magazyn dla każdego

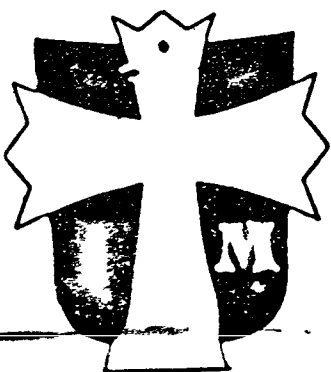
Nr 94 Toronto 26 lipca - 1 sierpnia 1984

ECHO
WEEKLY

Cena \$1.00

JAN PAWEŁ II -
Kanada 1984
POLONIJNI KOMITET
PRZYJĘCIA

12 sierpnia -
Polonijna Pielgrzymka
Maryjna do Midland

Nasza kanadyjska Jasna Góra - to wzniesienie dominujące nad wierzchołkami lasów Huronu. Nasza mała kanadyjska Częstochowa - to Midland z jezuitckim Sanktuarium Świętych Męczenników, zamordowanych za wiarę chrześcijańską. Tutaj, co roku w sierpniu - kierujemy swe kroki. Przybywamy autokarami, samochodami wędruje-

my pieszo. Pielgrzymujemy. Już od 48 lat, od kiedy spontanicznie pierwsi polscy tułacze, którzy ze starego kraju przywieźli w swych sercach umiłowanie Matki Najświętszej Królowej Polski i Świata, docieramy do Martyr's Shrine. Tutaj - podobnie jak poprzednicy - odnajdujemy swą tożsamość narodową i więź z Panią Jasnogorską, Czarną Madonną.

Przełomowym rokiem w historii pielgrzymek do Midland był Rok Milenijny. Wtedy to obok klasztoru, dzięki życzliwości i zrozumieniu kustoszy Sanktuarium, wzniesiony został, wspólnym polonijnym wysiłkiem i potrzebą serca - ołtarz. Przy nim, zbudowany z polnych głazów, wkrótce skupimy się w uroczystość Wniebowzięcia Matki Boskiej. A przed wizerunkiem Czarnej Madonny, pomodlimy się, wyzłimy, oczyszcimy i zmobilizujemy - wewnętrznie.

W tym roku i w tym miejscu, po raz pierwszy staną stopy Namiestnika Chrystusa. Tutaj też z pewnością, przy naszym ołtarzu, klęknie On, który na tarczy swego godła wypisał "M", oznaczające Maryję oraz "Totus Tuus" - cały Twój.

Pamiętajmy o tym wędrując do Midland. A będąc już w Sanktuarium Świętych Męczenników Kanadyjskich, niech z ust naszych popłynie żarliwa modlitwa i prośba o opiekę nad Jego Świątobliwością Janem Pawłem II i o Jego szczęśliwy przyjazd. Modlmy się słowami Następcy św. Piotra: Niech modlitwa ta popłynie do Boga. Za pośrednictwem Matki Najświętszej Królowej Polski i za przyczyną Świętych Męczenników Kanadyjskich, którym to sanktuarium jest przeznaczone, wybłagajmy dla Ojca Świętego bezpieczną i pomyslną pielgrzymkę do Kanady, a dla nas samych bogactwo łask Jego błogosławionej obecności.

Stawmy się licznie przy naszym skromnym ołtarzu! Niech w pielgrzymce, która została włączona w nurt przygotowania duchowego do spotkania z Namiestnikiem Chrystusa weźmie udział jak najliczniejsza rzesza ludu wiernego, apelujemy do organizacji kościelnych i świeckich, aby, jak co roku, masowo stawili się z pocztami sztandarowymi i uswiecili tegoroczną uroczystość. Niech nasza pielgrzymka przerodzi się w potężną manifestację wiary, przywiązania do Kościoła, do Stolicy Apostolskiej i panującego nam Papieża Jana Pawła II, gdyż poprzez wyniesienie Go na Stolicę Apostolską Bóg wynagrodził Narodowi Polski za jego przeszło 1000-letnie wierność. Trwanie przy Kościele Chrystusowym i Maryi. Niech hasło naszych ojców "Polonia semper fidelis" staną się nakazem sumienia dzisiaj i po wsze czasy.

AMNESTIA

The New York Times / Witold J. Szulecki

21 lipca w Warszawie Sejm PRL głosuje za ustawą o amnestii, która obejmuje 652 więźniów politycznych i 35 tysięcy kryminalnych

21 lipca, w sobotę, Sejm PRL uchwalił na wniosek rządu ustawę o warunkowej amnestii dla więźniów politycznych.

Więźniowie ci mają zostać zwolnieni pod warunkiem, że powstrzymają się od działalności politycznej.

Amnestią mają być objęte osoby, które do dnia 21 lipca dopuściły się, jak głosi tekst ustawy, przestępstw politycznych i innych czynów, zmierzających do obalenia siłą ustroju PRL. Jednocześnie jednak ustawa zawiera zakaz wszelkiej działalności politycznej do końca 1986 roku, pod groźbą przywrócenia już orzeczonych kar oraz uchylecia postanowień amnestii wobec osób „powracających na drogę przestępstwa”.

Zachodni korespondenci podali w sobotę, że więźniowie polityczni mają uzyskać wolność w ciągu trzydziestu dni.

Puszczone zostaną w niepamięć przestępstwa i wykroczenia, zagrożone karą do dwu lat więzienia. Wyroki do trzech lat więzienia zostaną zredukowane do połowy.

Amnestia nie obejmuje „poważnych zbrodni”, to jest zdrady ojczyzny, szpiegostwa i sabotażu. Z jej dobrodziejstw wykluczeni zostali recydywiści.

Amnestia obejmuje, jak się wydaje, czterech członków byłego KSS-KOR — Jacka Kuronia, Henryka Wujca, Adama Michnika i Zbigniewa Romaszewskiego, a także siedmiu czołowych przywódców Solidarności, przebywających od paru lat w więzieniu.

PLURALIZM POLITYCZNY WARUNKIEM PRAWDZIWEGO POJEDNANIA

Lech Wałęsa, w rozmowie telefonicznej z zachodnimi korespondentami, ze swego mieszkania w Gdansk, powiedział, że amnestia może być ważnym krokiem na drodze do pojednania narodowego. Jednocześnie przewodniczący Solidarności stwierdził, że pragnie się zapoznać z brzmieniem ustawy i oświadczył ponadto, że

jeżeli władze zmuszą będą do ograniczenia działalności politycznej lub związkowej, to polskie więzienia wypełnią się ponownie w ciągu miesiąca.

A oto dosłowne cytaty z wypowiedzi Wałęsy:

„Amnestia może stać się pierwszym krokiem do pojednania narodowego. Prawdziwe pojednanie nastąpi jednak dopiero wtedy, gdy władze przyjmą zasadę pluralizmu politycznego”.

Na kilka dni przed ogłoszeniem amnestii Ojciec Święty zwracając się do pielgrzymów polskich przybyłych do Watykanu, ponownie wyraził troskę o więźniów politycznych w Polsce.

NIE ZAPOMNIANO O POLITYCZNYCH

W Barczewie, Braniewie, Strzelinie i innych zakładach karnych, przebywali od miesięcy więźniowie sumienia. Warunki były trudne. Ale więźniowie znosili je z uporem i godnością. Jeden z nich, Władysław Frasiński, przewodniczący Solidarności Dolnego Śląska, aresztowany 5 października 1982 i skazany na karę sześciu lat więzienia, napisał:

„Jestem zdecydowany wytrwać. Apeluję o szerokie i aktywne poparcie dla ogółu więźniów politycznych, zwłaszcza zaś dla tych, którzy mogą być łatwo zapomniani”.

W jednej z mszy świętych za ojczyznę, odprawianych w kościele św. Stanisława na Żoliborzu w Warszawie, ks. Jerzy Popiełuszko powiedział w homilii:

„Sprawiedliwość daje nam prawo i obowiązek wołania o zwolnienie wszystkich uwięzionych za przekonania, o naprawienie krzywd im wyrządzonych, Wałęsa, mówiąc o cierpieniach uwięzionych, powiedział: „Jeśli ja o nim zapomnę, Ty Boże zapomnij o mnie”.

Ciąg dalszy str. 4

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF

GRAZYNA FARMUS

Współpracują

Zofia Bończa, Bohdan Ejbich,
Magdalena i Marek Czyżycy,
Zbigniew Farmus,
Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,
Ewa i Michał Rejkowscy,
Janusz Pietrus i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA dyżury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kąciku handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata: półroczna \$ 25, roczna \$ 50

ZAKRĘT?

Z okazji dobrodziejstwa amnestii przypomnijmy, że to już po dobrodziejstwie zniesienia stanu wojennego zamordowani zostali Przemysław, Bartoszcze i wielu innych. Co się będzie działo po amnestii?

Zwolnieni z peerelowskich kryminalów (gdzie na ogół panują warunki trudne do wyobrażenia dla mieszkańca Zachodu) przestaną tymczasem cierpieć i już to samo w sobie jest czymś bardzo dobrym.

Ale sam tekst ustawy amnestyjnej zawiera w sobie pogwałcenie litery i ducha prawa człowieka, zagwarantowanych przez PRL w Helsinkach. Zwalnianym grozi się sądem i więzieniem za "przestępstwa" objęte amnestią, jeśli w ciągu dwu lat władza znów ich na czymś przylapie. W odniesieniu do politycznych, jest to zakaz mówienia i pisania w obronie praw człowieka i praw związkowych.

Ważną mową, że jeśli za amnestią nie pojdzie uznanie przez władzę pluralizmu w Polsce, w ciągu miesiąca więzienia znów się zapelnia. Wtoruje mu wiele zachodnich gazet, a niektórzy dyplomaci odnieśli się do amnestii z dużą dozą podejrzliwości. Trudno dostrzec na szczytach władzy w PRL dążenie do pojednania.

Amnestia może stać się pierwszym krokiem na drodze przemian. Jeśli jednak nie nastąpią po niej przekształcenia instytucjonalne, po największej amnestii na 40-lecie PRL będziemy mieli jeszcze większą na 50-lecie.

Jacek Adolf

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Walter Mondale otrzymał nominację prezydencką Partii Demokratycznej.** W Mondale wygrał w sposób zdecydowany konwencję prezydencką Partii Demokratycznej uzyskując już w I turze 2191 głosów na 3983. By wygrać konwencję trzeba było uzyskać minimum 1967 głosów. Drugie miejsce zajął Gary Hart, który uzyskał 1200 głosów, trzecie i ostatnie pierwsze w historii kandydat murzynski Jesse Jackson, który zdobył 465 głosów. 56-letni Mondale był wiceprezydentem za prezydentury J. Cartera, wybrał na stanowisko wiceprezydenta kobietę Geraldine Ferraro. W swym wystąpieniu na konwencji demokratów Mondale zaatakował prezydenta Reagana, m.in. za to, że nie próbuje w dostatecznym stopniu osiągnąć porozumienia z ZSRR i przyrzekł, że spotka się co najmniej raz w roku w przywódca ZSRR by omówić najważniejsze sprawy, zwłaszcza zaś sprawy rozbrojenia tak potrzebne dla uratowania Ziemi od zagłady nuklearnej. Mondale z naciskiem sugerował, że za miłą aparycją prezydenta Reagana kryje się bardzo niebezpieczny człowiek, który zagraża światowemu pokojowi. Wybory prezydenckie odbędą się 6 listopada. Ostatni sondaż opinii publicznej wykazał, że prezydent Reagan i wiceprezydent Bush mają 14% przewagę nad parą Mondale-Ferraro.

● **Makabra w restauracji McDonald's w USA.** W San Ysidro w pobliżu San Diego w stanie Kalifornia 41-letni szaleńiec James Huberty zabił z premedytacją 21 osob i zranił 14. Wśród ofiar znalazło się 8-miesięczne niemowlę oraz dzieci J. Huberty, bezrobotny i ojciec dwóch córek został zastrzelony jednym strzałem przez snajpera policji. Zapytany przez żonę, gdy wychodził z domu przed mordem gdzie się udaje odpowiedział "Idę zapolować na ludzi". Rzez w San Ysidro jest najgorszym mordem w historii USA dokonanym w pojedynkę. W 1966 roku od kul C. Whitmana zginęło w Austin w stanie Teksas 16 ludzi oraz 31 zostało rannych.

● **Brawurowa ucieczka do Niemiec Zachodnich dwóch obywateli wschodniemieckich.** Dwoch braci z NRD posługując się małym rydłem wykopało podziemne przejście pod strefą graniczną między NRD i Bawarią wyposażoną przez stronę wschodniemiecką w elektryczne druty kolczaste i automatycznie strzelającą bronią odłamkową.

● **W wieku 58 lat zmarł w USA na raka George Low, dyrektor pierwszego lotu ludzi na Księżyc oraz jeden z głównych twórców wahadłowcy.**

● **Udana próba z nową raketą brytyjską "Sea Eagle"** nowa zdalnie sterowana rakietą brytyjską zamierzona jako konkurentka dla rakiet francuskich "Exocet" została wystrzelona podczas głównej próby z samolotu Harrier niszcząc 32-tysięczny przeznaczony na złom niszczyciel "Devonshire".

● **Policja filipińska rozpedza przeciwników prezydenta Marcosa.** W Manili policja filipińska stosując pałki i gaz łzawiący rozpedziła około 5-tysięczny tłum przeciwników prezydenta Marcosa protestujących przeciwko reżimowi, w chwili gdy Marcos otwierał nowo wybrany parlament.

● **Holandia jest również niezadowolona z UNESCO.** Rząd holenderski wystosował ostry list do dyrektora generalnego UNESCO Amadou Mahtar M'Bova w którym zapowiedział poważne zastanowienie się nad członkostwem Holandii w UNESCO jeśli organizacja ta nie dokona radykalnej reformy swej struktury i działalności do końca br. Poprzednio roczne wypowiedzenie członkostwa zostało złożone przez USA, a Wielka Brytania poinformowała, że w grudniu br. podejmie decyzję o pozostaniu w UNESCO bądź

ustąpieniu. Przypuszcza się, że wkrótce z podobnym krokiem mogą wystąpić Szwajcaria, Niemcy Zachodnie i Japonia. UNESCO pod kierunkiem M'Bova krytykowane jest m.in. za krzewienie prokomunistycznej i prosowieckiej propagandy, za niegospodarność materialną i marnowanie funduszy.

● **Brytyjczy dokerzy zakończyli strajk.** 35-tysięcy dokerów brytyjskich głosowało za zakończeniem strajku solidarnościowego ze strajkującymi od prawie 5 miesięcy górnikami. Premier M. Thatcher niezwykle zadowolona z takiego obrotu sprawy powiedziała, że związkowy przywódca górników A. Scargill "musi obecnie ciężko się zastanawiać do kogo może się zwrócić".

● **Niemcy Zachodnie zatrzymały sowiecką ciężarówkę.** Bonn nie udzielił zgody na wyjazd z terenu Niemiec Zachodnich ciężarówce sowieckiej, gdyż Kreml nie wyraził zgody na sprawdzenie zawartości zaplombowanego kontenera ciężarówce. Według źródeł dobrze poinformowanych władze zachodniemieckie podejrzewają, że zaplombowany kontener zawiera materiał szpiegowski, a może nawet części tajnych bomb zachodnich.

● **Spotkanie prezydenta Reagana z pierwszymi ludźmi na Księżycu.** Prezydent Reagan spotkał się w Białym Domu z trzema astronautami, którzy 15 lat temu stanowili załogę statku kosmicznego Apollo 11, z których dwojka wylądowała na Księżycu. Neil Armstrong, Buzz Aldrin i Michael Collins (który nie wylądował na Księżycu) wyrazili się z uznaniem o programach kosmicznych powstałych za prezydentury Reagana. Podczas spotkania prezydent Reagan wezwał do uprzemysłowienia kosmosu i zapowiedział ulgi podatkowe i ułatwienia prawne dla prywatnych przedsiębiorców gotowych zainwestować w przemysł kosmiczny.

ROZWÓD K-S PO FRANCUSKU

Fabius

W ubiegły wtorek zrezygnował premier Francji Pierre Mauroy. Było to zaskoczenie, gdyż spodziewano się przede wszystkim rezygnacji ministra edukacji A. Savary'ego, gdy stało się jasne, że w obliczu narastającej fali protestów przeciwko nowym przepisom ograniczającym szkolnictwo prywatne prezydent Mitterand "zdradził" swój rząd i zaczął się wycofywać z coraz bardziej niepopularnej idei nałożenia państwowej kontroli na prywatną oświatę.

Zmianę w postawie prezydenta premier Mauroy uznał za osobisty policzek i podał się do dymisji. Mitterand przyjął

ją od razu i mianował nowym premierem 37-letniego Zyda, Laurenta Fabiusa, najpierw przed 3 laty najmłodszego ministra w rządzie francuskim, a obecnie najmłodszego premiera Francji od 150 lat. Fabius, który przed objęciem tekni premiera był ministrem przemysłu został wybrany przez Mitteranda jako osoba najbardziej powołana do kontynuowania dramatycznej polityki modernizacji przemysłu francuskiego, cięć budżetowych i programu oszczędnościowego. A więc polityki, której zagorzałymi przeciwnikami byli czterej ministrowie komunistyczni w koalicyjnym rządzie socjalistyczno-komunistycznym.

Gdy do Francuskiej Partii Komunistycznej i do przebywającego w Rumunii na wczasach sekretarza G. Marchais dotarła wieść o mianowaniu Fabiusa premierem od razu stało się jasne, że musi dojść do posiedzenia KC partii w celu podjęcia decyzji - pozostać w nowym rządzie czy też się wycofać, albo też, gdyż nie było od razu wiadome, czy Fabius zdecydował się na ministrowie komunistycznych czy też nie, nalegać na niego by objął w składzie nowego rządu komunistów czy też nie nalegać. Posiedzenie KC, które miało miejsce w ubiegłą środę było rzeczą jasną nocną i tajną. Wiadomo tylko, że Marchais odbył szereg gorących rozmów z Fabiusem, ale tylko nieliczni wiedzą co było ich przedmiotem. W każdym razie, gdy w czwartek (19 lipca) Fabius ogło-

sił skład nowego 16-osobowego rządu nie było w nim ani jednego ministra komunistycznego. Tak więc trzyletnie socjalistyczno-komunistyczne małżeństwo rządowe (od 1981 roku gdy sojusz wyborczy przyniósł lewicy zwycięstwo w wyborach) skończyło się rozwodem. W związku z tym, że socjaliści mają absolutną większość w Zgromadzeniu Narodowym nie ma żadnego zagrożenia dla ich władzy. Zredztą komunistami oświadczyli, że ich nieobecność rządowa nie jest tożsama z zerwaniem sojuszu całkowite i że na forum Zgromadzenia Narodowego ich posłowie będą nadal popierać posłów socjalistycznych.

Wewnętrzne źródła z samej partii komunistycznej podały, że decyzja Marchais o wycofaniu ministrów komunistycznych z

W KANADZIE

MINISTER LALONDE ODCHODZI

➤ Marc Lalonde zrezygnował z dalszego uprawiania polityki. Zdecydował, że nie będzie kandydował w okręgu Outremont gdzie występował jako poseł od 1972 roku.

Uchodził za główny filar gabinetu Trudeau pełniąc kluczowe teki ministra energetyki, a następnie finansów. Jest 9 ministrem, który opuścił gabinet od momentu przejścia władzy przez Turnera. W gabinecie miał opinię najbardziej doświadczonego. W jego długiej karierze najbardziej znaczące były, nim objął ministerstwa, - posada doradcy politycznego byłego premiera Lestera Pearsona, i praca głównego sekretarza premiera Trudeau.

W wieku 54 lat Lalonde zaczyna nowe życie. Zapytany przez reporterów co zamierza robić, odpowiedział: "W moim domu na wsi mam tyle nie przeczytanych książek". Ostatecznie - dodał - mogę być dziennikarzem.

KONFLIKT INTERESU

➤ Kanadyjczyk Lynn Williams przewodniczący ogólnoamerykańskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Stalowego (United Steelworkers of America) oświadczył, że nie poprze swych rodaków w walce o utrzymanie 2000 miejsc pracy, które mogą stracić w wyniku dominacji amerykańskiej produkcji. 24 września Ronald Reagan ma ogłosić decyzję o utrzymaniu, rozszerzeniu lub zmniejszeniu importu surowców. Jeśli nastąpi zmniejszenie importu ucierpi na tym przemysł kanadyjski nastawiony na produkcję eksportową do USA. Narazie rząd kanadyjski i potentaci stalowi montują grupy nacisku by zapobiec tej decyzji. We wtorek właśnie w tym celu minister handlu Francis Fox spotkał się oficjalnie z ministrem tego resortu w USA Bill'em Brock'em.

Williams został wybrany na swe stanowisko dzięki silnemu poparciu związków kanadyjskich i ogólnemu przekonaniu, że mię-

dzy robotnikami kanadyjskimi i amerykańskimi tej branży nie ma konfliktu interesów. Konflikt wyplął w parę miesięcy po wyborach, a decyzja neutralności wobec niego przewodniczącego może spowodować utratę poparcia.

ARYSTOKRACJA ZWIĄZKOWA W KANADZIE

Najwięcej wśród kanadyjskich związkowców zarabia Ed Lawson (Canadian Conference of Teamsters) - ponad 200 000 dolarów rocznie. A inni? D McDermott (Canadian Labor Congress) - 74 058, R White (United Auto Workers) - 64 261, J Rose (Canadian Union of Public Employees) - 63 000, J Parrot (Canadian Union of Postal Workers) - 37 600.

SPRAWA DOKTORA MORGENTALERA

➤ Dr Henry Morgentaler przegrał sprawę sądową, której przedmiotem było ustalenie czy oskarżenie o nielegalne przerywanie ciąży narusza Kartę Praw Człowieka.

Sędzia Najwyższy William Parker z ontaryjskiego sądu najwyższego orzekł, że oskarżenie takie nie jest sprzeczne z Kartą Praw.

Dr Morgentaler, Dr Robert Scott i Dr Leslie Frank Smoling - staną przed sądem 17 września oskarżeni o wykonywanie nielegalnych zabiegów przerywania ciąży. 5 lipca zostali oni aresztowani w ich nowo otwartej klinice w Toronto podczas wykonywania zabiegu. Klinika została zamknięta, a lekarze uzyskali zwolnienie za kaucją.

Morgentaler, który prowadzi podobną klinikę w Quebec, a utracił inną w Winnipeg postanowił zmienić kanadyjskie prawo, w myśl którego przerywanie ciąży można dokonać wyłącznie w szpitalu, w wyniku decyzji komitetu, który bierze pod uwagę wyłącznie aspekty zdrowotne. Uważa, że decyzja o przerywaniu niechcianej ciąży powinna należeć do kobiety i jej lekarza.

W związku z tym zaapelował do premiera Turnera by uczynił ze "spraw-kobiecych" wyborczą platformę i poparł legalizację przerywania ciąży. W ubiegły piątek odbyły się demonstracje zwolenników i przeciwników doktora Morgentalera.

MULRONEY PRZEPRASZA

➤ Brian Mulroney musiał przeprosić publicznie za zartobliwe traktowanie tytułarnych stanowisk, które dostały się ostatnio zasłużonym politykom liberalnym. Mulroney podczas swej kampanii o przywództwo partii konserwatywnej obiecał publicznie Torysom iż otrzymywac będą rządowe posady. U progu krajowej kampanii o fotel premiera zaatakował przywileje partyjne, które pozwalają na zajmowanie dożywotnich stanowisk. Dziennikarze zauważyli, że co innego mówi swej partii, a co innego kanadyjskim wyborcom.

Mulroney użył też mocnego języka w określeniu nowo mianowanego ambasadora Kanady w Portugalii.

W swych przeprosinach Mulroney wyjaśnił, że wyrażane swobodnie opinie nie są wyrazem jego zasadniczych poglądów czy postawy.

NIEZADOWOLENI

➤ Większość Kanadyjczyków jest niezadowolonych z sytuacji gospodarczej kraju - oto rezultat kolejnego sondażu opinii publicznej Gallupa. Szukają oni zarazem winy w błędnej polityce rządzącej partii liberalnej.

Badania przeprowadzone w maju na próbie 1066 osób wykazały, że 62 procent osób jest wobec polityki gospodarczej liberałów nastawionych krytycznie, a 23 procent uważa, że polityka ta jest właściwa.

DEBATA I WOKOŁ

➤ W chwili, gdy drukujemy ten numer, w środę odbywa się w

Kampania wyborcza w toku. Na zdjęciu John Turner i poseł polskiego pochodzenia Jesse Flis.

telewizji debata trzech przywódców kanadyjskich partii.

Decyzja zapadła w dużym pośpiechu, a termin odległy od wyborów wywołał niezadowolone Torysów. Ich negocjator Michael Meighen pragnął by debata miała miejsce 14 sierpnia, lecz projekt ten został storpedowany. Powiedział więc, że nic nie zmieniło się za rządów Turnera. Ta sama stara arogancja. Ich racje albo żadna inna. Określił premiera jako Pierre Elliotta Turnera.

Jedno jest pewne. Do czasu wyborów widzowie zapomną argumenty i racje przedstawione podczas telewizyjnej dyskusji. I z tego punktu widzenia nie może ona zaważyć o wyniku wyborów.

PORAŻKA ESKIMOSA

➤ Jedynek Eskimos, wybrany kiedykolwiek do parlamentu Peter Ittumar były członek NDP i od niedawna liberala zdecydował, że nie będzie kandydował w wyborach w okręgu Nunatsiag w Northwest Territories. Decyzja zapadła na wiadomość, iż jego kandydatura zle była widziana przez premiera Turnera i prezydenta partii liberalnej Ione Compaño.

Ittumar jest zięciem byłego ministra do spraw indyjskich Johna Munro, odsuniętego z nowego gabinetu.

BEATYFIKACJA KANADYJKI

Podczas swej wizyty w Kanadzie Jan Paweł II dokonał beatyfikacji kanadyjskiej zakonniczki matki Marie Leonie, która w XIX wieku utworzyła zakon Sióstr Świętej Rodziny Uroczystość beatyfikacji będzie miała miejsce podczas polowej mszy w Montrealu 11 września.

DO PARKU PROWINCJONALNEGO — ZA DARMO

➤ 6 sierpnia wszystkie ze 137 parków prowincjonalnych Ontario będą otwarte nieodpłatnie dla publiczności. Zwykle opłata wynosi \$2.50 od pojazdu za dzień dla turystów. Darmowy wstęp jest prezentem z okazji dwóchsetlecia prowincji.

Niektóre z parków zaplanowały dodatkowe atrakcje na ten dzień. Park Wasaga Beach w Collingwood zaplanował całodzienny piknik z atrakcjami dla dzieci.

W Awenda koło Midland rozpalone zostanie ognisko. W Spring Water dzieci będą mogły obejrzeć dzikie zwierzęta, w Killbear gospodarze parku przebrani będą w tradycyjne ubrania pionierów itd. Szczegóły o programach można zasięgnąć w dyrekcjach parków.

rządu, gdy stało się jasne, że prezydent Mitterand nie wycofa swego planu oszczędnościowego i cięć budżetowych nie była decyzją samodzielną. Przebywając w Rumunii "na wczasach" spotkał się on tam z wysokim funkcjonariuszem partii sowieckiej, który przekazał mu stanowisko Kremla w sprawie socjalistyczno-komunistycznej koalicji rządowej - wycofać się z niej przy pierwszej lepszej okazji. Kreml kierował się wieloma względami, z których najważniejsze było przewidywanie ciężkiej sytuacji gospodarczej Francji w najbliższym okresie, którą socjaliści mogliby obwinic komunistów i złość, że komunisty zasiadają w rządzie tak antysowieckiego jak Mitterand socjalisty.

"Le Monde" napisał w komentarzu o rozpadzie socjalisty-

czno-komunistycznej koalicji rządowej, że obydwie strony odniosły korzyść, gdyż pozbyły się siebie wzajemnie. Prezydent Mitterand będzie mógł spokojniej wejść na ścieżki socjalizmu socjaldemokratycznego, a komunisty będą znowu mieli wolne ręce w sprawie radykalizowania opozycyjnych nastrojów w klasie robotniczej i nastrojów antyrządowych w kontrolowanych przez komunistów związkach zawodowych, zwłaszcza zaś w potężnym CGT. Ostatnio bowiem coraz częściej radykalna lewica oskarżała komunistów o zdradę interesów klasy robotniczej i oportunizm wynikający z zachłystnięcia się władzą.

Gdy w 1981 roku doszło do rządowego marazmu socjalistów i komunistów pojawiły się różne przewidywania co do tego jak

związek ten zakończy się. Były i takie, które twierdziły, że para Marchais-Mitterand daje solidną podstawę do długotrwałego i owocnego sojuszu. Na szczęście te właśnie nie potwierdziły się wyjątkowo błyskawicznie. Po trzech latach małżeńskich burz i zdrad koniec związku - rozwód uwienczył jego dzieło - bezpłodność. A Francja miała okazję przekonać się na własne oczy, że koalicja komunistom jest potrzebna przede wszystkim jako odskocznia do przejścia całej władzy, gdy nie wyjdzie, uciekając chyłkiem i sposobną się do następnej okazji.

***

Kilka słów na koniec o błyskotliwej karierze Fabiusa. Pochodzi on z bardzo zamoznej rodziny, uwielbia przepych, kiedys

jeździł "Porsche" oraz nosił garnitur za 1000 dolarów i koszule za kilkaset. Znany był z tego, że jadał i spotykał się w najbardziej drogich restauracjach Paryża. Nie przeszkadzało mu to być zartwardziałym socjalistą ze skłonnością do marksizmu i to tak dalece, że własna klasa oskarżyła go o zdradę. W przemowieniach i rozmowach prywatnych zapowiadał, że zniszczy bogatych i wyzyskiwaczy. Kluczem do zniszczenia klasy wyzyskiwaczy była dla Fabiusa stara koncepcja upanstwowienia całej gospodarki. Potem nagle Fabius się zmienił (i krąży wiele koncepcji i plotek dławczego), porzucił doktrynerski socjalizm i stał się skromnym człowiekiem jeżdżącym przeciętnym Citroenem i głoszącym, że prawdziwą wartością gospodarczą jest zysk i pry-

watna inicjatywa. "W istocie - powiedział niedawno Fabius - jestem pragmatykiem. Pragnę by sprawy toczyły się efektywnie. Lewica osiągnęła wiele wprowadzając odpowiednie prawa, ale państwo nie jest w stanie załatwić wszystko. Nigdy nie będzie w stanie zastąpić to co nazywamy biznesem".

No cóż. Zawsze to lepiej gdy ktoś z marksizującego socjalisty staje się wyznawcą i propagatorem wolnej inicjatywy wytwórczej, a nie na odwrót. Skądinąd ciekawe jak potoczy się daleka kariera byłego playboya socjalisty, a obecnie pragmatyka-premiera, gdyż podejrzewam, że koleje Fabiusa jak mało kogo we Francji będą odzwierciedlać jej istotne sprawy końca XX wieku.

SWIATOWIT

AMNESTIA

Jacek Kuron (z lewej) i Adam Michnik (w środku, w tyle) w sądzie warszawskim, w dniu otwarcia rozprawy - 18 lipca - w której zasiadli na ławie oskarżonych wraz z dwoma innymi działaczami KSS-KOR. Wszystkich obejmuje amnestia, ale jeśli po zwolnieniu będą prowadzić działalność polityczną, grozić im będzie powrót za kraty. Z prawej opozycyjny pisarz Wiktor Woroszyński wita się z Kuroniem.

Ciąg dalszy ze str. 1

Ale społeczeństwo polskie o swoich więźniach sumienia pamiętało, wspierając ich moralnie i materialnie. A światowe organizacje i instytucje, a także wpływowi osobowości polityczne, którym nie były obojętne sprawy obrony praw człowieka, wywierały naciski na władze PRL, domagając się bezwarunkowego uwolnienia więźniów.

Najpierw kobiety i młodzież

Ustawę o amnestii uchwalono w przeddzień 40 rocznicy PRL, przypadającej na dzień uchwalenia tzw. Manifestu Lipcowego. Ustawa ma objąć 652 więźniów politycznych.

Zastępca prokuratora generalnego PRL poinformował zachodnich dziennikarzy, że amnestia obejmie również 35 tys. pospolitych przestępców.

Prokurator Hipolit Starszak zapowiedział na konferencji prasowej dla zachodnich korespondentów, że formalności związane ze zwolnieniami zaczną się w poniedziałek 23 lipca i że więźniowie objęci amnestią zaczną opuszczać więzienia w następnym tygodniu. W pierwszej kolejności będzie się wypuszczać kobiety i młodzież.

Hipolit Starszak oświadczył dziennikarzom, że amnestia obejmuje także czterech oskarżonych w procesie KSS-KOR. Proces ten rozpoczął się w Warszawie 13 lipca i już w środę 18 lipca rozprawa została odroczona, ze względu na zbliżającą się sesję Sejmu, na której miała być wniesiona ustawa o amnestii.

Eksmisja z więzienia? "Amnestii nie przyjmę"

Dwaj z oskarżonych, Jacek Kuron i Adam Michnik, żądali by umożliwiono im udowodnienie swej niewinności. Adam Michnik, w listach z więzienia, dawał do zrozumienia, że amnestii nie przyjmie i zmusi władze do eksmitowania go z więzienia.

Amerykańska administracja prezydenta Reagana stała na stanowisku, że zwolnienie więźniów politycznych w Polsce jest jednym z głównych warunków przywrócenia władzom PRL kredytów amerykańskich a także przywrócenia PRL statusu jednego z najbardziej uprzywilejowanych państw w stosunkach handlowych z USA. Przywilej taki polega na obniżkach celi za towary importowane do USA.

Objęcie kredytów amerykańskich i podwyżka celi były objęte sankcjami amerykańskimi wobec władz PRL, wprowadzonymi po narzuceniu stanu wojennego 13 grudnia 1981. Ekonomisci PRL twierdzą, że kosztowało to gospodarkę PRL utratę produkcji wartości 13 miliardów dolarów.

W Waszyngtonie oświadczone, że Stany Zjednoczone z zadowoleniem przyjmują ustawę o amnestii w PRL a prezydent Reagan zapewne wkrótce zatwierdzi dalsze złagodzenie sankcji. Stwierdzono jednak, że Waszyngton nie ma zamiaru znosić wszystkich sankcji, dopóki nie nastąpi dalszy postęp w kierunku dalszej liberalizacji politycznej w PRL.

Pierwszy sekretarz KC PZPR i premier rządu PRL gen. Wojciech Jaruzelski, w przemówieniu sejmowym w sobotę 21 lipca powiedział, że amnestię wprowadza się ze względów humanitarnych oraz dlatego, że pozwala na to obecna stabilizacja warunków w kraju.

Jaruzelski oświadczył, że „przeżyliśmy” szantaz gospodarczy, niesławny bojkot umiera, powiedział, lecz znacznie dłużej przetrwa pamięć o tym, że nie można polegać na naszych partnerach, takich jak Stany Zjednoczone czy Francja.

Za ustawą o amnestii głosowało 365 posłów, przeciw ustawie padły cztery głosy, ośmiu posłów wstrzymało się od głosu.

W odniesieniu do pospolitych przestępców, ustawa obejmuje około 40 procent osób, przebywających obecnie w więzieniach PRL. Są podstawy by sądzić, że i między nimi są więźniowie sumienia, jedną z postaci represji politycznych było bowiem oskarżanie i skazywanie działaczy opozycji i osoby podejrzane o opozycyjne nastawienie wobec władz, za przestępstwa czy wykroczenia kryminalne.

Ustawę o amnestii przedstawiła w Sejmie posłanka Eugenia Kempara stwierdzając przy tym, że jest to najszersza z jedenastu amnestii wprowadzonych dotychczas w PRL. Stwierdziła, że amnestia odnosi się do wszystkich przestępstw politycznych, z wyjątkiem zdrady kraju, szpiegostwa i sabotażu.

Posłanka Eugenia Kempara stwierdziła, że więźniowie polityczni objęci amnestią nie będą musieli podpisywać żadnych zobowiązań, aby uzyskać zwolnienie. Dodała jednak, że jeśli w ciągu dwu najbliższych lat zostaną aresztowani i skazani za podobne przestępstwa, poprzednie sprawy zostaną wznowione.

Także dla emigrantów

Dodała, że z amnestii mogą skorzystać nawet osoby, których nie postawiono w stan oskarżenia, zarówno zamieszkałe w kraju, jak i przebywające za granicą, jeśli „przyznają się do przestępstwa” i przedstawią dowody w postaci narzędzi lub wytworów swej podziemnej działalności.

Wśród objętych amnestią znajdują się tacy znani przywódcy Solidarności, jak Andrzej Gwiazda, Karol Modzelewski i Marian Jurczyk, którzy spędzili w więzieniu dwa i pół roku.

Przywódcy KPN wyjdą na wolność

Prokurator Starszak oświadczył, że na podstawie amnestii wyjdą na wolność także trzej skazani przywódcy KPN — Konfederacji Polski Niepodległej, z Leszkiem Moczulskim na czele. KPN dążył do anulowania postanowień jaltanskich i do wystąpienia Polski z Układu Warszawskiego.

Amnestią mają zostać objęci także dwaj pielęgniarze pogotowia ratunkowego, skazani ostatnio w procesie o zabójstwo Grzegorza Przemyska.

W czasie konferencji prasowej, prokurator Starszak nie był pewien losu Bogdana Lisa, członka działającej w podziemiu TKK — Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Solidarności, aresztowanego w czerwcu, a także aresztowanego ostatnio działacza podziemia Piotra Mierzejewskiego. Akty oskarżenia w ich sprawach nie są jeszcze kompletne, lecz oskarżenie wspomina o zdradzie państwa i dlatego, powiedział Starszak, możliwe jest, że te dwie osoby nie zostaną objęte amnestią. Możliwe jest też jednak, że akty oskarżenia w ich sprawach zostaną sformułowane w inny sposób.

Generał Jaruzelski nie był obecny w Sejmie w czasie głosowania nad ustawą o amnestii. Przebywał w tym czasie na spotkaniu z przewodniczącym rady ministrów ZSRR Mikołajem A. Tichonowem, przybyłym na uroczystości 40-lecia PRL (Niektórzy komentatorzy wyrazili opinię, że przysłanie z tej okazji do PRL mało znaczącego Tichonowa, zamiast Czernienki, jest niemal policzkiem dla Jaruzelskiego).

Przemówienie Jaruzelskiego w Sejmie trwało godzinę. Generał rozwodził się nad wielkimi osiągnięciami PRL w ciągu minionych czterdziestu lat.

O „szantazu gospodarczym” administracji Reagana wyraził się z pogardą, lecz jednocześnie zapewnił, że PRL gotowa jest do poprawy stosunków ze wszystkimi krajami.

O amnestii powiedział, że jej motywem są wyłącznie względy humanitarne i ostrzegł, że nie należy jej traktować jako aktu słabości.

Jaruzelski wychwalał też Moskwę za „braterską pomoc”, ale — jak podkreśla korespondent *New York Times'a*, mówiąc o tym, że perspektywa zjednoczenia Niemiec stwarza niebezpieczeństwo dla polskich granic oświadczył, że tylko Polacy zadecydują o polskiej suwerenności i o polskich granicach.

ZOSTATNIEJ CHWILI 24 LIPCA

Wolność dla Gwiazdy

cela dla Lisa

W Warszawie potwierdzono oficjalnie, że Andrzej Gwiazda jest objęty amnestią. W sobotę 21 lipca został on zwolniony z aresztu śledczego na Rakowieckiej w Warszawie, ze względu na chorobę matki.

Rzecznik rządu PRL Jerzy Urban oświadczył, że Gwiazda musi jedynie powrócić do aresztu na Rakowieckiej dla dopełnienia kilku formalności. Andrzej Gwiazda, członek prezydium Zarządu Regionu i Komisji Krajowej NSZZ Solidarnosc, wraz z sześcioma innymi działaczami niezależnego ruchu związkowego, oczekiwał na proces z oskarżenia o rzekome przygotowywanie próby zamachu stanu.

Z tego samego artykułu kodeksu karnego oskarżeni byli także czterej członkowie Komitetu Samoobrony Społecznej KOR, którzy również zostali objęci amnestią. Mają być oni zwolnieni w ciągu najbliższych czterech tygodni.

Krewni i znajomi Jacka Kuronia, Zbigniewa Romaszewskiego i Henryka Wujca, poinformowali zagranicznych korespondentów, iż nieoficjalnie powiedziano im, że mogą się spodziewać zwolnienia jeszcze w tym tygodniu.

Pomimo amnestii, w dalszym ciągu trwa śledztwo przeciwko członkowi Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Bogdanowi Lisowi. Przedstawiono mu zarzut zdrady ojczyzny, oparty na artykule kodeksu karnego, którego nie obejmuje ustawa amnestyjna. Los Bogdana Lisa był tematem wypowiedzi przewodniczącego Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych Johna Van den Beckena. Dalsze więzienie Bogdana Lisa, powiedział on, jest próbierzem intencji władz PRL w stosunku do niezależnego ruchu związkowego.

Doniesienia z Warszawy mówią o zwiększonych patrołach policyjnych wokół więzienia na Rakowieckiej. Milicja wydała zakaz gromadzenia się wokół bramy więziennej i nakazała zagranicznym dziennikarzom opuszczenie okolicznych ulic.

AMERYKANIE ZAPOWIEDZIeli ZŁAGODZENIE SANKCJI

WASZYNGTON, 21 lipca Jak podała prasa amerykańska, rząd Stanów Zjednoczonych określił ustawę o amnestii, uchwaloną przez Sejm w Warszawie, jako pozytywny krok, a urzędnicy administracji amerykańskiej poinformowali dziennikarzy, że prezydent Reagan prawdopodobnie już wkrótce zatwierdzi dalsze złagodzenie sankcji przeciw PRL.

Urzędnicy stwierdzili, że wśród sankcji, które prawdopodobnie zostaną zniesione, znajduje się zakaz regularnych lotów Polskich Linii Lotniczych do Stanów Zjednoczonych oraz ograniczenia finansowanej przez rząd USA wymiany naukowej z PRL.

W styczniu bieżącego roku oraz w listopadzie roku ubiegłego, prezydent Reagan zapowiedział wstępne kroki, zmierzające do złagodzenia sankcji. Sankcje amerykańskie na PRL zostały nałożone po narzuceniu w Polsce stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981.

Pierwszy etap łagodzenia sankcji amerykańskich obejmował przywrócenie prawa połowów na wodach amerykańskich, przywrócenie lotów czarterowych PLL LOT do Stanów Zjednoczonych, oraz zgodę na rozmowy w sprawie rozłożenia na dalsze raty oficjalnego zadłużenia PRL na Zachodzie, sięgającego 15,2 miliarda dolarów. Jest to zadłużenie PRL wobec rządów zachodnich. Reszta długu PRL wynika z kredytów udzielonych przez banki prywatne.

Urzędnicy Departamentu Stanu USA poinformowali, że w ostatnich tygodniach Waszyngton przeprowadził konsultacje w sprawie Polski, ze swymi sojusznikami w NATO — Pakcie Północnoatlantyckim i dlatego można się spodziewać, że amnestia w PRL zapewne wywoła podobne reakcje w innych stolicach Zachodu.

Amerykański Departament Stanu oświadczył „Z zadowolaniem witamy ogłoszenie amnestii. Jest to krok pozytywny”.

Ale administracja amerykańska dała do zrozumienia, że nie jest przygotowana na zniesienie najdotkliwszych sankcji gospodarczych wobec PRL, dopóki nie nastąpi większa liberalizacja w PRL.

Rzecznik Departamentu Stanu Kathleen Land oświadczyła: „Mam nadzieję, że amnestia doprowadzi władze polskie do podjęcia dalszych kroków dla spełnienia oczekiwan, tak jasno wyrażonych przez polskie społeczeństwo”.

PRASA ZACHODNIA O AMNESTII

Prasa zachodnioeuropejska uznała amnestię za wydarzenie pomysłne, lecz wyraża w związku z nią wątpliwość i zastrzeżenie.

Cytuje się Wałęsę, który uznał krok władz za pozytywny, ale wzywa teraz władze do tolerowania pluralizmu. Podkreśla się, że zanim kraje zachodnie zdecydują się całkowicie zniesić sankcje przeciw PRL, będą się chciały przekonać, czy za amnestią pojdą dalsze kroki w kierunku liberalizacji.

Nadzieja na nowy start

Brytyjski dziennik *Financial Times* pisze, że amnestia nie wymaze zła, wyrządzonego przez wprowadzenie stanu wojennego, ale mimo wszystko stwarza nadzieję na nowy start w Polsce. Posługiwanie się obecnie przez Zachód marchewką raczej niż kijem może skutecznie nakłonić władze PRL do tego nowego startu w polityce.

„Z rządem gen. Jaruzelskiego można perswazją i naciskami uzyskać więcej, niż odwracając się do plecami”, pisze dziennik.

Również zdaniem włoskiego dziennika *La Repubblica*, Zachód powinien uznać, że należy położyć kres izolacji PRL na arenie międzynarodowej. Równocześnie jednak, ogłoszona w Polsce amnestia sama przez się nie wystarcza aby zmniejszyć przedział między rządzącymi i rządzonymi.

Nie dążą do porozumienia

Francuski dziennik *Le Figaro* ze amnestią stwarza nadzieję na przyszłość. Zwraca uwagę, że rząd powołuje się na swą wspaniałomyślność, ale równocześnie Kościół twierdzi, że przyczynił się do amnestii swymi stałymi nawoływaniami, opozycja może podkreślać, że wy mogła amnestii swymi ciągłymi protestami, a Zachód — że doprowadziły do niej sankcje. Nie wchodząc w to, kto ma rację, trzeba stwierdzić, że amnestia jest aktem zdrowego rozsądku. Potrzebne są jednak teraz posunięcia liberalizacyjne, i to szybko. Generał Jaruzelski nie powinien zmarnować okazji.

Według doniesień prasowych, niektórzy dyplomaci są nastawieni dość sceptycznie. Obawiają się, że amnestia nie zapowiada porozumienia społecznego, w kierownictwie PRL nie daje się bowiem wyczuć ducha ugody.

wo Trwała stabilizacja polityczna, gospodarcza i społeczna w Polsce możliwa jest do osiągnięcia tylko na drodze dialogu między rządem a społeczeństwem”.

I dalej „Przed podjęciem decyzji co do naszych dalszych kroków, musimy uważnie przestudiować komunikat o amnestii”.

Funkcjonariusze administracji USA poinformowali jednak, że jeśli w ostatniej chwili nie wyłoni się jakies trudności, to prezydent Reagan w najbliższych dniach prawdopodobnie formalnie ogłosi złagodzenie sankcji.

Kiedy po raz pierwszy wprowadzono sankcje gospodarcze przeciw PRL, prezydent Reagan przyrzekł, że pozostaną one w mocy, dopóki PRL nie spełni trzech warunków. Warunki te, to zniesienie stanu wojennego, zwolnienie wszystkich więźniów politycznych, oraz nawiązanie nowego dialogu między rządem PRL, Kościołem i wolnymi związkami zawodowymi z Solidarnością na czele. Solidarność została zdelegalizowana na krótko przed wprowadzeniem stanu wojennego.

W czerwcu 1983 Reagan zmodyfikował te warunki oświadczając, że „jeśli rząd polski podejmie znaczące kroki liberalizujące (warunki w kraju), to jesteśmy przygotowani na podjęcie równie znaczących i konkretnych kroków, ze swej strony”.

WARUNKI AMNESTII - PODEJRZANE

Nadal obowiązują następujące sankcje

— Odmowa poparcia przez Stany Zjednoczone staran PRL o przyjęcie do Międzynarodowego Funduszu Monetarnego, dalsze pozbawienie prawa do normalnego cła, określenia jako status największego uprzywilejowania, który PRL miała do 1982, oraz zakaz udzielania PRL jakichkolwiek amerykańskich kredytów rządowych na zakup żywności i innych artykułów konsumpcyjnych.

Władze PRL ogłosiły oficjalnie zniesienie stanu wojennego, lecz pozostało w mocy wiele represyjnych przepisów i instytucji z okresu stanu wojennego. Obecnie władze PRL obiecują zwolnienie prawie wszystkich więźniów politycznych, lecz urzędnicy rządu amerykańskiego oświadczyli w sobotę 21 lipca, że uważają warunki amnestii za podejrzane, bo władze PRL zachowały sobie prawo ponownego aresztowania (zwolnionych) ludzi.

Dokonał: enie s. pata obak u gory

Zdaniem paryskiego dziennika *Le Monde*, reżim tak będzie zabiegał w zaprowadzeniu w Polsce spokoju, jak to robił w ubiegłych miesiącach. Zabiegać też będzie o większą wiarygodność.

Polska przypomina wulkan, który na razie jest nieczynny.

Francuski dziennik *Liberation* pisze, że nie można podejrzewać reżimu gen. Jaruzelskiego o zbyt liberalizm. Zatrzymuje w więzieniu jako zakładników Bogdana Lisa i Piotra Mierzejewskiego. Poza tym, w pojęciu tego reżimu, więźniowie polityczni objęci amnestią, są ulaskawieni. Nie zapomina się ich rzekomych przestępstw. Władze dają do poznania, że ich liberalizm nie należy pożytywać za miękkość. Zdaniem dziennika, w kierownictwie PZPR nie widać prawdziwych dążeń do porozumienia społecznego.

Gest bez następstw

Słysz się głosy, że Jaruzelski, ogłaszając amnestię miał przede wszystkim na oku Zachód, od którego potrzebuje pieniędzy. Wygląda na to, że w Polsce amnestia pozostanie pięknym gestem, bez żadnych poważniejszych następstw. Ludzie wiedzą, co o tym wszystkim myśleć. Mówią, że na czterdziestolecie PRL amnestia była szeroka, ale na pięćdziesięciolecie PRL będzie jeszcze szersza.

Jeden z włoskich dzienników uznał jednak amnestię za krok w kierunku porozumienia narodowego.

Sama amnestia nie wystarczy

Po amnestii można oczekiwać postępu na drodze do tak zwanej normalizacji. Ale trudno przypuszczać, aby sama tylko amnestia, nawet szeroko zakrojona, mogła zmienić na lepsze stosunki między społeczeństwem a rządem, który tak się splamiał wprowadzeniem stanu wojennego.

Zachodniemiecki dziennik *Frankfurter Rundschau* pisze, iż być może teraz, w duchu większego kompromisu, obie strony — władze i społeczeństwo — skupią uwagę na gospodarce — w kraju, który przewala się od kryzysu do kryzysu.

Przedstawiciele administracji oświadczyli, że dla zniesienia którejkolwiek z głównych sankcji, w odpowiedzi na amnestię, potrzebne będą nowe konsultacje administracji USA z grupami Amerykanów polskiego pochodzenia („z polsko-amerykańskimi grupami”) i z przywódcami AFL-CIO (amerykańskie związki zawodowe).

Urzędnicy Departamentu Stanu stwierdzili wreszcie, że trudno nadal uzasadniać sankcje przeciw PRL, skoro amerykańska administracja postanowiła dążyć do poprawy stosunków ze Związkiem Sowieckim, w tym do wznowienia wymiany kulturalnej i naukowej.

Francuzi współpracują z podziemiem

Sekretarz generalny francuskiej chrześcijańskiej centrali związkowej CFGT Louis Brillot oznajmił 24 bm o podpisaniu porozumienia o współpracy z działającym w podziemiu w Regionie Małopolska Regionalnym Komitetem Solidarności.

Porozumienie zostało podpisane w styczniu. Przewiduje ono, że francuska centrala związkowa udzieli małopolskiej Solidarności pomocy humanitarnej, materialnej i finansowej. Pomoc ta przeznaczona jest na działalność samokształceniową, kulturalną i informacyjną.

Region Solidarności Małopolska zobowiązał się w zamian do przekazywania oświadczeń, komunikatów i listów z więźniów oraz informacji o policyjnych szykanach.

Brillot, który właśnie wrócił z Polski powiedział, że w miarę możliwości będą organizowane wspólne regularne spotkania działających w podziemiu członków Solidarności ze związkowcami francuskimi.

BISKUPI NIEMIECCY PROTESTUJĄ

We wtorek 24 lipca Konferencja Biskupów Republiki Federalnej Niemiec odrzuciła zarzuty szefa PZPR Wojciecha Jaruzelskiego, podniesione w jego mowie sejmowej w sobotę 21 lipca w Warszawie.

Jaruzelski wystąpił z twierdzeniem, jakoby biskupi zachodniemieccy mówili o pojednaniu, wspierając jednocześnie „rewanżyzm” głoszony przez organizację ziomków Biskupów katolickich RFN. Określił te uwagi gen. Jaruzelskiego jako nie na miejscu. Zwrócili też uwagę na fakt, że opieka duszpasterska nad Niemcami wysiedlonymi z Europy Wschodniej jest zaaprobowana i popierana przez Watykan. Opieka ta jest konieczna i nie może być uważana za przeszkodę w pojednaniu między Polską a Niemcami. Oświadczenie wydane przez biskupów stwierdza, iż przeciwnie, pomoc duszpasterska dla Niemców z Europy Wschodniej służy pojednaniu, w oparciu o zasady prawdy, sprawiedliwości i miłości. Ci, którzy zmuszeni są do opuszczenia własnych domów, dodają biskupi, nie mogą być określanymi mianem rewanżystów.

Oświadczenie biskupów katolickich RFN zwraca ponadto uwagę, że wszelkie ustalenia dotyczące granic między państwami wykraczają poza kompetencje biskupów.

Poprzednio przeciw oświadczeniom Jaruzelskiego za protestował rząd RFN stwierdzając, że celem jego polityki jest normalizacja stosunków z Polską.

AKT OSKARŻENIA PRZECIWI MARKOWI NOWAKOWSKIEMU

Życie Warszawy, 12 lipca 84

Wojskowa Prokuratura Garnizonowa w Warszawie wniosła do Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego akt oskarżenia przeciwko Markowi Nowakowskiemu - prawnikowi i literatowi, zamieszkałemu w Warszawie.

M. Nowakowskiemu zarzuca się, że współdziałając - na szkodę interesów PRL - z osobami reprezentującymi ośrodki dywersji politycznej na Zachodzie publikował przy ich pomocy opracowania, w których w sposób wyraznie tendencyjny i kłamliwy przedstawiał sytuację społeczno-polityczną w Polsce oraz działalność organów władzy. Opracowania o podobnej treści rozpowszechniał również w kraju za pośrednictwem nielegalnych wydawnictw.

Z tytułu publikacji za granicą M. Nowakowski uzyskał walory dewizowe, które lokował w bankach zagranicznych z naruszeniem obowiązujących w Polsce przepisów dewizowych.

120 PASAŻERÓW Z POLSKI WYBIERA WOLNOŚĆ

TRAIKIRCHEN, Austria, 20 lipca 120 polskich pasażerów, z czterech autokarów w drodze do Rzymu, zwróciło się o azyl w Austrii, jak informuje tutejsza policja

Władze austriackie podały, że była to największa masowa ucieczka z Polski od 1982 roku, kiedy 500 polskich turystów pozostało w Hiszpanii i innych krajach, po mistrzostwach świata w piłce nożnej

Jak podały władze, autokary wiozące 180 Polaków pochodzenia ukraińskiego, w czwartek 19 lipca, zboczyły z trasy na Rzym, do największego obozu dla uchodźców w Austrii, położonego przeszło 40 kilometrów na południe od Wiednia

Wiktor Demel, komendant obozowej policji poinformował, że pozostałych 60 Polaków udało się w dalszą drogę do Rzymu „Pozostałe dwa autobusy zawróciły do domu puste”, powiedział

Demel poinformował, że większość uchodźców to członkowie kościoła grekokatolickiego, którzy chcą emigrować do Kanady, gdzie żyje wielu Ukraińców

„Nie umiem powiedzieć dlaczego tak jest, ale dokładne połowa grupy to mężczyźni a druga połowa — kobiety”, powiedział Demel „Są przeważnie w wieku od 20 do 30 lat, samotni” (t) mężczyźni są nieżonaci, kobiety niezamężne)

„Ci uchodźcy, z którymi dotychczas rozmawialiśmy, skarżyli się na dyskryminację” — z powodu swego ukraińskiego pochodzenia, powiedział szef policji obozowej w Traiskirchen, w wywiadzie dla prasy

„Jedna kobieta, z Legnicy, powiedziała mi, że mieli problemy ze szkołą” Demel dodał, że sądzi, iż miała na myśli opłaty za naukę dzieci w języku ukraińskim

Urzędnik konsularny ambasady austriackiej w Warszawie, Helmut Fasching, powiedział w wywiadzie telefonicznym, że oficjalnym celem wycieczki autokarowej była pielgrzymka w celu zobaczenia Papieża

Większość religijnych Ukraińców w ZSRR należy do rosyjskiego kościoła prawosławnego Ale Ukraińcy na terenie PRL to grekokatolicy, którzy uznają rzymskiego Papieża, choć zachowują prawosławny obrządek Szacuje się, że w Polsce żyje około 50 tysięcy grekokatolików Są oni w większości pochodzenia ukraińskiego

Wiktor Demel powiedział, że zwracający się o azyl będą musieli czekać od dwu do trzech miesięcy, zanim zostaną

podjęte jakiegokolwiek kroki w ich sprawie Ksiądz grekokatolicki, kierujący pielgrzymką, udał się w dalszą drogę do Rzymu

W okresie Solidarności i po jej zdelegalizowaniu, Wiedeń był zalany uchodźcami z Polski Według oficjalnych danych, w okresie tym o azyl polityczny zwracało się czterystu Polaków dziennie

Władze austriackie nie ograniczają swobody poruszania się uchodźców, lecz wydają im dokument osobisty z fotografią i wymagają okazywania tego dokumentu przy przekraczaniu bram obozu 120 uchodźców z pielgrzymki zostało tymczasowo ulokowanych w wydziale przejściowym

We czwartek 20 lipca, austriacki minister spraw zagranicznych Erwin Lanc poinformował dziennikarzy, że rząd austriacki będzie egzekwował przepisy wizowe, wprowadzone w 1981, po tym, jak 30 tysięcy Polaków przybyło do Austrii bez wiz

Lanc powiedział „Kraje osiedlenia, zwłaszcza kraje zamorskie, bardzo wyraźnie dały znać, że absolutnie nie planują przyjmowania dalszych kandydatów na imigrantów”

Lanc oświadczył, że Austria nadal daje schronienie uchodźcom z Polski i innych krajów W pierwszej połowie 1983 roku o azyl zwróciło się 380 Polaków, a w pierwszej połowie 1983 liczba ta wzrosła do 1812

Nowe przepisy wizowe, wprowadzone ostatniej wiosny, wymagają by Polacy, planujący indywidualne wyjazdy na Zachód, przedstawiali pisemne zaproszenia od przyjaciół lub krewnych w Austrii Wycieczki grupowe poddano ostrzejszym przepisom

Helga Beyer z wydziału prasowego austriackiego ministerstwa spraw wewnętrznych poinformowała agencję Associated Press, że przybyłe ze Wschodniej Europy, zwracające się o azyl, muszą przedkładać pisemne oświadczenia wyjaśniające, dlaczego uważają się za uchodźców politycznych i muszą udowodnić, że jeśli powrócą do kraju, to będą przesładowani Dodała jednak, że nikogo nie zmusza się do powrotu do Wschodniej Europy wbrew jego woli, nawet jeśli się nie kwalifikuje do azylu politycznego

Osobom nie uznanym za uchodźców politycznych z reguły daje się wizy rezydenckie, dające im prawo zamieszkania w Austrii

Korzysk z uzyskania azylu politycznego polega na tym, że automatycznie otrzymuje się przy tym prawo do pracy w Austrii i nabywa się większość innych praw, należnych austriackim obywatelom

DEWIZY I WYJAZDY DO POLSKI

Życie Warszawy

Przed wszystkim przypomnijmy, że pokrywanie przez osoby zagraniczne kosztów pobytu w Polsce w walucie polskiej uzyskanej w drodze wymiany walut obcych regulują trzy podstawowe akty prawne

1 ustawa z 22 listopada 1983 roku - Prawo dewizowe (Dziennik Ustaw nr 63, poz 288),

2 rozporządzenie ministra finansów z 25 lutego br w sprawie wymiany walut obcych przez osoby zagraniczne oraz zapłaty przez te osoby należności walutą polską udokumentowanego pochodzenia (Dziennik Ustaw nr 15, poz 69),

3 zarządzenie nr 2 Przewodniczącego Głównego Komitetu Turystyki w sprawie określenia dziennych stawek wymiany walut obcych przez osoby zagraniczne w celu pokrycia kosztów pobytu w PRL z 28 marca br (ukazuje się w Dzienniku Urzędowym GKT)

Wiele osób pyta nas o możliwości darowizny wartości dewizowych członkom rodziny M in sprawa ta interesuje p Zygmunta W z Warszawy, któremu stryjenka chce przekazać oszczędności w dewizach

Niestety, musimy żartować naszego Czytelnika, gdyż przyjęcie wartości dewizowych od stryjenki jest, w świetle obowiązujących przepisów, niedozwolone Może to mieć miejsce wyłącznie między członkami najbliższej rodziny, o czym mowi art 20 pkt 17 ustawy Prawo dewizowe Jednocześnie z przepisów art 8 pkt 4 wspomnianej ustawy wynika, że członkami najbliższej rodziny są małżonek, wstępni (dzieci, wnukowie, prawnukowie), zstępni (dziadkowie, pradziadkowie), rodzeństwo, rodzice, małżonka, zięćciowie, pasierbowie oraz osoby przysposobione i przysposabiające

”Z uwagą przeszedłem odcinki ”Vademecum dewizowego”, zwłaszcza te ostatnie o wymianie walut obcych Niestety, nie znalazłem w nich żadnych informacji o ewentualnych zwolnieniach z obowiązkowej wymiany, co swego czasu zapowiadał rzecznicz prasowy rządu Jak ta sprawa wygląda?” - pyta p Stanisław K z Warszawy

Istotnie, dotychczas nie pisaliśmy nic na ten temat Wyjaśniamy więc, że konsul może podjąć indywidualną decyzję o zwolnieniu danej osoby z obowiązkowej wymiany walut na złotówki, ale tylko w przypadku, gdy dana osoba, zwracająca się z taką prośbą, znajduje się w trudnej sytuacji materialnej lub osobistej Szczegółowe zaś informacje o tym, kto może być z wymiany zwolniony, określają przepisy paragrafu 3 ust 1 wspomnianego już rozporządzenia ministra finansów z 25 lutego br I jeszcze jedno dotychczas istniał wymóg wymiany walut obcych na złotówki już przy ubieganiu się o wizę lub kalauzulę wjazdową Obecnie taki wymóg już nie obowiązuje Można więc dokonać wymiany bezpośrednio przy przekraczaniu polskiej granicy państwowej, aczkolwiek załatwiający wszystkie związane z wymianą sprawy za granicą, przyjeździ unikną niepotrzebnego oczekiwania w kolejkach przy kasach walutowych na przejściach granicznych

Kilku Czytelników niewłaściwie zinterpretowało następującą sytuację krewny posiada paszport konsularny wydany w 1981 roku (a więc przed 31 marca br), ma więc prawo nie dokonywać wymiany walut na złotówki Niestety, tak nie jest Liczy się nie data uzyskania paszportu konsularnego, lecz data uzyskania klauzuli zezwalającej na wjazd i pobyt w Polsce Osoba, która wspomnianą klauzulę otrzymała przed 31 marca br (data wejścia w życie przepisów ustawy Prawo dewizowe) rzeczywiście nie musi dokonywać wymiany według opisanych przez nas ostatnich zasad Natomiast do wszystkich innych osób mają zastosowanie zasady określone przez ustawę Prawo dewizowe oraz wydane do niej przepisy wykonawcze

JEDNYM ZDANIEM

■ W jednym czynnym obecnie meczecie w Polsce, w Kruszyńskich, odbyło się uroczyste nabożeństwo z okazji święta zakończenia Ramadanu, przypadającego na dni 1-4 lipca, czyli 1-4 szawwala wg kalendarza muzułmańskiego Na nabożeństwo przybyli muzułmanie skupieni w Polsce w sześciu gminach wyznaniowych

■ W Kielcach odbędzie się XI festiwal kultury młodzieży szkolnej, który jest częścią młodzieżowego programu obchodów 40-lecia PRL Patronat nad festiwalem ”Kielce-84” objęła Rada Krajowa PRON Tegoroczny festiwal odbędzie się od 6 do 29 lipca br

■ Warszawski kompozytor Edward Pałłasz otrzymał na Międzynarodowym Konkursie w Arezzo we Włoszech I nagrodę w kategorii utworów choralnych

■ Pokaz ”Paciorków jednego rożanca” w rez. Kazimierza Kutza otworzył ”Tydzień Filmu Polskiego” w Hiszpanii, obejmujący 7 utworów pochodzących z ostatnich czterech lat

■ Od niedzieli, 22 lipca Program III Polskiego Radia nadawany będzie częściowo w stereo Odbiór tą metodą możliwy będzie tylko w stolicy W związku z tym, z chwilą uruchomienia emisji stereo zmianie ulegnie pasmo nadawania Programu III dla Warszawy

■ Reprezentant Polski Zbigniew Graca Uzyskał III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Młodych Dyrygentów im Hansa Swarowskiego w Wiedniu

■ Do Łaski Marszałkowskiej wpłynął rządowy projekt ustawy o utworzeniu uniwersytetu w Szczecinie i Akademii Medycznej w Bydgoszczy Ta druga uczelnia ma powstać w drodze przekształcenia istniejącego w tym mieście zamiejscowego wydziału Akademii Medycznej w Gdańsku

■ W Warszawie powstała trzecia, po Muzeum im Xawerego Dunikowskiego i Galerii Rzeźby przy ul Marchlewskiego, galeria gdzie rzeźba korzysta z prawa wyłączności do Sal Wystawowych Nowy salon rzeźby otwarto w dawnym kinie ”Świat” na rogu Nowego Świata i Trembackiej Pierwsza wystawa zgromadziła prace członków Związku Artystów Rzeźbiarzy ale w przyszłości ZAR pragnie udostępnić swą galerię całemu środowisku rzeźbiarskiemu w Polsce

■ W Jarocinie (woj kaliskie) trwają przygotowania do Festiwalu Muzyków Rockowych, który odbędzie się w dniach 1-4 sierpnia Impreza ta kontynuuje 15-letnią tradycję Wielkopolskich Rytmów Młodych W tym roku przewidziany jest udział kilkunastu znanych oraz 30-40 debiutujących grup Wystąpić mają m in ”Lombard”, ”Lady Pank”, ”Daab”, ”Klaus Mitffoch”, Marek Bilinski, ”Leszek Winder Blues Session”, ”Shakin’ Dudi”, ”Ireneusz Dudek Super Session”, ”Odział Zamknięty”, ubiegłoroczny laureat - ”Hak” oraz ”Alex Band” z grupą solistów

SPRAWA ADWOKATA BEDNARKIEWICZA

Życie Warszawy, 11 lipca 84

Jak się dowiaduje Polska Agencja Prasowa, Prokuratura Wojewódzka w Warszawie przyjęła poręczenie osobiste posła na Sejm, prezesa ZG Zrzeszenia Prawników Polskich, adwokata dr Zdzisława Czeszejki-Sochackiego w stosunku do podejrzanego Macieja Bednarkiewicza i w związku z tym uchyliła wobec niego tymczasowe aresztowanie

Adwokat Maciej Bednarkiewicz - jak już informowano - został tymczasowo aresztowany w styczniu br jako podejrzany o popełnienie przestępstw polegających m in na udzieleniu pomocy dezertrowi z ZOMO w ukrywaniu się, nakłanianiu do fałszywych zeznań, a także do ujawniania wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową w resorcie spraw wewnętrznych

Sledztwo w tej sprawie jest zakończone i w najbliższych dniach zostanie skierowany do sądu akt oskarżenia

DOROBEK 40-LECIA

Zgodnie z komunistycznym rytuałem, masy powinny były tłumnie dawać wyraz swej spontanicznej radości z okazji 40-lecia PRL, manifestując euforycznie lecz w sposób zdyscyplinowany, na Stadionie X-lecia w Warszawie w dniu 22 lipca

Na wszelki wypadek, władza dla podsycecia spontanicznej radości kazała ustawić w pobliżu stadionu autachłodnie z konserwami rybnymi i przewoźne kramy obficie zaopatrzone w majtki Polecono sprzedawac ryby i majtki bez żadnych kartek czy innych ograniczeń Ustawy się kolejkę, z udziałem milicjantów, którzy na widok niedostępnego normalnie towaru zdezerterowali z radiowozów

Ale, jak wieś niesie, na stadionie i tak było pustawo

Egzekucja kierownika luksusowego sklepu spożywczego w Moskwie

Pluton egzekucyjny w Moskwie rozstrzelał kierownika luksusowego sklepu spożywczego w Moskwie za korupcję i przekazywanie żywności państwowej na czarny rynek. J. Sokołow kierownik sklepu żywnościowego nr 1 na ulicy Gorkiego w Moskwie (za czasów caratu sklep żywnościowy Jelisejewa) został aresztowany po śmierci Breżniewa w listopadzie 1982 roku. W momencie aresztowania Sokołowa nie podano żadnych szczegółowych informacji. W kwietniu jednak następnego roku aresztowano 5 jego zastępców i 5 podwładnych. W kołach dobrze poinformowanych uznano to za przejaw walki z korupcją i defraudowaniem pieniędzy państwowych i za dobrze przemawiający przykład kursu, który obrał nowy sekretarz partii Andropow. W listopadzie ubiegłego roku podano oficjalnie, że Sokołow został skazany na śmierć i całkowity przepadek mienia. Przez długi czas nie było słowa o wykonaniu wy-

roku śmierci. W lutym tego roku zmarł Andropow. W Moskwie zaczęły krążyć pogłoski, że Czerienko daruje ludziom z Jelisejewa, a w najgorszym razie zamieni wyrok śmierci dla Sokołowa na bardziej łagodny. W tym miesiącu jednakże prasa sowiecka doniosła o rozstrzelaniu Sokołowa. Sklep Jelisejewa za czasów carów pełnił funkcję jednego z głównych punktów zaopatrzeniowych w żywność rodziny carskiej i dworu. Po rewolucji postanowiono go zachować takim jakim był za czasów carów. Komunistyci zachowując jego luksusowy wystroj i charakter zmienili jednak jego nazwę ze sklepu Jelisejewa na sklep żywnościowy nr 1. Według powszechnej opinii wyrok śmierci na Sokołowa zapadł albo bez procesu albo po procesie całkowicie zamkniętym. Władze obawiały się wyjścia na jaw podczas zeznań Sokołowa, że wielu najwyższych dygnitarzy moskiewskich było uwikłanych w jego nielegalne praktyki.

15 lat łagru za udział w morderstwie babki

19-letni A. Powierchiejowski został skazany na 15 lat łagru za wynajęcie za opłatą 30 rubli eksperta karate, który zabił przynoszącą mu wstyd za to, że spi na ulicy, babkę. Babka została wyrzucona z mieszkania przez swą córkę,

która sprowadzając ją ze wsi do Swietłogordka na Białorusi miała na myśli wyłącznie otrzymanie większego mieszkania. Bezradna babcia rozpoczęła wegetację ulicznej przynosząc wstyd wnukowi. O wydarzeniu donosił sowiecki dziennik związkowy "Trud".

Chiński "Dziennik Ludowy" zapowiada ostrą walkę z biurokracją i centralizacją

Organ KPChRL "Dziennik Ludowy" podał, że w ramach akcji decentralizacji zarządzania Komitet Centralny Komunistycznej Partii ChRL zrzekł się bezpośredniej kontroli nad 2/3 do tej pory kontrolowanymi dyrektorami przedsiębiorstw i funkcjonariuszami partii. Według gazety KC KPChRL będzie

bezpośrednio kontrolował osoby od pozycji wiceministra i wicegubernatora prowincji w górę, oraz zatrzyma kontrolę nad podstawowymi przedsiębiorstwami przemysłowymi, uniwersytetami i instytutami badawczymi. Dziennik zgodnie z prowadzoną przez Deng Siao-pinga polityką decentralizacji zarządzania wezwał

rownież do zastępowania biur okratów na stanowiskach produkcyjnych przez siłę fachową nie pomijając młodych fachowców ze świeżymi pomysłami. Gazeta nawołuje także do poparcia przez wszystkie szczeble partii inicjatywy i pomysłowości indywidualnej.

Stosunki RFN - NRD lekko poprawiają się

Od kilku miesięcy eksperci zauważają poprawę w stosunkach pomiędzy dwoma państwami niemieckimi spowodowaną głównie przez wschodniemieckie zezwolenie przepisów emigracyjnych. Na przełomie lutego i marca NRD zezwoliła na emigrację do RFN około 1000

osob w wieku 20-35 lat. Do tej pory co roku wyjeżdżało do Niemiec Zachodnich około 10 tysięcy Niemców z NRD, ale prawie w 100% byli to ludzie starzy bądź chorzy. Co roku także Niemcy Zachodnie wykupywały z więzienia wschodniemieckich około 1000 osob skazanych za próbę

ucieczki do RFN bądź za inne "przestępstwa" polityczne. Zachodniemiecka firma samochodowa "Volkswagen" podała, że zawarła porozumienie z NRD według którego od roku 1988 Niemcy Wschodnie będą produkować silniki do samochodów tej firmy.

Indyjski terror w Pendzabie

Od czasu ataku wojska indyjskiego na Złotą Świątynię Sikhów w Amritsarze armia indyjska dokonuje masowej pacyfikacji Pendzabu podczas której zostało aresztowanych tysiące Sikhów i uprowadzonych w nieznanym kierunku. Tysiące wieśniaków zostało aresztowanych na kilka - kilkanaście dni i poddanych torturom podczas których żądano od nich udzielenia informacji o tym gdzie przybywają radykalni Sikhowie. W całym Pendzabie krąży pogłoska, że przywódca Sikhów J. Bhindranwale nie został zabity przez wojsko indyjskie, ale żyje i wkrótce zorganizuje odwet. Większość Sikhów uważa pogłoskę za prawdziwą. Obserwatorzy donoszą także, że z dnia na dzień maleje

morale armii indyjskiej w Pendzabie. Coraz liczniejsze są przypadki dezercji. Wielu żołnierzy ginie w zasadzkach organizowanych przez Sikhów - partyzantów. Oficerowie armii indyjskiej ujawnili, że wysoka liczba zabitych żołnierzy indyjskich podczas szturmów na świątynię Sikhów w Amritsarze była wynikiem po pierwsze złego rozpoznania stanu uzbrojenia Sikhów w świątyni i budowy świątyni przez cywilną służbę bezpieczeństwa oraz po drugie świetnego zorganizowania obrony Sikhów przez 4 emerytowanych generałów i 14 emerytowanych pułkowników armii indyjskiej, którzy jako Sikhowie dołączyli do Bhindranwala i pozostali mu lojalni aż do końca walk.

KRÓTKO

● Sowiecki dziennik "Prawda" oskarżył Pekin o nieustanne podminowywanie stosunków sowiecko-chińskich pomimo przyjaznej ręki wyciąganej przez ZSRR.

● Klaps od prezydenta Reagana - ojca dla córki? Prezydent Reagan powiedział w wywiadzie dla tygodnika "Rodzina" (Family Weekly) - dodatek do niedzielnych wydań gazet amerykańskich, że nie zgadza się ze swą 31-letnią córką Patti, która oznajmiła, że ludzie nie powinni być aresztowani za palenie marihuany i że nie widzi nic złego w tym, że pary formalnie nie mające ślubu żyją razem. "Żałuję - powiedział prezydent Reagan - że klaps stał się niemodny".

DAŻENIE LISBONY I BISSAU DO ZAWARCIA UKŁADU WOJSKOWEGO

"Macao pozostanie portugalskie, nawet jeżeli sąsiadujący Hong Kong zostanie chiński".

Takie zapewnienie złożył w tych dniach premier Portugalii Mario Soares w Macao, ostatnim zamorskim terytorium, które pozostało Portugalii. Jest to 16 km² obejmująca enklawa na terytorium Chińskiej Republiki Ludowej, pod zarządem portugalskim, zamieszkała przez 300 000 mieszkańców.

Mieszkańcy Macao nie brali udziału w 1974 r. w "Rewolucji Czerwonych Goździków", która odbyła się w macierzystym kraju, pozostali jednak wraz ze swoim gubernatorem w ścisłych związkach z Portugaliją. Między Pekinem, który na razie nie zamierza zamykać tego okna na Zachód, a Lizboną nie istnieje żadna umowa określająca jaki-

kolwiek termin, na wzór Londyn-Pekin dotycząca Hong Kongu. Nie istnieje zatem dla Portugalii konieczność opuszczenia tego terytorium, mimo iż 95% mieszkańców stanowią Chinczyki, którzy jednak nie są zainteresowani zmianą status quo.

Polityka zagraniczna Portugalii jest skierowana, w ramach europejsko-atlantycznej orientacji na terytoria zamorskie. Młody minister spraw zagranicznych, urodzony na Azorach, Jaime Gama wykorzystuje tradycje portugalskiej polityki atlantyckiej bez starych obciążeń. Osiągnięciem tak prowadzonej polityki, uprawianej przez prezydenta generała Zamesa, jest doprowadzenie umowy wojskowej między Portugaliją a Gwineją - Bissau, które wkrótce ma zostać sfinalizo-

wana w Lizbonie. Gwinejski prezydent Bernardo Nino Vieira, szef dziewięcioosobowej Rady Rewolucyjnej, istniejącej od dokonanego puczu w 1980 r. oświadczył w czasie ostatniej wizyty w Lizbonie w czerwcu, że umowa o współpracy wojskowej zostanie wkrótce podpisana. Wynikiem tych rozmów ma być przejęcie szkolenia, przez Portugalczyków, oficerów i podoficerów tegoż państwa na zachodnim wybrzeżu Atlantyku. Oczywiście jest to dla Związku Sowieckiego sytuacja bardzo niekorzystna, bo zamierzał on po portugalskiej Rewolucji Czerwonych Goździków" podporządkować sobie całkowicie armię Gwinei-Bissau oraz włączyć ten kraj pod wpływ rosyjskiego imperium. Zamierzenia były do tego stopnia realizowane, że nawet gwinejscy żołnierze zostali ubrani w rosyjskie mundury

Gwinei, ze swoimi wyspami, byłaby, oczywiście, znakomitym punktem strategicznym dla baz sowieckiej marynarki, w celu sprawowania kontroli nad ruchem statków w tej części Atlantyku, a w razie potrzeby do interwencji w unieruchomieniu tegoż.

Tutaj należy podziękować nowoczesnej polityce zagranicznej Portugalii, która wykorzystując rozczarowanie, dawnej kolonii portugalskiej, do bezwzględnego rabunku kraju przez Związek Sowiecki, utrzymuje stosunki polityczne o orientacji atlantyckiej. Ponieważ Portugalija nie prowadziła polityki rasowej w swoich koloniach, lecz zawsze współżyła z ludnością tubylczą, nie więc dziwnego, że obecnie samodzielne państwa jak Gwinei-Bissau, Angola i Mozambik w swoich kłopotach zwracają się do Portugalii.

Oczywiście, na pomoc finansową Portugalii nie mogą liczyć, ale służy ona radami politycznymi. Sprzymierzeni Portugalii, głównie USA, a także RFN muszą dostarczać finansowe fundamenty tego zbliżenia.

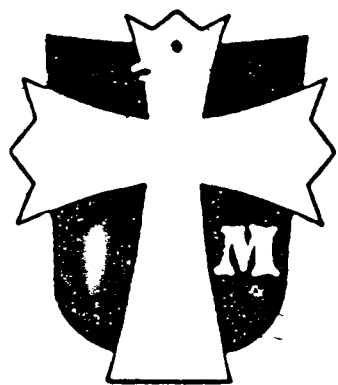
Gwinejski prezydent Vieira podkreślił mocno zbliżenie między Mozambikiem a także Lusaką. Wszystko, co powiedział, leży na linii afrykańskiego uwolnienia się od wpływów Moskwy, jest także zgodne z południowoafrykańskimi - żądaniem wycofania kubaskich wojsk z Angoli, które zostały tam obsadzone na polecenie Moskwy. Wszystko wskazuje na to, że Lizbona robi wszystko, żeby zbliżyć się do rządu MPLA w stolicy Luandy i UNITA na terenie kraju. Atlantyka polityka Portugalii wychodzi naprzeciwko zainteresowaniu państw Europy Zachodniej w tej sferze. W tej dziedzinie starania Jaime Games należą do ścisłe tajnych zabiegów dyplomatycznych, z których zarówno NATO jak i Portugalia czerpią korzyści.

Thum. S. CECH

("Die Welt" - 21 VI 1984 r.)

JAN PAWEŁ II - Kanada 1984

POLONIJNY KOMITET PRZYJĘCIA

Jan Paweł II - Papież kultury

Przyjmując w dniu 15 stycznia bieżącego roku członków Papieskiej Rady dla Spraw Kultury, Jan Paweł II powiedział na wstępie

"Znane Wam jest żywotne znaczenie, jakie przywiązuję do rozwoju kultur współczesnych i do ich owocnego spotkania z wyzwolenczym Słowem Chrystusa Zbawiciela, źródłem łask dla tychże kultur"

Zrozumienie roli kultury dojrzewało u Ojca Świętego na tle dziejów narodu polskiego. Ktoż nie pamięta słów, skierowanych podczas pierwszej podróży papieskiej do kraju, kiedy w Gnieźnie przypomniał tłumom młodzieży swoje związki z kulturą ojczyzną?

Powrócił do tegoż tematu w słynnym przemówieniu wygłoszonym 2 czerwca 1980 roku na specjalnym zgromadzeniu w paryskiej siedzibie UNESCO (Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury)

"Jestem synem Narodu, - mówił - który przetrwał najstraszliwsze doświadczenia dziejów, którego wielokrotnie sąsiedzi skazywali na śmierć - a on pozostał przy życiu i pozostał sobą. Zachował własną tożsamość i zachował podczas rozbiorów i okupacji własną suwerenność jako Narod - nie w oparciu o jakiegokolwiek inne środki fizycznej potęgi, tylko w oparciu o własną kulturę, która okazała się w tym wypadku potęgą większą od tamtych potęg"

I zaraz dalej kierował do przedstawicieli walczących o swą tożsamość narodów słowa gorącego apelu

"Strzeżcie wszystkimi dostępnymi Wam środkami tej podstawowej suwerenności, którą każdy Narod posiada dzięki swej kulturze. Strzeżcie jej jak zrenicy oka dla przyszłości wielkiej rodziny ludzkiej. Strzeżcie! Nie dopuszczajcie, aby ta podstawowa suwerenność stawała się łupem jakichkolwiek interesów politycznych czy ekonomicznych. Nie dopuszczajcie, aby padła ofiarą różnego rodzaju totalitaryzmów, różnego rodzaju imperializmów czy hegemonii, dla których człowiek liczy się tylko jako przedmiot dominacji, a nie jako przedmiot własnego człowieczego bytowania"

Wyrazem papieskiego zainteresowania sprawami kultury jest właśnie powołanie do życia wspomnianej na początku Rady do Spraw Kultury i wyposażenie jej w kierownictwo wysokiego kalibru. Przewodniczącym został Kardynał Gabriel-Marie Garrone, były Prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego. Jego zastępcą Biskup Paul Poupard, były Rektor Instytutu Katolickiego w Paryżu, a Sekretarzem Generalnym Kanadyjczyk Ojciec Harve Carrier, jezuita, były Dziekan Wydziału Socjologii Uniwersytetu Gregorianskiego w Rzymie. Wśród członków Rady znajduje się Polak, Jacek Wozniakowski

Rada publikować będzie pod hasłem "Kultury i Dialog" opracowania tematów o znaczeniu historycznym lub aktualnym. Jako pierwszy ukazał się tom, poświęcony rewizji głośnej sprawy Galileusza

Przyjmując w dniu 15 grudnia 1983 roku przedstawicieli włoskich i zagranicznych sfer kulturalnych, przybyłych do Rzymu z okazji uroczystości jubileuszowych, Jan Paweł II uznał ich obecność za wyraz przekonania, iż nie ma sprzeczności między kulturą a wiarą. W tymże duchu wypowiedział się Sobór Watykański II w Konstytucji duszpasterskiej "Gaudium et Spes" (Nr 53-6)

Wpływ chrześcijaństwa na kulturę, zwłaszcza europejską, często jest przypomniany przez Jana Pawła II, jak np. w Jego orędziu do Europy, ogłoszonym w Santiago de Compostella podczas podróży do Hiszpanii, albo z okazji kollokwium, zorganizowanego w listopadzie 1981 r. przez rzymski uniwersytet Augustianum na temat "Wspólne korzenie chrześcijańskie narodów europejskich". Dwa lata później Mediolanski Uniwersytet Katolicki zwołał zjazd, na którym Arcybiskup Wiednia, Kardynał Franz Koenig rozwinął myśl papieską w referacie pt. "Kościół, kultura i cywilizacja europejska w nauczaniu Jana Pawła II", podkreślając związki Europy zachodniej ze wschodnią

Specjalną wagę przywiązuje Ojciec Święty do prac ludzi, co wyraża się w jego bezpośrednim udziale w życiu Papieskiej Akademii Nauk

Z okazji plenarnego zjazdu jej członków stawiła 12 listopada 1983 r. postulat "rozbiorzenia nauki", która powinna służyć wyłącznie sprawie pokoju. Przemówienie to znajduje szerokie echo w świecie naukowym. Profesor Antonio Zichichi ogłasza w poczytnym dzienniku "Se Tempo" entuzjastyczny komentarz pt. "Abysmy nie stali się barbarzyńcami roku 2000". Słynny fizyk z College de France, Louis Leprince Ringuet powiada: "Jan Paweł II jest pierwszym papieżem, który tak żywotnie podkreśla swój związek z pracami Akademii. Zdaniem profesora biochemii z Uniwersytetu wiedeńskiego Hans'a Tuppi: "Ojciec Święty naprawdę rozumie, czym jest nauka". Zas fizyk z Uniwersytetu w Bolonii, Gianpiero Puppi uważa, że "jest to przemówienie (papieża), które trzeba kilkakrotnie przeczytać i przemyśleć, bo każde jego zdanie ma głębokie znaczenie"

Nie tylko ludzie nauki, lecz także artyści znajdują w Janie Pawle II źródło natchnienia i zachęty. Najwybitniejsi przedstawiciele świata literackiego, muzycznego, sztuk plastycznych, teatru i filmu, a nawet tanca i cyrku przyjmowani są na audiencjach generalnych lub specjalnych i znajdują w nich głębszy sens swej pracy

Typowym przykładem było spotkanie papieża w dniu 20 grudnia ubiegłego roku ze słynnym aktorem i reżyserem francuskim Robertem Hosen'em, który przedstawił swój zespół wykonawców sztuki pt. "Człowiek imieniem Jezus", wystawionej z niebywałym sukcesem w wielkiej sali Pałacu Sportowego w Paryżu

Specjalną uwagą Papieża cieszą się dziennikarze prasy, radia i telewizji. Utrzymuje z nimi serdeczne kontakty, zwłaszcza podczas swoich częstych podróży zagranicznych

Byłem świadkiem hołdu składanego Mu w dniu 29 stycznia bieżącego roku przez prezesów trzech organizacji zawodowych, reprezentujących prasę w Rzymie. Przewodniczącą jednej z nich, skupiającej korespondentów zagranicznych, powiedział: "Koledzy moi, z których wielu nie jest katolikami, polecieli mi oświadczyć w ich imieniu, że wprawdzie Wasza Świętobliwość z taką mocą przekonania głosi punkt widzenia swego Kościoła na różne sprawy, to jednak nigdy nie padło z Jego ust żadne słowo, które mogłoby zranic lub obrazić kogokolwiek z nas"

W swej odpowiedzi Papież nawoływał dziennikarzy, aby stali się jego towarzyszami podróży na usługach pokoju między ludźmi i zapewnił ich o swym pragnieniu, "aby Kościół zawsze był dla opinii publicznej przejrzysty jak szklany dom"

Taki oto człowiek, przywodzący na pamięć największych papieży epoki Renesansu i najwybitniejszych budowniczych kultury i cywilizacji, jest dziś Namiestnikiem Chrystusa, widomym znakiem Jego boskiej obecności wśród nas. Oby zbliżająca się wizyta w Kanadzie pozwoliła Mu jeszcze szerzej i głębiej zarzucić sieć Piotra, poławiacza dusz!

Prof. Andrzej RUSZKOWSKI
Uniwersytet Świętego Pawła
W Ottawie

MODLITWA JANA PAWŁA II DO MATKI BOSKIEJ

O Niepokalana Dziewico, Matko prawdziwego Boga i Matko Kościoła! Matko łaski, Nauczycielko ukrytego i cichego poświęcenia! Tobie, która przychodzisz na spotkanie z namu grzesznymi, poświęcamy dziś nas samych i miłość naszą. Oddajemy Tobie w ofierze nasze życie i pracę, nasze radości, choroby i smutki

Ty, która jesteś naszą Nadzieją, spojrz na nas miłosiernym okiem i naucz nas zwracać się zawsze do Jezusa. A jeśli upadniemy, pomóż nam powstać i wrócić do Niego przez wyznanie naszych grzechów w Świętym Sakramencie Pokuty, która przynosi spójność duszy

Tak, Matko Święta, mając pokój Boga w sumieniu i serca wolne od wszelkiego zła, będziemy mogli niesć kazdemu prawdziwą radość i prawdziwy pokój, które pochodzą od Syna Twego, naszego Pana Jezusa Chrystusa, który żyje i króluje z Bogiem Ojcem i Duchem Świętym, przez wszystkie wieki wieków. Amen

DONACJE NA BUDOWĘ POMNIKA JANA PAWŁA II Lista #3

Korwin-Kuczynski Z	\$1,000 00
Bezmiennie	750 00
Mamak Stan	400 00
Krol Stanislaw	250 00
Junak Studio	100 00
Kolanowski Stanley	100 00
Adlokant Jan	100 00
Bodzicz Olimpia	100 00
Gromek Edward	100 00
Chudzinski Jan	100 00
Poznanski J	100 00
Janina's Shop	50 00
Tymul Bronislaw	50 00
Misiak Zofia	40 00
Magulewski M & J	40 00
"Staropolska" Restauracja	30 00
Nowak S	20 00
Ogibowski J A	20 00
Drewnak Alex	20 00
Wender L & T	20 00
Wojcik Mary	20 00
Kitowski Boleslaw	20 00
Gabinet Stanislaw	10 00
Suchocki E & S	10 00
Szostak B & J	10 00
Szaleniec S	10 00
Brawata-Bobrowski K	5 00
Noumowicz Józefa	5 00
Hoppe Ed W	2 00
Jurska Henryka	1 00

RAZEM \$3,483 00

Lista 4

Granowska Specialties	\$1,000 00
Kremblewski I	250 00
Chlon M	100 00
Dzieriek B M	50 00
Bajdo A K	50 00
Tymchyshyn A	40 00
Turowski Jan & Anna	30 00
Pochwalowski M	20 00
Szaszek R B	20 00
Głowaty W B	20 00
Kalisz John	20 00
Tarnowka W Z	20 00
Grzywna Stan	20 00
Orlowski M & Gladysz S	20 00
Sobaszek O S	20 00
Dubicki Jan	10 00
Piotrowski M A	10 00
Gwozdz J	10 00
Syczak B	10 00
Grzeskiewicz E G	7 00
Maleszyk Franciszka W	5 00
Purc Helena	5 00
Skory Michał	5 00
Kowalchuk Walter	5 00
Slugocki Mr & Mrs R	5 00
Batuszkin M	5 00
Głowacz H T	4 00
Wielczynski L	3 00
Swit J	2 00
Saltys Maria	2 00

RAZEM \$1,1768 00

Krzysztof
SOJKA-WILMANSKI

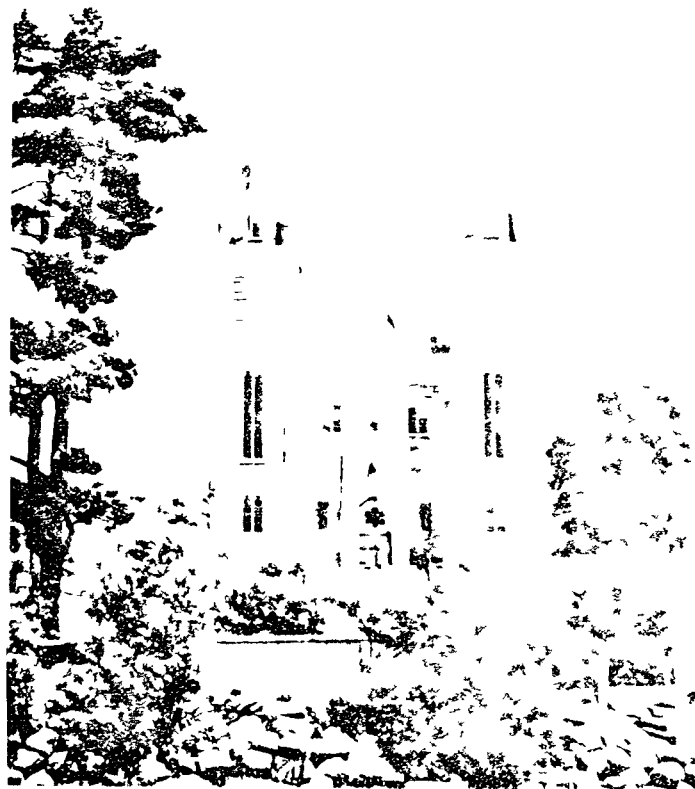
Wrażenia z Północy

Tegoroczna tura objazdowa dla dziennikarzy prasy etnicznej organizowana pod auspicjami Ministerstwa Turystyki i Rekreacji odbyła się w dwu rzutach, w tygodniach rozpoczynających się 11 i 18 czerwca. W drugiej grupie w posród 38 uczestników z 5 osob pochodzilo z prasy polonijnej (w pierwszej grupie 2 osoby) stowiac najpokazniejsza liczbowo

Uważnego czytelnika zdziwi zapewne fakt skąd taki urodzaj na dziennikarzy polonijnych skoro kazda z redakcji dostala zaledwie jedno zaproszenie? Dala tu o sobie znac prasa w stadium embrionalnym ktora oddelegowala na ture az 3 reprezentantow, widzac ze latwiej jest wyslac "redaktora" na wycieczke niz numer do kolportacji. Jednak takim to cudom nie nalezy sie dziwic gdz niektore z owych raczkujacych gazet tytularnie wykazuja sklonosci religijne wiec wypada im zaczac od pielgrzymki

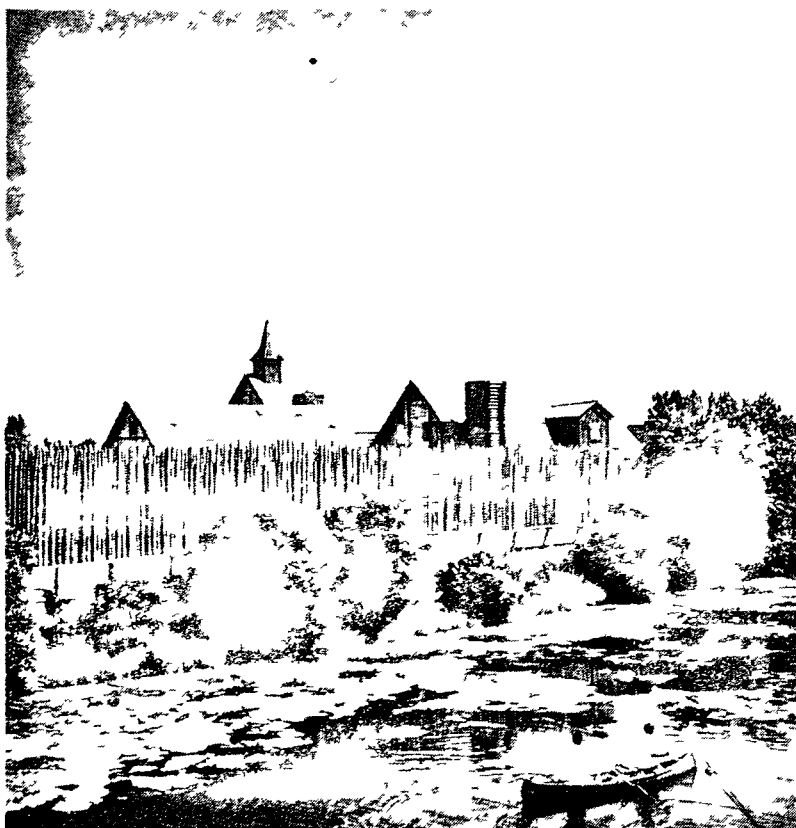
Po czynnościach oficjalno-wstępnych odcelebrowanych w Toronto na terenie Ontario Place i obejrzeniu filmu poświęconego 200-letniej rocznicy Prowincji, który miał wciągac w odpowiedni nastrój, rozpoczęła się właściwa wycieczka krajoznawcza, gdz to określenie było by najbardziej trafne

Pierwszym jej etapem było Midland. W tej okolicy w latach 1639-49 istniała misja jezuitcka rozpowszechniająca wiarę katolicką wśród Huronów. Pod jej skrzydłami czy raczej obok równolegle prowadzona była działalność kolonizacyjno-handlowa. Przez całą dekadę istniał obecnie wiernie zrekonstruowany fort, który w okresie swej prosperity stanowił schronienie dla kilkudziesięciu Francuzów, oddalonych o blisko 800 kilometrów od najbliższych stałych osad w Quebec. Jednak po dekadzie ta próba umacniania wpływów poprzez stałą kolonizację uległa załamaniu, zostawiając pamiątkę w postaci resztek spalonego przez ewakuujących się kolonizatorów fortu, a także do 3 tysięcy ochrzczonych Indian, których wiara jednak miała charakter koniunkturalny (tylko ochrzczeni mieli prawo nabywania od "białych" broni palnej ponadto preferowano ich w handlu wymiennym). W 1926 wybudowano w Midland kościół, który wkrótce stał się miejscem pielgrzymek upamiętniających męczenną śmierć 8 misjonarzy w latach 1642-49 z rąk pogan. Obecnie trwają tam przygotowania do mającej się odbyć we wrześniu mszy świętej, która będzie odprawiona przez Jana Pawła II. Będzie to pierwsza wizyta papieska w tym Sanktuarium, która zgromadzi przypuszczalnie 200 tysięcy wiernych (oraz do 100 tysięcy pojazdów co stanowi szczególną troskę wobec wąskości dróg dojazdowych w okolicy).

Świątynia w Midland, miejsce odwiedzin Ojca Świętego we wrześniu 1984

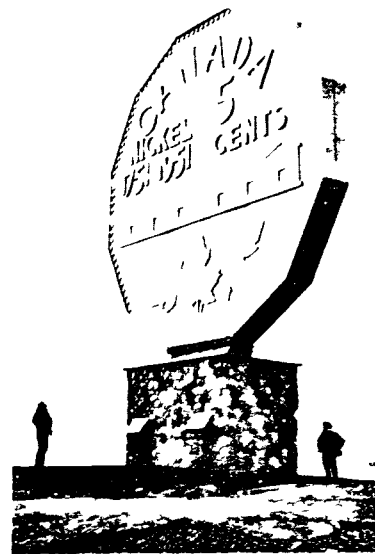
Następnym punktem na trasie było Parry Sound, gdzie zatrzymaliśmy się na noc poprzedzoną wystawną biesiadą zorganizowaną przez Ministerstwo Bogactw Naturalnych na terenie Killbear Point gdzie znajduje się "mimi" - Park Narodowy (Ministerstwo więc okazało się bogate w sposób naturalny). Impreza była uszeregowana występami lokalnych talentów z branży słowno-muzycznej. Po spędzonej nocy w najwikwintniejszych lokalnych motelach z których zaden nie był w stanie przyjąć tak oszalałymi liczbami grupy osob jak 42 (łącznie z organizatorami) udaliśmy się na zasłużony spoczynek z rzadką tylko przerywanymi kursami pociągów na lokalnej linii

Rekonstrukcja misji jezuitckiej według stanu z lat 40-tych XVII w

Nazajutrz szczęśliwi, wypoczęci i żądni przygod udaliśmy się w następną "fazę" wycieczki. W zasadzie to ze udaliśmy się i to ze reportaż nie konczy się w tym miejscu należy zawdzięczać troskliwosci motelowego recepcjonisty, który zaintrygowany obecnością piszącego oraz red. L. Mecha, a nieobecnością autokaru obwozącego wycieczkowniczo potrafił błyskawicznie skojarzyć te dwa fakty i wyciągnąć zeń należyte wnioski, które nie przyszły do głowy zmęczonym organizatorom. Dzięki temu mogliśmy się udać w dalszą eskapadę, której kolejnym punktem była przejazdka statkiem wycieczkowym wzdłuż pld brzegu wyspy Parry, jednej z 30 tysięcy jakie znajdują się w Georgian Bay

Wycieczka odbywała się w scenerii zbliżonej do tematyki płócien grupy 7-dm z rzadką tylko ozywianą akcentami cywilizacyjnymi w postaci domków letniskowych. Tego samego dnia mieliśmy jeszcze jedną nawodną eskapadę - wycieczkę motorówkami po French River - będącej szlakiem podrocznym pierwszych francuskich eksploratorów od Champlaina począwszy w 1614-15. Po południu już autokarem dojechaliśmy do Sudbury miejscowości powstałej w 1883 podczas budowy Transkanadyjskiej linii kolejowej. Prawdziwy rozwój osady rozpoczął się w 3 lata później kiedy rozpoczęto wydobywanie rud metali. Basen Sudbury długości 35 mil i szerokości 16 uformował się 2,5 miliona lat temu przypuszczalnie w wyniku uderzenia meteorytu znacznie większego niż słynny meteor tunguski. W rejonie tym oprócz niklu i miedzi występuje także 15 innych minerałów i metali. Nic dziwnego, że własnie tam skupił się przemysł wydobywczy i obróbki metali kolorowych. Już w 1888 powstaje pierwszy zakład wzbogaca-

Pomnik Niklu w Sudbury

nia rudy, a następnie przetapiania na czysty metal. W 1893 dwutysięczna osada gornicza uzyskuje prawa miejskie, w 1921 Sudbury liczyło 8621 mieszkańców, a 30 lat później 42 410, w 1971 liczba ludności przekroczyła 90 tysięcy, obecnie zaś cała metropolia liczy 155 tysięcy mieszkańców. Rozwój regionu Sudbury uzależniony jest od popytu na nikiel i jak na każdym obszarze mono-przemysłowym charakteryzuje się okresami cyklicznymi. Dwa lata temu Sudbury było stolicą bezrobocia w Kanadzie (blisko 30% ogółu w wieku zdolnym do pracy bez teje) dzis sytuacja poprawiła się dzięki wznowieniu wydobycia niklu w dwu największych kopalniach INCO i Falconbridge z których pierwsza zatrudnia 12 tysięcy, a druga 6 tysięcy osob. Jednak przyszłość tej gałęzi przemysłu, a zatem i miasta jest niepewna. Coraz mniejsze zużycie tego metalu przez przemysł samochodowy i coraz większe koszty własne szczególnie na odcin-

ku robocizny (2 65\$ w przeliczeniu na wydobytą tonę rud metalu w porównaniu do Gwatemali, Indonezy czy Dominikany gdzie INCO posiada swe filie, a koszt robocizny jest o dolara niższy) stawiają dalszy rozwój pod znakiem zapytania. Nazajutrz zwiadzaliśmy Ontarijskie Centrum Naukowe, jak przystało na miasto uniwersyteckie (od 1964) Sudbury posiada od 18 czerwca bieżącego roku własny obiekt zbliżony do torontonskiego "Science Centre". Zbieżność nie jest przypadkowa, gdyż tworcą osrodka jest R. Noriyama projektant Ontario Science Centre, a także Biblioteki Głównej w Toronto czy Osrodka Administracji Miejskiej w Scarborough (Civic Centre).

Tokowany na występie skalnym na brzegu jeziora Ramsey obiekt składa się z dwu hexagonalnych rotund połączonych tunelem wykutym w skale, z lotu ptaka przypomina dwa płatki śniegu. Koszt przedsięwzięcia wyniósł 27 milionów dolarów z czego jedną piątą dotowały kopalnie INCO i Falconbridge. Jest to 3-ci tego typu obiekt w prowincji Ontario, który niewątpliwie wpłynie na ozywienie ruchu turystycznego w okolicy. Spodziewana przepustowość obiektu w roku przyszłym, około tysięcy zwiadzających dziennie. Obok unikalnego trójwymiarowego kina, znajdują tam swe pomieszczenie zbiory fauny, flory oraz geologiczne, a także sale do ekspozycji bieżących restauracji itp. Tego samego dnia wyruszyliśmy w kierunku Sturgeon Falls. Często używanie nazwy jeziora w nomenklaturze geograficznej okolicy (Sturgeon River, Sturgeon Lake, sugerowałoby że wkraczamy w krainę ławiorem płynącą, niestety było to zwykłe nadużycie terminologii, gdyż ryba ta należy tam już do rzadkości).

W przeciwieństwie do jeziora przetrwał tam język francuski. W rejonie tym wpływy francuskie datują się od początków XVII wieku (e. Brulee już w 1603 przebywał na obszarze łownym Indian z plemienia Nipissing).

W Sudbury w 1971 37,4% ludności było pochodzenia francuskiego, a 36,6% pochodzenia brytyjskiego, wliczając Szkotów, Walijszczyków i Irlandczyków. Nic dziwnego, że żądania frankofonów odnosnie większych praw dla ich języka mają uzasadnienie.

Po południu jesteśmy w North Bay, w ponad 50-tysięcznym mieście nad brzegiem jeziora Nipissing. Rozwinęło się ono także po 1883 kiedy budowano kolej transkanadyjską. Początkowo istniało jako osrodek traperski. Do dziś są tu największe na tym kontynencie aukcje futer, organizowane 4 razy w roku (ostatnia w lutym przyniosła obrot w wysokości 47 mln dolarów). Niedaleko North Bay znajduje się największa w Kanadzie wojskowa baza lotnicza i dowództwo obrony przeciwlotniczej NORAD. Miasto posiada od 1967 Uniwersytet, a także dwie uczelnie pomaturalne (Colleges) na których kształci się ponad 6 tysięcy osob.

MONTREAL

"Sw. Franciszek z Asyżu"

W niedzielne popołudnie 10 czerwca, w sali parafialnej kościoła Sw Michała i sw Antoniego w Montrealu odbyło się zakończenie roku szkolnego Polskiej Szkoły Sobotniej im Ks St Konarskiego i Liceum im A Mickiewicza

I nie byłoby w tym nic nadzwyczajnego gdyby nie to, że nie było to zakończenie takie, jakie do tej pory oglądaliśmy a więc, parę deklamacji i parę piosenki odśpiewanych przez szkolny chór

Tym razem uczniowie uczuili zakończenie roku szkolnego przedstawieniem pt "Sw Franciszek z Asyżu" Scenariusz i reżyseria oraz scenografia i opracowanie muzyczne p Marii Stronskiej - długoletniej (25 lat!) kierowniczką Szkoły Konarskiego, a od roku też kierowniczką Liceum im A Mickiewicza, przy współpracy i pomocy nauczycielek P Jadwigi Van-Spall i P J Morek

Scenariusz powstał w oparciu o wiele tekstów, autorów takich jak np Kossak-Szczucka i innych i składa się z trzech obrazów z życia Sw Franciszka i Sw Klary Obrazy połączone są doskonałą narracją, która wprowadza w epokę, nastrój i życie świętych (Franciszka i Klary) Między odsłonami dzieci śpiewały piosenki religijne, a całość zakończyła

na była wspólnym odmówieniem przez wszystkich uczestników przedstawienia "Modlitwy Franciszkańskiej"

Dlaczego akurat przedstawienie o Sw Franciszku, żyjącym w tak odległych czasach, o których prawie nic nie wiemy, że prawie nierealnych i wydawałoby się nie mających z nami nic wspólnego

Otoż sam pomysł, idea przedstawienia zrodziła się u autorki scenariusza dwa lata temu, kiedy obchodziliśmy, dość skromnie zresztą, 800-lecie urodzin Sw Franciszka, a czasy, w których żył święty niewiele odbiegają od naszych, oczywiście poza realiami historycznymi, te same problemy, te same rozterki moralne Podobnie jak dziś kiedy "człowiek człowiekowi wilkiem", kiedy ważny jest tylko pieniąż, pozycja, kariera, kiedy zapomina się często o przyjaźni, miłości bliźniego, o serdeczności i tolerancji, trzeba koniecznie przywołać, przybliżyć i mówić o takich postaciach jak "biedaczyna" z Asyżu

Współcześni wołali za nim "wariat", wariat bo kochał ludzi, wariat bo kochał zwierzęta i rośliny Wariat bo zdejmował ostat-

nią suknię i dawał potrzebującemu, bo przymierał głodem oddawszy jedyny kawałek chleba innemu

To nie znaczy, że musimy zaraz robić dokładnie to samo co robił On, ale zastanowić się warto co i jak robimy Wszystko co słyszymy ze sceny z ust Franciszka jest głęboko mądre, prawdziwe i jakże aktualne, a my najczęściej usprawiedliwiamy się jak hrabia, ojciec Klary wołając "przecież dajemy jałmużnę"

Było to przedstawienie bardzo ładne, udane i wzruszające, aktorzy - dzieci i młodzież wywiązała się z zadania znakomicie W Bogu nadzieja, że wyniosą z tego przedstawienia więcej niż z niejednej umoralniającej pogadanki

Na szczególne wyróżnienie zasłużyli Szymon Kaczor w roli Sw Franciszka, Ola Pyrkosz w roli Sw Klary, Michas Van-Spall w roli Sultana Role drugoplanowe były też świetnie zagrane jak np Handlarz ptaków w wykonaniu Jacka Szczygła

P Maria Stronska wraz z uczniami pragną pokazać jeszcze to przedstawienie jesienią w Montrealu, a być może i w innych miastach Kanady

Rita WILECKA

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

TATRA TRAVEL SERVICE LTD PEKAO DEALER - Własc E STASIAK

DOLARY do rąk odbiorcy, na konta walutowe kupony do wyboru mieszkanie samochody
Materiały budowlane maszyny rolnicze

Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin AGENT PODROZY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE ŚWIATA

3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

Polska Kasa Oszczędności w Montrealu 65 Sherbrooke Str E Suite 103 Tel 845-3534

Oferuje Poloni na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie

Kasa otwarta Od poniedziałku do soboty między godz 10 00 a 15 00, w czwartek od 10 00 do 19 00, w piątek od 10 00 do 20 00 i w sobotę od 10:00 do 12:00

GABINET
DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel (514) 934-0181

POLISH INTERPRETERS, TRANSLATORS and TUTORS (Canada) Reg'd POLSKIE BIURO TŁUMACZY

oraz
POLISH PROFESSIONAL
PERSONNEL (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO
ZATRUDNIENIA KADR
WYKWALIFIKOWANYCH

(w siedzibie Biura Podrozy
YUL TRAVEL Ltd)
465 St Francois Xavier Street
Montreal, Quebec, H2Y 2T1
(Metro Place d Armes k Kościoła Notre Dame)

TEL (514) 845-5184, soboty
i wieczory - (514) 287-1668
prowadzi solidnie

NINA PIASKOWSKA

Wykonujemy
● Tłumaczenia pod przysięgą - specjalizacja teksty prawne
● Legalizacja dokumentów
● Poswiadczone podpisy
● Załatwianie wszelkich formalności
● Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie kontraktów dot zatrudnienia
● Sporządzanie testamentów, aktów notarialnych, etc
● Tłumaczenia dyplomów indeksów, matur książeczek zeglarskich etc
● Załatwiamy wszystko od A do Z w sprawach podrozy tj bilety lotnicze morskie wynajmowanie samochodów - car rental, etc

ZAPRASZAMY PANSTWA DO
ODWIEDZENIA NASZEGO BIURA

POLSKI TYDZIEŃ NA FESTIWALU MONTREALSKIM

W lipcu trwa w Montrealu I Międzynarodowy Festiwal Wspólnot Kulturalnych, zorganizowany przy współuczestnictwie dziennika Journal de Montreal i radiostacji CFMB 1410, która nadaje programy wielojęzyczne Brały w nim udział 4 grupy narodowościowe grecka, portugalska, włoska i polska, które to grupy minister rządu quebeckiego d/s wspólnot kulturalnych i imigracji G Godin zaliczył do najważniejszych spośród 24 Wspólnot w Quebecu W folde-

rze poświęconym festiwalowi drukowano krótkie przesłanie prezesa KPK Quebec J Rawicza, obok wypowiedzi konsulów państw innych uczestniczących wspólnot

Przez 5 wieczorów w teatrze Felix Leclerc śpiewała Anna Prucnal, ciesząca się w Montrealu dużą sławą wśród publiczności kanadyjskiej, oraz na przemian Natasza Czarmńska i Janusz Wolny, występowała też młoda dziewczyna grupa folklorystyczna St Mary's Polish Group Grupa

Pomost zorganizowała w kuluarach teatru wystawę plakatów Solidarnościowych z okresu stanu wojennego oraz prowadziła stoisko ze znaczkami plakietażami i wydawnictwami Warto zaznaczyć, że szef grupy Marek Przykroski był łącznikiem między organizatorami a wspólnotą polską A na marginesie - niestrudzony i nie zniechęający się Pomost zorganizował w lipcu ponowne występy Buleczki ze spektaklami Colas Breugnon i Dworzec w Monachium, za co należy mu się wdzięczność niezbyt licznych, ale zawsze głodnych imprez na dobrym poziomie artystycznym widzów

kj

SPECJALNA OFERTA WAKACYJNA

roczna prenumerata

**TYLKO
\$37.50**

oferta wygasa 15 sierpnia 1984

PROSZĘ O SPECJALNĄ, ZNIŻKOWĄ
PRENUMERATĘ
ECHA TYGODNIA, CAŁY ROK
TYLKO \$37.50

Imię i nazwisko
Numer domu
Numer mieszkania
Ulica
Miejscowość
Prowincja lub stan
Kod pocztowy

Zalaczam czek lub Money Order na \$37.50
Proszę wyciąć ten kupon wraz z czekiem lub M O
wysłać na adres
ECHO TYGODNIA
393 SHAW St.
TORONTO, ONT. M6J 2X4

Dokonczenie ze str 10

W tym roku obchodzi się tam 50-lecie urodzin "Kanadyjskich pięcioraczek" słynnych sióstr Dionne Chata gdzie przyszły na świat znajduje się obecnie koło Pinewood Motel gdzie mieliśmy okazję nocować Ostatniego dnia po dwugodzinnej przejazdce statkiem po jeziorze Nipissing udaliśmy się via Orillia gdzie obejrzelśmy przygotowania do otwarcia sezonowej Opery w budynku dawnego ratusza, do Toronto Opera w tym sezonie wystawi sztukę raczej operetkowo-wodewilowe jak "Hello Dolly" czy "La vie parisien", jest to możliwe dzięki współpracy studentów wydziału baletowego Uniwersytetu w Waterloo

Reasumując tura objazdowa była interesująca i sama

idea propagowania ciekawostek prowincji Ontario poprzez zapraszanie przedstawicieli pras etnicznej wydaje się być słuszną Jest jednak jedno ale czy będzie to dalej przekazane w stopniu w jakim zyczyliby sobie organizatorzy Jako fakt podający w wątpliwosc owe założenia podam autentyczny wypadek, którego istnienie może potwierdzić red L Mech znany z prawdomownosci, precyzji słownej i niepodkoloryzowania realiów pisarskich

Będąc na jeziorze Nipissing, usłyszeliśmy nagle gdy jeden z uczestników spytał się czy jesteście my na "lejkę Ontario" W Polsce chętnie powtarzano autentyczną historyjkę jak to wycieczka amerykańska typu "14 countries in 2 weeks" pomyliła Warszawę z Budapesztem sądząc po całodziennym

zwiedzaniu, że podziwiała stolice Węgier Tymczasem tutaj znajomość geografii i to wręcz jednego państwa czy raczej jednej prowincji też nie jest zadowalająca Nic dziwnego prasa etniczna rekrutuje się na ogół z osób, które widac nie mogły się zająć w "Der Spiegel", "Epoca" czy "Aftonbladet" (w mniejszym stopniu dotyczy to przybyłych z "żelaznej kurtyny", którzy z innych powodów zdecydowali się oddać swe usługi tutaj) Ktos złośliwy mógłby twierdzić, że główna płaszczyzna porozumienia się dziennikarzy etnicznych jest słaba (lub niekiedy żadna) znajomość języków urzędowych państwa w którym mieszkają, co może być uważane za lokalny koloryt lub też niezamierzony aspekt polityki wielokulturowości

Służba graniczna KGB na posterunku

Z 15 dotychczasowych szefów sowieckiej tajnej policji 4 zostało zastrzelonych, w dzisiejszych czasach życie kontrolerów państwa i społeczeństwa jest mniej narazone, ma za to dużo lepsze widoki na przyszłość niż kiedykolwiek. Także po śmierci szefa KGB, Andropowa, który doszedł do najwyższych stanowisk w partii i w rządzie, KGB nadal utrzymuje władzę polityczną w Związku Sowieckim. Podawane przez ich agentów wiadomości są przeważnie zakłamane i dające fałszywy obraz otaczającego świata.

"Może będzie wojna z bombą wodorową i co potem? Jaki sens ma myślenie o dniu utrzeczenia?" Tak rozmyśla młody obywatel sowiecki, syn wysokiego funkcjonariusza KGB. Ponieważ nie znajduje żadnej odpowiedzi na zadawane sobie pytania, rozpoczyna życie bez żadnych hamulców, zazywa narkotyki i współpracuje ze starym antykomunistą w jego pracy propagandowej. Jest to niestety tylko bohater książki Juliana Jemjonowa pt "Petrowka 28".

Julian Jemjonow (53 lata) pisze najpopularniejsze książki w Związku Sowieckim, jego trywialne powieści bardzo odpowiadają nie najpopularniejszej instytucji KGB. Konczą się one zwykle happy-endem, wyżej wspomniany młody nihilista także kończy swoją karierę w więzieniu. Jemjonow, który w latach 70 był korespondentem "Literaturnoj Gazety" w Bonn, w innej swojej książce opisuje obywatela sowieckiego nazwiskiem "Filut", który w Moskwie pracował dla CIA i na zakończenie swojej zdradzieckiej kariery musiał uciekać do Afryki. Z książki tej czytelnik może się dowiedzieć jak sprawnie pracują organa KGB, które bądź w parku na spacerze, bądź w drodze do domu z trzech szybkich samochodów, przy pomocy radiotelefonu podają sobie informacje o obserwowanym. W każdej takiej szpiegowskiej książce Jemjonowa, pracownicy KGB są przedstawiani jako szlachetni i wytworni panowie, poleceni sowieckiemu obywatelowi jako wzorce do naśladowania. Ci fikcyjni "bohaterowie książkowi" muszą pracować na opinię swoich przełożonych. Jeden z wybitnych uchodźców sowieckich Arkadij Szewczenko opisał paralizujące działanie strachu, wywoływane u swoich współrodaków, kiedy słyszą literę KGB "každy lęka się KGB".

Jest to dokładny cel tajnej policji, wychowywać naród w strachu, a także w odpowiednim posłuszeństwie i zachowaniu. Ta potężna władza licząca 30 000 pełnoetatowych tajnych pracowników, 300 000 umundurowanych pracowników służby bezpieczeństwa i około 1 75 mln donosicieli, których zadaniem jest kontrola wewnętrzna własnego kraju oraz praca wywiadowcza za granicą, chciałoby uzyskać uznanie we własnym kraju. Jest to zrozumiałe.

Organizacja ta czuje jeszcze wokół siebie zapach krwi swoich poprzedników z okresu rewolucji "Czeki" i jej następców z okresu terroru GPU i NKWD.

Ich metody pracy zmieniło KGB, ale funkcje polityczne pozostały te same. 273 mln sowieckich obywateli zostały otoczone stalową obręczą, która uniemożliwia jakąkolwiek akcję, jakiegokolwiek indywidualne działania polityczne. Staje się nieprawdopodobne, odwoływanie się do jakichkolwiek praw konstytucyjnych jest w zarodku dławione. W międzyczasie KGB przygotowuje się do podporządkowania partii dla własnych celów. Aby to osiągnąć, trzeba pokonać wyobrażenia z przeszłości. Pierwszym krokiem KGB jest stworzenie autoportretu tej służby jako działania bardziej ideowego, następnym doprowadzenie do kultu bohaterstwa.

Swojemu koledze, którego praca była uwieczniona wielkim sukcesem, Ryszardowi Jorge, sowieckiemu agentowi w Tokio, który ustawicznie ostrzegał Stalina o przygotowywanej agresji Hitlera, pracownicy KGB wzniesli w Baku pomnik. A ich koledzy w NRD uczcili go wydaniem specjalnego znaczka pocztowego. Jeden z zachodnich filmów opowiadający o jego pracy jest bez przerwy wyświetlany w sowieckich kinach.

Także Jemjonow napisał książkę pt "Stirlitz", którego bohaterem jest Sorge i jego przygody opisuje się w wielu następnych książkach. Na podstawie tych książek kręci się filmy telewizyjne, którego bohater, na wzór Jamesa Bonda, występuje na ekranach telewizyjnych, robi to jednak w przeciwieństwie do Bonda dla idei. Dzisiejsza tajna policja KGB jest przedstawiana jako obrońcy granic lub zwiadowcy na "niewidzialnym froncie". Mimo chęci ukrycia przed narodem niechlubnej przeszłości, starzy towarzysze z kierownictwa nazywają tych stróżów bezpieczeństwa "czekistami". Semjonowa wezwanie do młodości brzmi "niemoralnie jest brać udział w przestępstwie, nawet jeżeli się to czyni w dobrej wierze". Pod tym hasłem zostało w ostatnim 20-leciu wydanych 2400 książek, których autorzy gloryfikują pracę KGB. Okazuje się, że jest to jeszcze za mało. W maju KGB rozpisało otwarty konkurs, mobilizujący do dalszej, twórczości, zarówno literackiej, jak i filmowej, której celem jest dalszy wzrost twórczości, która winna pokazywać bohaterską pracę "czeki". Każde wydawnictwo, wytwórnie filmowe, a także związki twórcze, mogą nadsyłać propozycje na adres - Moskwa Centrum, ul Dzierżyńskiego 2. Tam na małym wzniesieniu, stoi z neogotycką fasadą budynek, który optycznie wygląda jakby panował nad miastem, a tak naprawdę to panuje nad

całym państwem. Zaden szylt ani wywieszka nie informuje o tym, kto urzęduje w tym gmachu. Każdy moskwiain wie jednak dokładnie co tam się mieści.

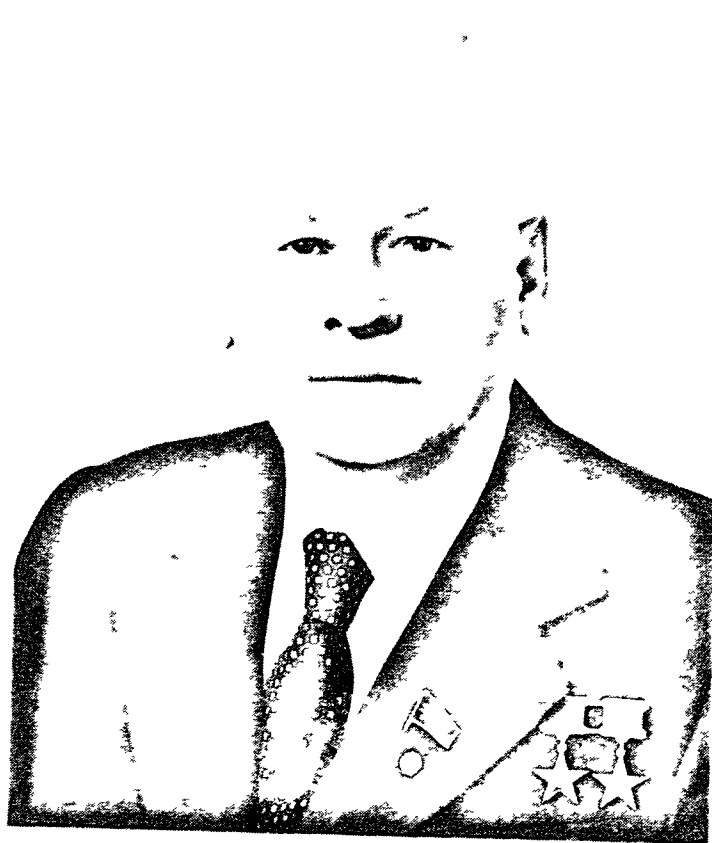
W pobliżu położony jest dom towarowy, który nazywa się "Świat Dziecka", dla moskwiain stojący obok gmach, zwany jest "gmachem świata dorosłych" albo popularnie "Lublanka".

W budynku tym byli osadzeni wszyscy najwięksi wrogowie państwa socjalistycznego. Cele, w których wszyscy byli równi, zarówno starzy bolszewicy, jak mieszcianie, chłopci, bonzowie, cele które znajdują się kilka pięter w dół w piwnicach. Jak w tym podziemnym świecie wyglądało za czasów Sta-

lina nikt nie wie, obecnie tylko jedno boczne skrzydło, w którym znajduje się 100 cel jednoosobowych i tyleż samo czteroosobowych, służy KGB jako więzienie. Więźniowie w czasie spaceru mogą wyjść wyłącznie na dach, który jest otoczony wysokim murem Komin, który jeszcze pozostał, nie służy już wewnętrznemu krematorium. Dawniej też wielkie pokoje, w których prowadzono przesłuchanie, zostały przebudowane na małe biura. W tym budynku są przesłuchiwani tylko niektórzy podejrzani kurier kominternu - Herbert Wehner, propagandzista nazistowski - Hans Fritzsche, wybawiciel tysięcy węgierskich Żydów - Raoul Wallenberg, niedy-

10
OC
KC

K. U. CHERNENKO

**To Perfect
Developed Socialism
and Fight for
World Peace**

Bohaterskie oblicze byłego czekisty
(okładka książki Czernienko rozprawionej na
Zachodzie)

DO ZUB B

Na zdjęciach
u góry

Straz graniczna GPU 1932 r. (w kolku obecny szef państwa Czernienko) "My mamy zaufanie do tych kadr"

u dołu

Pracownik ONZ Wassilij Awarianow opróżnia tajne skrytki w okolicach Nowego Jorku

oficer stojący na czele KGB może awansować do najwyższego stopnia - generalissimusa. Ostatni generalissimus nazywał się Stalin.

Próby tajnej policji całkowitego opanowania partii i armii konczyły się niejednokrotnie śmiercią. Z 15 dotychczasowych szefów służby bezpieczeństwa, 4 zostało zastrzelonych, a pierwszy szef Feliks Dzierżyński w czasie sporów w Komitecie centralnym uległ zawałowi serca.

Ten zawodowy rewolucjonista, Feliks Dzierżyński, pochodzący z polskiej rodziny ziemianskiej, w ciągu 7 tygodni po Rewolucji Październikowej, utworzył Komitet Bezpieczeństwa, zwany w skrócie "Czeką", mający za zadanie "zwalczanie kontrrewolucji i sabotażu". Czeką liczyła wtedy 70 osób. Na początku mieli oni służyć do zwalczania anarchistów, rabunków i grabieży. W nocy z 11 na 12 kwietnia 1918 r. czekiści pod osłoną artylerii wkroczyli do dzielnicy willowej robiąc tam "porządek".

Następnie poproszono dyplomatów zachodnich, aby obejrzyli te "opuszczone" wille. Jeden ze świadków opowiedział, że po prostu trudno sobie wyobrazić jak to wyglądało: "na kosztownych dywanach wały się porozbijane butelki po winie obok zwłok ludzi, które leżały na miejscach, na których zginęli".

Kilka tygodni później oddziały czeki zaczęły się powiększać, szczególnie po powstaniu socjalistyczno-rewolucyjnej partii, która jako jedyna w całej historii wygrała wolne wybory.

Dzierżyński zawsze wierny swojej linii, został osadzony we własnej Lubjance, głównej kwaterze rebeliantów. Po jego uwolnieniu, na jednej z konferencji prasowych, zapoznał wszystkich z nową linią działania swojej organizacji: "Czeką jest zobowiązana bronić rewolucji i zwyciężać wroga nawet jeżeli jej miecz trafi nieraz w głowy niewinnych". Takie wypadki stały się regułą odkąd Lenin obwiesił "czerwony terror".

Czeką otrzymała uprawnienia wykonywania wyroków na miejscu. Według meldunków, w ciągu 18 miesięcy, w 20 guerniach Rosji Centralnej wykonano 8389 wyroków śmierci, bez sądu, odkryto 412 komórek kontrrewolucyjnych i dokonano 87 000 aresztowań.

Według Der Spiegela

sprawa Sacharowa. Budziło to wielkie niezadowolenie Czernienki - gospodarza przyjęcia.

Kolejną kompromitacją KGB określa się zakaz brania udziału sportowców radzieckich w Igrzyskach Olimpijskich. Powodem - brak możliwości utworzenia specjalnej enklawy dla sportowców otoczonych pracownikami KGB, uniemożliwiającej mu jakiegokolwiek kontakt.

Teraz już następują wpadki jedna po drugiej: podwojny agent, Brytyjczyk Dennis Skinner, wypadł ze swojego mieszkania w Moskwie, w niewyjaśnionych okolicznościach, z 11 piętra. Dla Brytyjczyków jest to ofiara KGB.

Jeden z rzymskich prawników prowadzących śledztwo w sprawie zamachu na Papieża, stwierdził, że "jedna z bardzo wpływowych sił" zdecydowała "iz konieczne byłoby Papieża Wojtyłę zlikwidować". Adwokat ten dawał wyraźnie do zrozumienia, gdzie należy tej siły szukać.

Najnowsza i największa porażka KGB może być najgłośniejsza w historii sowieckiej. W maju, w okolicy Murmansk, otoczony silnym kordonem wojsk KGB, wyleciał w powietrze cały magazyn broni floty Morza Północnego. Ekspłodowało wszystko: bomby, torpedy, rakiety, granaty - "atak floty sowieckiej, na Morzu Północnym, na razie nie wchodzi w rachubę" - powiedział jeden z brytyjskich oficerów marynarki. Sabotaż, brakorobstwo? W każdym razie fiasko kontrolujących.

W okresie władzy Andropowa, KGB zwiększyło obszar swojego panowania i nadal dąży do jeszcze większego wpływu na politykę sowiecką. Umundurowane wojska graniczne, otrzymały uprawnienia do działania także wewnątrz kraju, aresztowanie, przesłuchiwanie a także przygotowywanie więźniów. Po sięgnięciu przez Andropowa po najwyższe stanowiska partyjne i państwowe, jego następcą w KGB Fedorczuk przejął Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Azerbejdzanski szef KGB Alijew, został członkiem Biura Politycznego i pierwszym wicepremierem, odpowiedzialnym za sprawy gospodarcze.

Wprawdzie, wydawało się, że po śmierci Andropowa perspektywy władz w rządzie będą się zmniejszały, jednak nowy szef KGB Szczerbikow, wcale nie ma zamiaru ograniczać panowania swojego aparatu. Szczerbikow, 60 lat, był sekretarzem partii w Dniepropetrowsku - tak jak przed nim Breżniew, który stał przy boku Andropowa jako szef personalny. Na koniec ery Andropowa, generał armii Szczerbikow, pomógł następnemu ex-pracownikowi służby bezpieczeństwa wspiąć się na najwyższe stanowisko Czernienko, zasłużony adiutant Breżniewa, odziedziczył najwyższą władzę. Jednym z pierwszych posunięć Czernienki było podpisanie "nakazu", według którego

starszy szef tego domu - Lawrentij Beria, laureat nagrody Nobla - Solżenicyn, lotniczy szpieg USA - Powers i niezliczone ofiary systemu działającego na zasadzie produkowania winnych. Winnych, którzy przeszkadzają w budowaniu państwa wolności, zapowiedzianego przez budowniczych partii, a do którego drzwi się jeszcze nie otworzyły.

Każdy szef KGB urzęduje w pełnej przepychu sali na trzecim piętrze. Tamże ówczesny szef tego domu Abakumow

bił więźniów i aby nie poplamiać dywanów krwią przesłuchiwanym, rozkładano na nich specjalne maty ochronne.

W okresie, kiedy szefem KGB był Andropow, który do pewnych spraw odnosił się z dystansem, a który w końcu doszedł do najwyższych stanowisk, w sali na trzecim piętrze, zostawiał zawsze zapalone światło. Spóźnieni przechodnie odnosili wrażenie, że szef stałe nad nimi czuwa.

Do specjalnego sklepu dla pracowników KGB, w którym można było nabywać towary brakujące na rynku, przechodzili oni rodzinnym korytarzem na drugą stronę placu, udekorowanego przez Chruszczowa pomnikiem pierwszego czekiści - Dzierżyńskiego. Także Chruszczow, który drastycznie ograniczył działalność KGB, twierdził, że "nasi czekiści są w dużej mierze uczciwymi pracownikami. My mamy zaufanie do tych kadr".

Zaufania tej kadry nie ma potrzeby sprawdzić. W tym czasie zaczęła rozwijać się nowa taktyka. Według zdania eksperta z Zachodu, Georgija Arbatowa, bliskiego znajomego Andropowa: "KGB dnia dzisiejszego nie jest tą samą stereotypową organizacją terrorystyczną, ale także nie jest organizacją dobroczynności".

W tym czasie władze zaczęły robić wszystko, żeby pozyskać przychylną opinię la KGB w kraju, a także zmienić opinię w świecie, które obecnie jest bardzo negatywne.

W zamkniętym dla cudzoziemców mieście Gorki, jest więziony przez KGB sławny fizyk Andrej Sacharow, bez jakiegokolwiek wyroku sądowego. Profesor, który najpierw otrzymał nagrodę Stalina za odkrycie bomby wodorowej, a następnie nagrodę Nobla za walkę o wolność i prawa człowieka w Związku Radzieckim. Według głosek krążących na Zachodzie, Sacharow i jego żona Helena Bonner, którzy 2 V udzielili strajk głodowy, nie żyją, a zdjęcia, starsze przez agenta KGB Wiktora Ouis de "Bild Zeitung" jest jakimś starym zdjęciem mówiącym zdjęciem.

Afera Sacharowa jest od początku tematem KGB. Na wydanym przez gospodarzy bankiecie, w czasie wizyty socjalistycznego prezydenta Francji Mitterranda, głównym tematem z jego strony była

EDWARD ZYMAN

Donos

na Mroźka Sławomira

POUFNE

L Dz In -I-05/43/84

Do Kompetentnej Osoby
Kompetentnego Urzędu,
który powinien kompetentnie
wiedzieć

W pierwszych słowach mojego raportu donoszę najuprzejmiej, że Mrozek Sławomir jest grafoman, cynik i groźny dywersant polityczny. Jest grafoman, wiem od osób równie kompetentnych, co Droga i Szanowna Osoba, że wymienię Rakowskiego Miecicia i Gornickiego Wiesia. Nie rozmawiałem z nimi na ten temat, ale moje długoletnie doswiadczenie i umiejętność obserwacji mówią mi, że te kompetentne nadzwyczaj osoby mają do wspomnianego stosunek właściwy czyli słuszny i zgodny z naszą obiektywną racją stanu. Więc, że grafoman to pewne. Jak Droga i Szanowna Osoba wie, zdrada najświętszej dla każdego Prawdziwego Polaka Sprawy, jaką jest nasza kochana Ludowa i Socjalistyczna Ojczyzna oraz jej bezdyskusyjnie Przewodząca Siła, która skupia najwartościowsze i najbardziej postępowe elementy narodu - nie może przynieść zadowalających artystycznie efektów. Dowodem literackiej gnioty takich renegeatów, jak niejaki Gombrowicz Witold, Wierzyński Kazimierz czy Miłosz Czesław - nadmuchiwała przez imperialistyczną propagandę pseudowielkość, na którą zadecydował marksistowski krytyk w rodzaju Nawrockiego Witolda czy Stepnia Mariana nabrac się nie da. Ich nie zmylił suto opłacany pokłask burżuazyjnych sługusów bez względu na język, w którym belkocą swoje, przyprowadzając o mdłości, wiernopoddane pochwały. Nie dadzą się też wziąć na lep przezartych wiadomą intrygą polityczną quasi-nagrodo w rodzaju osławionego Nobla, którym obdarowuje się na lewo i prawo fanatycznych przeciwników naszego systemu, że przykładowo zapodam tylko takich osobników, jak Pasternak Borys czy Solżenicyn Aleksander, nie wspominając o Sacharowie, co prawda nie literacie, ale też wrogu.

No, tak, ja sobie luzno dywaguje, a Szanowna i Droga Osoba czeka z pewnością na konkrety, jako że czas Szanownej Osoby jest cenny i nie może sobie Ona pozwolić na literackie fanaberie. Wracam więc do tematu i sprawę całą co i jak łuszczę posłusznie.

Mrozek Sławomir jest znanym dobrze naszym, sprawnie działającym, kompetentnym służbom, warcholem i awanturnikiem, zbijającym kapitał na politycznej koniunkturze. Swoją antysocjalistyczną i antypolską, kreacją robotę zaczął bardzo niewinnie - od wydania głupawych opowiadań pod tytułem Ślon. Był to rok 1957. Mniej więcej w tym samym czasie rozpoczyna pisanie swoich wrednych sztuczki o jednoznacznie negatywnym wydźwięku wobec kulturalnych i politycznych przeobrażeń w naszym kraju i w ogóle wobec humanizmu i postępu. "Policja", "Indyk", "Tango", "Ambasador", nie mówiąc o "Emigrantach" to, proszę Szanownej i Kompetentnej Osoby, ordynarne, nie przebiegające w srodkach paszkwile na Socjalizm i jego ludowo-demokratyczne zdobycze.

Mrozek Sławomir napisał również bezwartościową powieść pt "Ucieczka na południe" (1962), choć sam uciekł - już w 1963 - na zdecydowany Zachód. Początkowo próbował zmylić naszą czujność w Rzymie, a gdy mu się to nie udało osiadł w rozpustnym Paryżu, gdzie wegetuje do dzisiaj, ko-

laborując głównie z zięjącą antykomunistycznym jadem "Kulturą", wydawaną przez znanego bankruta politycznego - Jerzego Giedroycia. W tzw Instytucie Literackim opublikował Mrozek Sławomir pozbawione humanistycznych i postępowych treści, zenujące sztuczki pt "Vatylav" a ostatnio w Puls Publications - i to jest powodem niniejszego raportu - ohydne "Donosy". Gdy pomyśle, że będę za chwilę musiał, choćby pokrótce, przedstawić Szanownej Osobie to jedno wielkie szambo najbardziej podłych i obrzydliwych inwektyw, pomowien i ordynarnych kłamstw - robi mi się niedobrze.

Książczydło to w moim prywatnym odczuciu nie zasługuje na jedno nawet mgnięcie czujnych i wszystkowiedzących oczu Szanownej i Drogiej Osoby. I właśnie dlatego, z szacunku dla napiętego bilansu czasu Szanownej Osoby, osmielałem się skreślić kilka słów o zawartości tej szmiry. Składa się ona z piętnastu ponumerowanych donosów (Szanowna Osoba dostrzeże tu z łatwością ową płaską i prymitywną aluzję do naszej szlachetnej i pełnej poświęcenia służby), które w kolejności noszą następujące tytuły: Do Postępowej Ludzkości, Do Najwyższej Rady Najwyższego Związku Najwyższych Społeczeństw, Do Drogiego Socjalizmu, Do Najwyższego Przewodniczącego Sił Pokoju, Archaniola Andropowa, Do Szanownej Organizacji Narodów Zjednoczonych, Do Centralnej Dyrekcji Amerykańskiego Wywiadu, Do Dyrekcji Muzeum Luwr Zagranicą, Do Dyrekcji Szpitala Wariatów, Do Służby Bezpieczeństwa, Do Policji, Do Biura Donosów, Do Ministra Oświaty, Do Ministra Kultury, Doniesienia Drobne i Do Inteligenta Postępowego.

Juz ten zestaw tytułów mówi sam za siebie, informuje jakim zboczcencem i swinią jest Mrozek Sławomir, którego wykarmitła na swej matczynej piersi Ludowa, Socjalizm budująca Ojczyzna. Nie szanuje ta kreatura - tj Mrozek Sławomir - najdroższych dla każdego prawdziwego Polaka i komunisty wartości. Szydzi z pięknej i szlachetnej idei Systemu Sprawiedliwości Społecznej, systemu, który wyzwolił ludzką naturę z mrokwów nędzy i klasowych przesładowań i pchnął ją na wyżyny społecznego i cywilizacyjnego awansu. Stara się osmieszyć naszą wytrwałą, bezinteresowną, pełną wyrzeczony walkę o pokój i sprawiedliwość na świecie, obraża Organizację Narodów Zjednoczonych, szkaluje dynamiczne zdobycze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, imputując perfidnie naszej gospodarce planowej kompromitujące braki w dziedzinach kawy mielonej, mydła, butów i pasty do zębów. Obraża Organizację Narodów Zjednoczonych, szkaluje dynamiczne zdobycze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, imputując perfidnie naszej gospodarce planowej kompromitujące braki w dziedzinach kawy mielonej, mydła, butów i pasty do zębów. Obraża Organizację Narodów Zjednoczonych, szkaluje dynamiczne zdobycze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, imputując perfidnie naszej gospodarce planowej kompromitujące braki w dziedzinach kawy mielonej, mydła, butów i pasty do zębów.

Niech mi Szanowna Osoba wybaczy, że nie przedstawię bliżej plugawego języka tych wypocin, jest to jedna wielka plwocina, którą kieruje Mrozek Sławomir na Polskę i Socjalizm oraz na wszystkie Postępowe Siły na Kuli Ziemskiej.

Zrelacjonowawszy jak powyżej, oczekuję na rychło instrukcje Szanownej Osoby, aby wiedzieć, co i jak robić, żeby się przysłużyć w rozwoju wielkiej idei Prawdy i Światowego Pokoju.

Równocześnie osmielałem się zameldować, że w międzyczasie podjąłem zgodnie z Instrukcją Ogólną działania opozycyjne i destrukcyjne, gdzie się tylko da. Polegają

one przede wszystkim na wykupywaniu i niszczeniu omówionej pozycji oraz podkładaniu w miejsce rzeczonych egzemplarzy wartościowych dzieł Romana Bratnego, Artura Sandauera i Władysława Machajka. Od czasu do czasu udaje mi się pojąć jeszcze dalej. Wtedy podrzucam kieszonkowe wydania pism Włodzimierza Iljicza bądź Manifest Komunistyczny. Efekty nie są jednak w pełni zadowalające. Potrzebne jest natychmiastowe zasilenie naszej szczupłej ekipy i niezbędne zwiększenie funduszy. Jednocześnie zachodzi pilna konieczność zneutralizowania źródeł zła i destrukcji. Mrozek Sławomir mieszka przy dość ruchliwej ulicy, na której niemal codziennie dochodzi do tragicznych wypadków. Poznałem ponadto szczegółowy rozkład jego nędznego życia i ubolewania godnych upodoban. W godzinach popołudniowych wyżej wymieniony, pasyzytując najwyraźniej, przesiaduje w niewielkiej kafejce w pobliżu swego miejsca zamieszkania. Poznałem i zaprzyjaźniłem się z niejaką Margaret, typową dla krajów zachodnich infantylną i zdemoralizowaną pięknością. Jest ona z zawodu kelnerką i podaje każdego dnia Mrozkowi Sławomirowi kawę, co może być dla nas interesujące. W każdym razie, po wniki-

liwych, w bratniej atmosferze odbytych rozmowach z towarzyszącymi z zaprzyjaźnionej organizacji - uważam, że najodpowiedniejszą chwilą dla przeprowadzenia skutecznej akcji będzie dzień wydania dzieł zbiorowych wymienionego w kraju. Uważam; że fakt ten całkowicie odwróci uwagę i korzystnie zdezorientuje naszych klasowych i ideologicznych wrogów.

Koncząc potwierdzam dotychczasową sieć kontaktów z postępowymi, uświadomionymi przedstawicielami społeczeństw zachodnich w wyznaczonym mi rejonie działania i oczekuję na dalsze instrukcje.

Z najgłębszym szacunkiem dla
Drogiej i Szanownej Osoby oraz
organizacyjnym pozdrowieniem

EDWARD ZYMAN

P S Juz po napisaniu raportu zjrzałem do dodatkowych źródeł i stwierdziłem, że Mrozek Sławomir debiutował "Opowiadaniem z Trzmielowej Góry" (1953), w którym to jednak nie zmienia mojej do gruntu negatywnej oceny tego osobnika.

Calgary, 13 lipca 1984
o 1 30 w południe

**BAJECZKA O INTRO-
I EKSTRA WERTYKU**

Marzenia introwertyków, żeby być ekstrawertykami, mogą być niebezpieczne dla otoczenia. Niechęć introwertyka do jego własnego introwertyzmu może być nieobliczalna w skutkach.

Ekstrawertyk, zgodnie ze swoją naturą, wychodzi z domu, mieszka się ze światem, z nim współpracuje. Świat go nie męczy, świat jest jego żywiołem. Introwertyk zamyka się na klucz i przystępuje do opracowania teorii. Niezdolny do przymierza z rzeczywistością, buduje sobie swój własny model rzeczywistości. Kiedy skonczy "Oto rzeczywistość" - powiada spoglądając na model. Potem wchodzi do tego modelu i odchodzi z ulgą. "Jestem w środku rzeczywistości" - powiada - Nie jestem żadnym introwertykiem".

Nie ma publicznej szkody, kiedy introwertyk - autor modelu - jest człowiekiem przeciętnym, a jego model mały i prywatny. Ale zdarzają się introwertycy genialni. Modele przez nich wykonane olsniewają wielkością i precyzją wykonania. Zas ekstrawertyk jest naiwny. Zajęty towarzyskością i działaniem, nie zastanawia się wiele. Będzie stolarzował się i działał w każdych warunkach. Jego rzeczą jest realizować, nie proponować. Widzi atrapę rzeczywistości wykonaną przez genialnego introwertyka, wspaniałą, większą nieskonczenie od nory, w której introwertyk ją skonstruował. Woła ekstrawertyk "Ach, co za rzeczywistość! Zaraz tam skoczę i będę żył!" Wskazuje i zaczynają się kłopoty. A później katastrofy.

Takie jest zwycięstwo introwertyka nad ekstrawertykiem. Nie mogąc z nikim

podzielić życia w swobodnej, lecz przez to groźnej przestrzeni, zwabia go do swojej atrapy. W niej pocziwy ekstrawertyk stara się, jak może, robi, co się da. Az chcąc nie chcąc dochodzi do przekonania, że nic nie może i nie się nie da. Powoli swita mu, że padł ofiarą oszustwa. Kiedy jego słaba, ekstrawertyczna świadomość mu nareszcie uzmysłowi, że zamknięto go w atrapie, ryczy i w przystępie anarchistycznego szału niszczy i rozważa atrapę. Wychodzi na zewnątrz, znow w świat nieokreślony i bełkotliwy, pozostawiając pod gruzami rozważonego introwertyka-wynalazcę. Przez chwilę błaka się w pejzazu, lecz będąc człowiekiem potrzebuje jednak architektury. I widzi atrapę sąsiednią, którą tymczasem jakiś inny introwertyk przygotował. Tylko - oczywiście - nasz pocziwy ekstrawertyk znow nie wie, że to jest atrapa. Z radością i nową wiarą - entuzjazm i dobra wola ekstrawertyka są niewyczerpane - rzuca się ku dalszej działalności w nowych ramach.

Zastanawiające, że ekstrawertycy są bardziej pogodzeni z ich ekstrawertyczną naturą niż introwertycy z ich introwertyczną. Nie mają sobie za złe, że są ekstrawertykami, i w ogóle nie zastanawiają się nad tym zbyt. Może dlatego, że będąc ekstrawertykami lepiej są przystosowani do naturalnej tendencji uciekać od siebie. Introwertycy - kalecy pod tym względem - muszą sobie radzić inaczej. Budują w sobie sztuczne przestrzenie, ku którym biegną udając, że biegną ku wolności.

Z tomu "Małe listy"
WL, Kraków 1982

W OBRONIE FLISA I PRUSIŃSKIEGO

PISANINA RODEM
Z "TRYBUNY LUDU"

Szanowny Panie Redaktorze,

Niniejszym, chciałbym zaprotestować przeciwko artykulowi, który - podpisany panskim nazwiskiem - ukazał się był w jednym z ostatnich numerów Echa Tygodnia

Artykuł ten poświęcony był ostatniemu strajkowi głodowemu przed Konsulatem PRL w Toronto i stanowił niby to próbę rozliczenia się z konglomeratu nieporozumień, które doprowadziły do zakończenia wyżej wspomnianego strajku. Użyłem słów "niby to", bo panski artykuł jest w swej istocie okazją do NIEPOPARTYCH NICZYM osobistych wycieczek pod adresem p p Flisa i Prusinskiego, którym imputuje Pan motywy, ogólnie mówiąc, nie z tej ziemi

Proszę Pana. Wszyscy mamy prawo popełnić błąd, (takim błędem był panski artykuł!), możemy czegoś nie dopatrzeć lub nie przemysleć sprawy do końca. Pomawianie jednak Bogu ducha winnych ludzi o świadome igranie z życiem trojga osób BEZ PRZED STAWIENIA JAKICHKOLWIEK DOWODÓW stanowi przykład tego, co po angielsku nazywa się yellow journalism, a co po polsku nazwać by można zwykłym swinstwem!

Pisanina tego typu jest rodem z publikacji typu Trybuna Ludu i stanowi jeden z powodów, dla których all of us voted with our feet

Panie Redaktorze To use the second of our official languages, c'est le ton, qui fait la musique. Please, keep it in mind

Dr Waldemar Maehle

BŁYSK NOŻA

Szanowny Panie Redaktorze,

W artykule o zakończeniu strajku głodowego przed konsulatami, zatytułowanym "Pacyfikacja Toronto" stwierdził Pan na samym początku "Są wszelkie podstawy by sądzić ze wszyscy zainteresowani byli przekonani ze to zwycięstwo". Jeśli tak, to czemu Pan Flisa i Prusinskiego atakuje? Czemu Pan ich oskarża o łatwowierność mówiąc ze "połknęli przynętę z haczykiem"? Przecież dwie rodziny prawie od razu dostały zezwolenie na wyjazd, a z trzecią rodziną porażka też nie jest pewna. Echo atakując dwóch działaczy wpada w komunistyczną pułkę skłócania Polonii. Konsulatowi chodzi o to, aby Polacy byli tak zajęci własnymi kłopotami, niechęciami i rozgrywkami zeby im czasu i zainteresowania nie starczyło na prawdziwych wrogów. Jak prorocze są Pana słowa ze na Leszku "zawod i gniew się skrępi". Panski artykuł pokazuje nam błysk noża, długo i pracowicie ostrzonego dla Pana i Panu podobnych przez organizacje, które nic nie robiąc nienawidzą tych co działają!

Dlaczego tak inteligentne pismo jak Echo nie rozumie o co chodzi w tej "takiej dyplomacji, zeby druga strona ocalała twarz"? Przed kim? Ten sposób myślenia rozumiemy tylko my, wychowani w socjalizmie, redaktorzy i czytelnicy Echa. W oczach prze-

ciętego Kanadyjczyka Konsulat przegrał stracą twarz i zyskają tytuł "inhumane" jeśli ostatniej rodziny nie wypuszczą, a jak wypuszczą to znaczy ze się poddali!

Ten list nie jest obroną Leszka Prusinskiego. Dał sobie radę z rządem, da z tym artykułem. Jeżeli Konsulat go "załatwi" (ciekawe jak) to przyjdą inni na jego miejsce. Moim listem jest atakiem na jedną z naszych narodowych tradycyjnych słabości: łatwiej biec się z przyjaciele niż z prawdziwym wrogiem.

Pozostaje z szacunkiem
Anna Piekarska

**POGOŃ ZA SENSACJĄ
NIEWYBREDNA KRYTYKA
OSOB ZASŁUŻONYCH**

Szanowny Panie!

Część "Echa Tygodnia" poświęconą zakończeniu strajku głodowego (Nr 92 z 12-18 lipca) przeczytałem z dużym niesmakiem. W dosyć niewybredny sposób atakuje Pan posła Flisa i p Prusinskiego imputując im wprowadzenie w błąd strajkujących, społeczeństwa, wejście w pułapkę zastawioną przez władze polskie, a właściwie nawet coś w rodzaju współpracy przez "dobrowolne oddanie się w ręce Ambasady".

Wydaje mi się, że jedynym celem ostatniej głodówki było sprowadzenie do Kanady rodzin głodujących, a nie totalna kompromitacja Konsulatu, Ambasady i całego systemu władzy w Polsce. Cel ten został w zasadzie osiągnięty. Co się zaś tyczy kompromitacji władz polskich, to przez uparte odmowy paszportów dla głodujących i dopuszczenie tym samym do strajku, władze polskie same się wystarczająco skompromitowały.

Mozna by więc zadac pytanie, jaki cel mają Pana ataki na posła Flisa i p Prusinskiego? O ile Pan, tak jak i wiele innych, odwiedzał strajkujących podczas ich długich dni przed Konsulatem i brał udział w demonstracjach, miał Pan na pewno okazję zaobserwować ile strajkujący zawdzięczają Leszkowi Prusinskiemu. Posel Flis tak zastulzył się sprawie polskiej, ze obrona jego osoby nie wydaje się potrzebna. Należy się jedynie obawiać, ze urazony Pana atakami może zniechęcić się do Polonii i zaprzestac swojej pomocy, a chyba nie o to Panu chodziło!

Niezasadniona pogon za sensacją połączona z niewybredną i niesłuszną krytyką osob zasłużonych i pozytywnych zakłóca tylko jedność Polonii. Nawet jeżeli osoby te popełniły pewne taktyczne błędy, to talny bilans ich osiągnięć jest niewątpliwie dodatni, a czatowanie na ich (problematyczne) potknięcia na pewno nie służy dobru sprawy.

Wyobrazic sobie moge, ze artykuł Pana był ze szczególną radością czytany przez personel Konsulatu, jak też i przez poprzednie ofiary (słusznych) ataków Pana piora, które musiały poczuc się zaszczycone, ze do ich grona zostali włączeni p Flis i Prusinski

Z powazaniem
S Dubiski

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe	9 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowane na każdy dzień depozytu)	9 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	11 1/2 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	11 1/2 %	rocznie
1-letnie certyfikaty	11 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	10 1/2 %	rocznie
3-letnie certyfikaty Non-redeemable	11 1/2 %	rocznie
RRSP i RHOSP	9 1/2 %	rocznie
Pozyczki personalne	16 %	rocznie
Hipoteki	15 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł. i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

PRAGNIESZ STAC SIĘ WŁAŚCIELEMI
DOMU, DZIAŁKI BUDOWLANEJ,
DOMKU LETNISKOWEGO?
STAN SIĘ NIM PRZY POMOCY
NAJWIĘSZEJ NA SWIECIE PARAFIALNEJ

CREDIT UNION
ŚW STANISŁAWA I
ŚW KAZIMIERZA
KTORA OFERUJE
NA POWYŻSZE CELE
TRZY TYPY HIPOTEK,

O ZMIENNYM
OPROCENTOWANIU

ZAMKNIĘTE _____

OTWARTE _____

WSZYSTKIE
UBEZPIECZONE
NA ŻYCIE
DO SUMY
\$ 30 000 00

CREDIT UNION
ŚW STANISŁAWA
I ŚW KAZIMIERZA

220 Roncesvalles Ave
tel. 537 2181

2987 Bloor Str W
tel. 236-1225

12 Denison Ave
tel. 863-0996

ARNOLD PENK

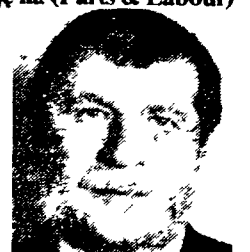
PRZEDSTAWICIEL ADDISON ON BAY LIMITED

PONTIAC, BUICK, CADILLAC

Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję na (Parts & Labour)

GENERAL MOTORS
pożyczka na samochód
Specjalizujemy się w otrzymaniu
pożyczki na samochód
dla nowo przybyłych
minimalna wpłata
niskie miesięczne spłaty

Specjalne ceny dla Rodaków oferuje tylko

ARNOLD PENK

(Wyróżniony przez GM jako "Senior master salesman")
PO WSZELKIE INFORMACJE NA TEMAT SAMOCHODÓW LUB UBEZPIECZEN PROSZĘ
DZWONIC 964-3211 LUB DO DOMU W KAŻDYCH
GODZINACH 731-0757 ZOSTAWIAJĄC NAZWISKO I NUMER TELEFONU

832 BAY ST., TORONTO (przy College St.).

MODA Z LONDYNU

Dysonanse, kakaonia barw - to pierwsze wrażenia odnoszone przy kontakcie z "nową falą" Panują tu jednak pewne zasady "Receptą" jest zamierzony brak reguł

Jedną z ulubionych koncepcji jest zestawianie szlachetnych szkockich tartarow z elementami garderoby w jaskrawe wzory kwiatowe

Do ulubionych należą też wzory w chinskie róże Popularne są torebki (w kolekcji Normy Kamali)

1 bufiaste spodnie (Kenzo) szyte właśnie z takich tkanin Nosi się też kapelusz na kapelusz tak, jak to mają w zwyczaju robic Indianie z Ameryki Łacinskiej Bardzo agresywne makijaze w zestawieniach zielono-amarantowych często inspirowane obrazami fauvistow Plastikowe broszki nosi się obok wyszukanej srebrnej biżuterii Jedwabie przy grubych tkaninach wełnianych są rowniez na miejscu Wszystko to ma stworzyc nową jakosc, dewaluując ustalone konwencje

Odświeżamy skórę -

Zwykle pamiętamy o codziennym makijazu, o pieczołowitym ułożeniu fryzury, o dobraniu odpowiedniego stroju Często jednak zapominamy o pielęgnacji naszej skóry Przede wszystkim więc należy brać przyszcnic lub kąpiel w wodzie o odpowiedniej dla naszego ciała temperaturze Zbyt zimna woda wysusza skórę, zbyt gorąca zaś powoduje nadmierne rozszerzenie się naczyń krwionośnych Wiele zależy również od właściwego doboru mydła Jeżeli mamy skórę wykazującą skłonności do przesuszenia, stosujemy wyłącznie mydła przetłuszczające Przy skórze tłustej używamy mydła bakterioobojczego Warto pamiętać, aby po kąpieli wetrzeć w skórę środek (specjalne toniki lub zwykły ocet toaletowy), który zakwasi naszą skórę i tym samym pomoże jej zachować równowagę kwasno-zasadową Jeżeli nasza skóra straciła już na jędrności, można stosować nacieranie jej zimną wodą z odrobiną soli, lub domowym sposobem przyrządzoną mieszanką litr wody, łyżka soli, łyżka wódki i łyżka soku owocowego

ĆWICZENIE WSTĘPNE DO LOTOSU

Lotus jest pozycją, która ze wszystkich asan najbardziej sprzyja koncentracji Siadamy na ziemi i stopę prawej nogi kładziemy na lewą pachwinę Opuszczamy kolano w kierunku podłogi Wykonujemy ten ruch kilkanaście razy, oddycha-

jąc normalnie Nie należy wstrzymywać oddechu i garbić się Cwiczymy jednakową ilość ruchów prawą i lewą nogą Osoby z ograniczoną ruchomością w stawach będą musiały przez wiele miesięcy powtarzać to ćwiczenie

no pomagają w walce z piegami

Natomiast domowym sposobem możemy zrobić sobie maseczkę wybielającą Aby jednak osiągnąć jakies rezultaty trzeba ją stosować bardzo regularnie A oto przepis łyżkę soku z ogorków mieszamy z małą ilością świeżych drożdzy, nakładamy na twarz i zmywamy po piętnastu minutach Inny sposób przewiduje nacieranie miejsc pokrytych piegami świeżo utartą

pietruszką lub smarowanie ich na noc nalewką z nagietek (marigolds) Rano zmywa się twarz następująco przyrządzonym płynem świezo utarty chrzan zalać wodą na cztery dni, później zlać i brać na szklanke wody dwie łyżki płynu

Żadna jednak z podanych metod nie gwarantuje pozbycia się piegów Może więc lepiej pogodzić się z faktem ich posiadania i spróbować je polubić?

Paczki do Polski

- SPECJALIZUJEMY SIĘ W PACZKACH NA ZLECENIE
- PACZKI PAKOWANE SA W NIEMCZECH ZACHODNICH I DOSTARCZANE DO DOMU ODBIORCY NA TERENIE CAŁEJ POLSKI W TERMINIE OK. 15-25 DNI
- PACZKI EXPRESOWE DORECZAMY W OK. 7-10 DNI. Dodatkowa dopłata wynosi \$6
- CENY W DOLARACH KANADYJSKICH W CENACH ZAWARTY JEST KOSZT TRANSPORTU
- ANI ODBIORCA ANI NADAWCA DO NASZYCH CEN NIC WIĘCEJ NIE DOPLACAJA
- PRZESYŁAMY PISEMNE POTWIERDZENIE ODBIORU
- W RAZIE ZAGINIĘCIA PACZKI GWARANTUJEMY WYSŁANIE PACZKI O TEJ SAMEJ WARTOSCI NA NASZ KOSZT
- NAJMNIEJSZE ZLECENIE \$20 LUB 5 KG
- PRZESYŁAMY RÓWNIŻ TANIO PIENIĄDZE DO POLSKI
- Dodatkowe informacje przesyłamy na życzenie
- DATKI NA KOSCIÓŁY W POLSCE PRZESYŁAMY BEZPŁATNIE
- JAK WYSŁAĆ PACZKĘ ■
- 1 Wstypij nasze ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI
- 2 Zaznacz ilość zamawianych artykułów i zsumuj ich wartości
- 3 Na oddzielnej kartce wyraznie napisz swój adres i telefon oraz adres odbiorcy w Polsce
- 4 Wstypij w zaadresowanej do nas kopercie ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI kartkę z adresami oraz money order lub czek (płatny dla SAP) na kwotę równą wartości paczki

ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI (tylko dla korespondentów)
DZIAŁAMY OD 1982 ROKU
CIESZYMY SIĘ ZAUFANIEM
RODAKÓW NADAJĄCYCH
PACZKI Z KRAJÓW
SAP pomoc
1180 Mississauga Valley Blvd
Unit 24
MISSISSAUGA ONTARIO
L5A 3M9 Canada

ARTYKUŁY DO WBJRU	ilość	5 Can	szt.
1 Szyńka konserwowa	900 g	6	20
2 Szyńka konserwowa	450 g	3	20
3 Szyńka mielona	340 g	1	80
4 Salami	900 g	6	10
5 Paszтет	200 g	1	10
6 Bekon	450 g	2	80
7 Wierzbowa w konserwie	300 g	1	90
8 Wołowina w konserwie	400 g	2	50
9 Sardynki w oliwie	125 g	0	90
10 Makrela w pomidorach	125 g	0	90
11 Filet sfiledżowe	200 g	1	40
12 Ser twardy w kawałku	500 g	4	90
13 Masło w puszcze	1 kg	5	90
14 Margaryna	500 g	1	20
15 Olej roślinny	1 litr	2	20
16 Dżem pomarańczowy	450 g	1	50
17 Miód naturalny	450 g	2	90
18 Ananas w puszcze	750 g	1	25
19 Brzoskwinie w puszcze	750 g	1	20
20 Koktail owocowy w puszcze	750 g	1	30
21 Figi suszone	250 g	1	40
22 Rodzynki	200 g	1	10
23 Migdały	200 g	1	60
24 Orzeszki ziemne	200 g	1	40
25 Herbata w torebkach	25 szt.	1	20
26 Herbata w wiórkach	500 g	4	30
27 Kawa ziarnista	500 g	3	50
28 Kawa instant typ: Nesca	100 g	2	30
29 Kakao	250 g	2	30
30 Czekolada do picia w proszku	800 g	3	60
31 Czekolada mleczna	100 g	0	80
32 Czekolada z bakaliami	100 g	0	90
33 Czekolada z orzechami	100 g	0	90
34 Batonik czekoladowy	1 szt.	0	25
35 Cukierki owocowe z witaminami	500 g	2	30
36 Guma do żucia miętowa	12 szt.	1	00
37 Guma do żucia owocowa	12 szt.	1	00
38 Guma balonowa	12 szt.	1	20
39 Pieprz czarny	100 g	1	00
40 Koncentrat pomidorowy	50 g	0	30
41 Kostki rosółowe (z kury) na 5 litrów	100 g	1	00
42 Kostki rosółowe (wołowe) na 5 litrów	100 g	1	00
43 Pilek w proszku	400 g	3	10
44 Instant formula w proszku	1 kg	10	70
45 MILPA z bananami	300 g	3	10
46 MILPA z mieszanką owocami	850 g	7	70
47 Witaminowy dla dzieci	100 szt.	2	30
48 Aspiryna Bayer	200 g	1	80
49 Wata	200 g	0	75
50 Pasta do zębów (dżaj)	150 g	1	20
51 Mydło toaletowe	100 g	0	50
52 Szampon do włosów	1 litr	2	30
53 Płyn do prania	3 kg	4	90
54 Proszek do szorowania	500 g	1	50
55 Płyn do mycia naczyń	1 litr	1	90
56 Zapalniczka gazowa	1 szt.	0	90
57 Rajstopy damskie (raZe)	1 szt.	1	00
58 Rajstopy damskie (średnie)	1 szt.	1	00
59 Rajstopy damskie (dżaj)	1 szt.	1	30
60 Dżinsy Montana	1 szt.	12	80

Kawa ziarnista	5 kg	29	00	2 kg	12	50
Herbata w wiórkach	3 kg	22	50	2 kg	16	00
Kakao	3 kg	24	00	2 kg	17	00
Czekolada mleczna	30 szt.	20	50	20 szt.	14	40
Czekolada z bakaliami	30 szt.	23	00	20 szt.	16	20
Czekolada z orzechami	30 szt.	23	00	20 szt.	16	20
Batonik czekoladowy	30 szt.	6	00	20 szt.	4	40
Guma do żucia	240 szt.	14	00	120 szt.	8	20
Guma balonowa	240 szt.	17	00	120 szt.	9	90
Pieprz czarny	2 kg	17	00	1 kg	9	00
Pomarańcze (Awaze)	12 kg	16	40	4 kg	8	90
Cytryny (Świeze)	10 kg	17	40	5 kg	9	50
Cytryny (Świeze)	10 kg	17	40	5 kg	9	50
Ananasy (Świeze)	5 szt.	10	00	1 szt.	2	30

Sposób na piegi

Aczkolwiek piegi tylko dodają wdzięku, wiele pan cierpi z powodu ich posiadania, szczególnie latem, kiedy każdy promień słońca wywołuje na twarzy drobne przebarwienia Czy jest na to rada? Radykalnego sposobu na pozbycie się piegów chyba nie ma, ale można próbować W gabinetach kosmetycznych stosowany jest zabieg zwany "peeling'iem", który podob-

ZDROWIE

Choroby upalnych dni

W srodku upalnego lata moze przydarzyc sie nam cos, co popsuje urlop i uieruchomi nas w lozku na wiele dni. Przegrzanie, porazenie cieplne sloneczne, skorce cieplne oto zestaw niemiłych dolegliwosci, ktore czyhaja na nas w gorace dni.

PRZEGRZANIE

Jest wsrod nich najmniej grozne. Wczesne jego objawy to bol glowy i jej zawroty, zaburzenia widzenia, oslabienie, drażliwosc, lekkie skorce miesni, mdlosci i wymioty. Puls jest zwolniony, oddech plytki, moze nastapic krotkie omdlenie.

Co robić?

Przegrzaną osobę powinniśmy ulozyc płasko w chłodnym przewiewnym miejscu z głową nieco niżej od ciała. Należy jej podac zimną wodę z łyżeczką stółową soli. Uzupełniamy też zapas płynów podając soki, ciepłą kawę lub herbatę. Najnowsze badania wskazują, że najszybciej absorbowanym przez organizm **plynem jest czysta woda z lodem**. Zmęczeni upałem powinni wypijac jej 2-3 szklanki za jednym posiedzeniem.

SKÓRCZE CIEPLNE

Pojawiają się przy dużym wysiłku w bardzo wysokich temperaturach. Cierpią na nie najczęściej sportowcy, gornicy, hutnicy, strazacy i spawacze.

Niespodziewanie następuje skorec miesni brzucha, nog i ramion. Ofiara ataku związa się w paroksyzmach bolu. Skorce są rytmiczne z bezbolesnymi przerwami. Atak mozna przerwac przenosząc chorego w chłodne miejsce ukladając podobnie jak przy przegrzaniu. Skorce wycofują się pod wpływem ucisku miesni. Niestety większość osob ma skłonność do wielokrotnego występowania ataków choroby. Wówczas dolegliwość ta moze zmusic do zmiany zawodu.

Leczenie

Kazdy, kto cierpi na porazenia cieplne powinien jak najszybciej znalezc się w szpitalu.

Zanim nadjedzie ambulans možeme pomoc choremu zdejmując z niego odziez. Možeme umiescic go w wannie z zimną wodą z dodatkiem lodu, lub zwinąć go w zmoczone w zimnej wodzie przescieradlo. Chorego należy umiescic w pozycji polsiadającej w najchłodniejszym miejscu domu, lub w zaciemnionym, jeśli atak miał miejsce na wolnym powietrzu. Im szybciej nastąpi obniżenie temperatury ciała tym lepsze rokowanie.

Jak zapobiegać

Najlepiej zapobiegniemy wystąpieniu porażenia cieplnego unikając przebywania w gorącym wilgotnym otoczeniu zbyt długo. Czasami jednak nie da się tego uniknąć. Mieszkając w pobliżu Wielkich Jezior czy nad brzegami oceanu jesteśmy skazani na morderczy klimat od ktorego uciec mozna jedynie do klimatyzowanego pomieszczenia. Jeśli nas na nie nie stac lub jeśli musimy przebywac dluziej bez klimatyzacji w gorących wilgotnych pomieszczeniach jak kotłowne, pralnie, kuchnie, powinniśmy pic duzo płynow i solic potrawy mimo iż sol uchodzi za niezdrową przyprawę.

W upały nie pijmy alkoholu. Osoby, ktore po jego spożyciu silnie czerwienieją powinny przestac na jednym piwku.

Moda w tym sezonie sprzyja rowniez zdrowiu. Luzne bawelniane szaty dla pan i panów są zabawniejsze i bardziej stylowe niz scisle tkane z tkaniny frotte, odsłaniające smętne golizny szorty. Jeśli pocujemy zmęczenie upałem nie forsujemy organizmu sloneczną kąpielą. Mozna zapobiec porażeniu uciekając w suche chłodne miejsce na kilka minut.

By uniknac chorob upalnych dni powinniśmy uważac na dietę. W miejsce potraw miesnych tłustych i gorących pijmy więcej mleka, sokow, jedzmy chłodne salátky jarzynowe i lekkostrawne potrawy.

Nie zmuszajmy tez do jedzenia dzieci, ktore odmawiając posiłku wykazują obronne instynkty, gdyż ich gospodarka cieplna nie jest jeszcze dojrzała.

PORAZENIE CIEPLNE (heat Stroke)

Porazenie cieplne jest grozną chorobą, ktora polega na uszkodzeniu regulacji termicznej organizmu. Podczas jej ataku następuje wzrost temperatury ciała 40-5°C. Choroba występuje najczęściej w upalne, a zarazem wilgotne dni, często po dłuższym wysiłku. Zaobserwowano, że najbardziej podatni są na nią alkoholicy, osoby starsze, male dzieci, oraz kobiety z nadwaga.

Przyczyna

Pocenie się jest naturalnym zabezpieczeniem ciała przed przegrzaniem. Dłuższe przebywanie w wilgotnym i gorącym otoczeniu powoduje przeciążenie organizmu i jego niezdolność do dalszego obniżenia temperatury poprzez wydzielanie potu.

Symptomy

Pierwsze symptomy są podobne do pospolitego przegrzania - zaczerwienienie twarzy spowodowane gromadzeniem się krwi pod skórą i pocenie się. W wyniku utraty duzej ilosci soli i wody następuje zahamowanie wydzielania potu co z kolei wywołuje wzrost temperatury. Pojawiają się silne bole glowy, mdlosci, często wymioty. Skóra całego ciała staje się czerwona, gorąca i sucha. Wzrasta puls, mogą wystapic konwulsje i przyspieszony oddech. W ciężkich przypadkach następuje omdlenie i utrata przytomności.

Komplikacje

Jeśli zlekceważymy wczesne objawy porażenia cieplnego, utrzymywanie się długo wysokiej temperatury ciała moze prowadzić do uszkodzenia wątroby, nerek czy mozgu. Szczegolnie niebezpieczne moze to byc dla osob starszych, u ktorych zmiany takie są często nieodwracalne.

MATRYMONIALNE

NIEZALEŻNIE matrymalna, 34 lata, 2 dzieci, pogodna, szczupła, poszukuje bratniej duszy. Tel (519) 728-6808 A-11

KAWALER lat 28, na stale w Kanadzie, bardzo samotny, pogodny, uosposobienia, pozna paną do lat 30 o podobnym zainteresowaniu w celu matrymonialnym.

PANI nie paląca, przyjmie wszelką pracę na terenie Montrealu, moze byc opieką nad małym dzieckiem, prowadzi dom, przyjmowanie telefonow w gabinecie lekarskim itp. Oczekuje propozycji. TEL (514) 932 1775 Montreal w godz 14 16 pon piątek

A 12 KAWALER, lat 30, od 3 lat w Toronto, ustalony, interesujący się poezją, muzyką klasyczną, filmem, z bardzo dobrą aparacją, pozna Panią do lat 30 w celu nawiązania kontaktow towarzyskich, najchętniej z nowo przybyłą emigracją z kulturalnym obyciem i minimum srednim wykształceniem. Powazne foto oferty kierowac na adres E T. Dla A 334 87 89

POLKA, 33 lata, szczerza, sympatyczna i chyba atrakcyjna, od 2 lat w Kanadzie, wśród tłumow, a jednak samotna, pragnie poznac zdecydowanego na trwałą znajomość, w konsekwencji małzenstwo, wysokiego, przystojnego kawalera (a w kazdym razie pana bez zobowiazan, lat 30-38, ze wschodniej Kanady (Ontario, Quebec).

Chciałabym, aby Pan ten był katolikiem, ktory w Kanadzie jest juz na tyle dlugo, ze czuje się tu pewnie, tak psychicznie jak i zawodowo, na tyle natomiast krotko, ze czuje w sobie jeszcze ten polski romantyzm.

Tylko powazne foto-oferty, wraz z adresem i telefonem proszę kierowac na adres Redakcji. Dla A 333

DRODZY PANOWIE JEZELI JESTESCIE WOJNI I ZYCZycie KORESPONDOWAC Z NASZYMI UROCZYMI PANIAMI W POLSCE, PISZCIE DO NAS ZAŁACZAJAC +15 00 NA CZŁONKOWSTWO A OTRZYMACIE BEZPŁATNIE FOTO ALBUM PANI I DANE OSOBOWE FWAPOL, GENERAL DELIVERY, PORT COQUITLAM, BC V3C 3V3

PACZKI DO POLSKI NAJSOLIDNIEJ NAJTANIEJ
CHCESZ NAPRAWDĘ POMOC RODZINIE W POLSCE WYSYLAJ PACZKI TYLKO ZA POSREDNICTWEM FIRMY

TransCanPol

jedyną firmę posiadającą kanadyjski serwis w Polsce

GWARANTUJEMY

- dostawę paczki do drzwi odbiorcy
- ubezpieczenie przesyłki
- potwierdzenie odbioru przez odbiorcę na czwartej kopii dowodu nadania
- uprzejmą i miłą obsługę w Kanadzie i w Polsce
- rzetelną informację

UNIKACIE PANSTWO

- dodatkowych kosztow i opłat (portowych, lotniskowych i za serwis w Polsce, ktorego faktycznie firmy nie rozwozace paczek w Polsce nie wykonują)
- rozkradnięcia paczki przez nieuczciwych magazynierow, ktory w firmach nie dowozących paczek do domow, maja czas na "kontrolowanie" zawartosci paczki, zanim zglosi się odbiorca
- oszczędzicie swoim najbliższym straty czasu i dodatkowych kosztow związanych z podrozą po odbiór paczki

POROWNAJCIE PANSTWO RODZAJ OFEROWANEGO SERWISU - PEWNOSC CENY, A PRZEKONACIE SIĘ, ZE

TransCanPol

393 Roncesvalles Ave
Toronto, Ont M6R 2N1 tel 535-9944

OFERUJE PANSTWU NAJTANSZY I NAJSOLIDNIEJSZY SERWIS

Posiadamy materialy do pakowania paczek
SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ NASZE BIURA TERENOWE I DEALERZY

"Dzieje jednego zycia"

Stanisława Kawczyńskiego

KOLEJNA POZYCJA BIBLIOTEKI POLSKIEJ W KANADZIE

Stanisław Kawczyński jest przedstawicielem pokolenia, ktore wchodilo w zycie dojrzałe w niepodległej Polsce i w godzinie próby o tę Polskę walczilo. Książka, trzecia pozycja Biblioteki Polskiej w Kanadzie, jest przede wszystkim cennym dokumentem z okresu Polski Odrodzonej, z lat o ktorych pisac i pamietac należy poki jeszcze żyją ci, ktory byli świadkami trudności osiągnięcia młodego panstwa.

KSIĄZKA KOSZTUJE \$8 00 (Czytelnikow mieszkających poza Toronto, prosimy o załączenie \$1 00 na przesyłkę) OKOŁO 130 STRON. Czeki prosimy wystawiac na POLISH CANADIAN PUBLISHING FUND

PROSIMY KORZYSCAC Z KUPONU

POLISH CANADIAN PUBLISHING FUND
P O BOX 173
POSTAL STATION B
TORONTO ONT CANADA
M5T 2T3
Zalączam za egz książkę "Dzieje jednego zycia"

HOROSKOP TYGODNIA Z TELESKOPU ESMERALDY

28.VII. - 3.VIII.

BARAN
(Aries)
21 03 20 04

Tydzien doskonaly na zajecie sie swoim hobby a takze na wszelkiego rodzaju podroze te blizsze i te dalsze W pierwszych dniach tygodnia drobne kłopoty finansowe ale nie ma sie czym nadmier nie przejmowac 30-ego musisz podjac decyzje odnosnie tego czy chcesz pozostawac w tym samym mie scu czy lepiej ruszyc sie gdziez dalej Przygotuj sie bowiem na radykalna zmianę stylu zycia a kto wie czy takze i na miejsce zamieszkania Nowy miesiac zacznie sie dosc intensywnie szczegolnie dla zakochanych Baranow

BYK
(Taurus)
21 04 21 05

W nadchodzacych tygodniu najwazniejsze beda sprawy domowe Przed toba bowiem okres stabilizacji i konsolidacji wszystkich spraw Unikaj wszelkiego rodzaju intrygy ktore moga ci przeszkodzic w realizacji planow 30-ego przyjdzie ci stanac oko w oko z pewna tajemnica Natomiast w nowym miesiacu staraj sie aby nikogo nie rozczarowac swoja postawa zyciowa Bdziesz mial wiele do czynienia z rodzina i lepiej byc dyplomacycznie do niej nastawiony Twój szczesliwy kolor w nadchodzacych tygodniu to kolor kremowy

BLIŹNIAKI
(Gemini)
22 05 21 06

Szczescie jest tuż tuż i trzeba sie postarac aby cię nie ominelo Pytaj więc o wszystko zanim cokolwiek postanowisz Mozesz sie bowiem spodziewac pomocy z calkiem nieoczekiwanej strony Nie wolno ci jednak powiedziec za duzo Najwazniejszym dniem dla Bliźniaków będzie 2 gi kiedy to urodzeni pod tym znakiem będą mieli szanse odnalezienia siebie w zawilosciach swiata Koniec ty godnia przyniesie krotkie podroze Twoje szczesliwe kamienie turkus i rubin

RAK
(Cancer)
22 06 23 07

W nadchodzacych tygodniu znajdziesz sie w samym centrum zainteresowania Kracyz beda o tobie pikantne ploteczki i ktos moze opierajac sie na nich ocenic cię mylnie i niewlasciwie Nie powinienes sie jednak tym przejmowac wszystko sie ulozy w nad spodziewanie dobry sposob Mozesz pozwolic sobie na snucie planow i niebosięznie marzenia 31 ego czeka cię interesujaca podroze Poczatek zas sierpnia lepiej spędzic w rodzinnym gronie

LW
(Leo)
24 07 23 08

Przed toba czas introspekcji Koniecznie postaraj sie o to aby spedzic wiecej czasu z partnerem unikajac w stosunku do niego nadmiernego krytycyzmu Sprawy domu i rodziny beda ci w nadchodzacych tygodniu zaprzętały cały wolny czas W koncu lipca uwaga na zdrowie moze przysporzyc nieco kłopotow Pierwsze dni sierpnia nie przyniosą nic ciekawego nic w kazdym razie co wyrwac cię będzie mogło z letargu psychicznego w jakim tkwisz ostatnio

PANNA
(Virgo)
24 08 23 09

Doskonaly tydzien na robienie zakupow kontakty z sasiedzami i spotkania z dawno nie widzianymi znajomymi Nie egzekwuj tyl ko zbyt stanowczo swoich praw nalezaj ci sie i tak bez względu na sytuacje Jezeli zamierzasz cos planowac na poczatek sierpnia rob to ostroznie i z rozwaga mozesz sie bowiem spodziewac ze ktos będzie chcial pokrzyzowac twoje plany 3 ci jest szczesliwym dniem dla Pann spodziewaj sie przyplywu gotowki lub interesujacej propozycji zawodowej

WAGA
(Libra)
24 09 23 10

Jezeli dotad nekaly cię kłopoty natury sercowej nadchodzacy tydzien przyniesie rozwiazanie wszystkich problemow Mozesz sobie pozwolic na wprowadzenie zmian w rozkladzie zajec a takze na dokonanie drobnych zakupu Nie ma sensu bowiem oszczedzac na silę odmawiajac sobie kazdej przyjemnosci Wazna ksiązka dla ciebie w ostatnich dniach lipca okaze sie byc ksiązka telefoniczna Informacje bowiem w niej znalezione w nieoczekiwany sposob zmieniaja twoje zycie Nowy miesiac przyniesie wiele tajemnic i sekretow

SKORPION
(Scorpio)
24 10 22 11

Trzeba będzie zaczac dzialac społecznie Tęgo bowiem wymagać będą od ciebie okolicznosci i nie ma sensu się przeciwko temu buntowac Pamiętaj tylko aby nie ufac legendom i mitom jakie narosly wokol interesujacych cię spraw Wiele zalezy od twojej wagi i takze w sprawach finansowych z ktorymi miec bdziesz nieco kłopotow Fizycznie czuc sie bdziesz niezle ale nie mozna porzucic diety Czeka cię wiele obowiazkow zawodowych i musisz im podolac

STRZELEC
(Sagittarius)
23 11 21 12

A moze warto zajac się sportem? To bowiem pomogloby odzyskac straconą kondycję Zdrowie przysparza ci ostatnio nieco kłopotow i z tym mozesz sobie poradzic trenujac intensywnie lekkoatletykę lub pływanię W koncu miesiaca wystapisz z interesujacych inicjatyw ktora nie przejdzie bez echa Natomiast w pierwszych dniach sierpnia spadną na ciebie nieoczekiwane sukcesy i wszystko wyda ci się byc wspaniałym i mozliwym do osiągnięcia Pozwol sobie na odrobinę intymnosci w kontaktach z partnerem

KOZIOROŻEC
(Capricorn)
22 12 20 01

Uwaga na zdrowie! Przede wszystkim pamiętaj o rozsądnej diecie i nie przesadzaj z rozrywka Jezeli natomiast wybierasz się w podroze nie moze byc po temu lepszego momentu Gwiazdy przyswiecają takze krotkim krajoznawczym wycieczkom i zwiedzaniu historycznych miejsc W pierwszych dniach sierpnia musisz się liczyć z mozliwoscia kłopotow na płaszczyźnie zawodowej Finansowo natomiast wspaniale nie moze byc lepiej

WODNIK
(Aquarius)
21 01 19 02

Warto rozplanowac wreszcie budżet aby uniknac finansowych rozczarowan Wszystkie twoje inicjatywy zostana ochoczo zaakceptowane przez otoczenie więc wyjdź wreszcie z cienia i zaprezentuj wszem i wobec ze i ciebie stac na rewelacyjne pomysly W koncu lipca dziać się będą sprawy ktore zawaza na całej twojej przyszlosci byc moze będą one związane z sprawami sercowymi W sierpniu pamiętaj aby zaplacic wszystkie zalegle rachunki i zakonczyc prace rozpoczeta już przeciez tak dawno Twój serdeczny przyjaciel oczekuje pomocy!

RYBY
(Pisces)
20 02 20 03

Mozesz byc poproszony o zrobienie czegoś co będzie ci bardzo nie na rękę Lepiej jednak pozostawac z dala od awantur kłotr czy chocby nieporozumien więc może idz na kompromis Szczegolnie nie ma sensu narazac się szefowi inaczej bowiem twoja kariera zawodowa moze byc w niebezpieczenstwie Kłopoty z partnerem zdobadź się na wiecej dyplomacji Aby zas przerwac nieznosną rutynę zrob cos nie oczekiwanego cos co zadziwi wszystkich 3 ci dobrym dniem na rozpoczecie wakacji

ZŁOTO I BRYLANTY
OD PRODUCENTÓW I IMPORTERÓW 21 DUNDAS ST., SUITE 1601, TORONTO, ONT M5B 1B7
HOLDER DIAMONDS Inc
Diamond Importers
● Pierścionki z brylantami ● Złote lancuszki 14 i 18 karatowe
● Kolczyki i wisioriki ● Perły ● Bizuteria wykonywana na zamówienie
TEL. (416) 368 - 7186
Od poniedziałku do srody 9 - 5
czwartki 9-8 30
lub proszę telefonowac w sprawie terminu wizyty

ZMIANA W ZBIERANIU ŚMIECI
SIMCOE DAY
(święto państwowe)
poniedziałek 6 SIERPNI 1984
Smiecie NIE BĘDĄ ZBIERANE W PONIEDZIAŁEK 6 SIERPNI 1984
Smiecie, ktore powinny byc zabrane w poniedziałek 6 sierpnia, zostana zabrane we wtorek 7 sierpnia
Smiecie zwykle odbierane we wtorek (7 sierpnia) zostana zabrane w srode 8 sierpnia
Większe przedmioty i gazety zatrzymaj do zbiorki w srode 15 sierpnia
PRZYPOMINAMY w Toronto jest 17 punktow skupu szkła i metalowych pojemnikow W kwietniu zebrano 243 tony papieru, 37 ton szkła i 6 ton metali kolorowych
Pelne informacje otrzymasz pod numerem **947 - 7742**
R M Bremer, P Eng, F I C E
Commissioner of Public Works

SWISLA PARCEL SERVICE
49 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2K5
TEL 534 - 9864
TADEUSZ KACZOR - "BAŁTYK SERVICE"
9850 Papineau No 16, Montreal, Que H2B 1Z8
TEL (514) 382 - 3817
Jedyna Firma Wysylajaca Do Polski Towar Na Zlecenie!!

POLECA

- ARTYKUŁY SPOZYWCZE
- SAMOCHODY I CIĄGNIKI
- LEKARSTWA
- ARTYKUŁY GOSPODARCZE
- ALKOHOL I SOKI
- OWOCE CYTRUSOWE
- DYWANY, FIRANKI ITP
- BILETY LOTNICZE DO POLSKI

NAJMNIEJSZE ZAMOWIENIE \$ 30 ALBO PACZKA 5 KG MINIMUM
KAWA ZIARNISTA NAJTANSZA - \$ 6 ZA KG, DŻINSY 3 PARY \$ 39
WSZYSTKIE PACZKI DOSTARCZANE SĄ DO RAK ODBIORCY
oferujemy
NAJNIŻSZE CENY W AMERYCE POŁNOOCNEJ
OPLATY W DOLARACH KANADYJSKICH
Najnowsze ograniczenia w Polsce dla firm wysylajacych paczki naszej firmy nie dotyczą!
do odwoł

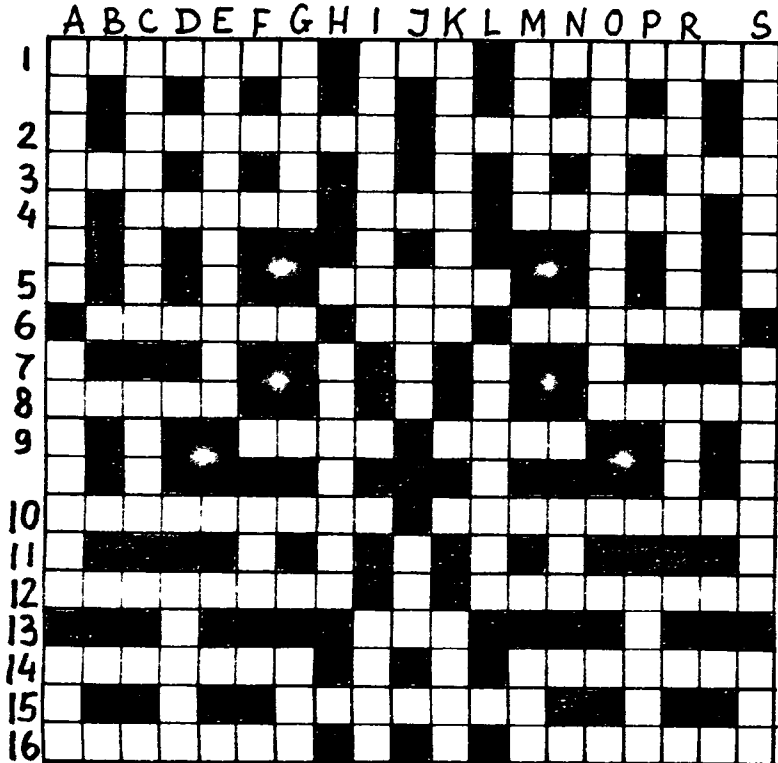
Peter Burdon
PONTIAC BUICK LIMITED
Przedstawiciel General Motors
348 Danforth Ave. E. Toronto,
TEL. (416) 469 - 5531 ext 281
Posiada dla panstwa bogaty zestaw fabrycznie nowych i uzywanych samochodow
● udzielamy długoterminowych pozyczek
● niskie miesięczne spłaty
● ułatwiamy otrzymanie ubezpieczenia na bardzo dogodnych warunkach
● kazdy kupujacy otrzymuje bezplatnie olej na 100 tys km
● udzielamy gwarancji na 60 000 km (Acadian, Skylark, Phoenix)
● specjalna zniżka na samochody Pontiac 2000 Pontiac 0000 i Buick
Wszystkie sprawy załatwiamy w języku polskim

26 C Anny, Anity, Grazyny, Mirosławy
27 P Aurelego, Bogny, Pantaleona, Moniki, Natalu
28 S Aureli, Botwida, Innocentego, Marceli, Sietomury
29 N Beatrycze, Konstantyna, Marty, Olafa, Serafiny
30 P Julity, Kseni, Ludmiły, Piotra, Zdobystawa
31 W Ernesty, Ignacego, Ilony, Ludomira, Oskara
I S Brodzislawa, Justyna, Kleopatry, Nadi, Orchudei

EMPIRESS TRAVEL AGENCY Ltd
OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL PKO
Wlascicielka RENATA OKOLO KULAK
CZARTARY DO POLSKI 1984 - DODATKOWE PRZELIOTY
Bezposrednie polaczenia Toronto - Warszawa - Toronto
Polskimi Liniami Lotniczymi LOT
19 MAJA, 2 CZERWCA, 16 CZERWCA, 29 LIPCA
Po szczegolowe informacje prosimy dzwonic
TEL 536-3554 536-6991
185 Roncesvalles Ave Toronto M6R 2L5 (naprzeciwko Credit Union)

Najlepiej kupisz lub sprzedasz nieruchomosc korzystajac z firmy EVA FIRLA
Tel. 237 - 0137
A.E. LePage R E Services Ltd.
Realtor W51176

Nr 93

Pozomo

- 1-A pasta do butów
- 1-I tyfus
- 1-M wzgorze w Rzymie
- 2-C cecha klasycznego dramatu
- 2-K przypinana ozdoba
- 3-A ptak wodny
- 3-R drzewo liściaste
- 4-C wyznawca mistycznego kultu Dionizosa
- 4-I szwajcarski z dziurami
- 4-M 52 w talii
- 5-H klęska Francji w wojnie 1870
- 6-B filozof rzymski
- 6-I opozycyjna organizacja w PRL, powstała 1976
- 6-M robotnik składający, instalujący urządzenia
- 8-A rynek w starożytnej Grecji
- 8-O wzor szkockiej spodniczki
- 9-F 60 sztuk
- 9-K gaz niezbędny do życia większości organizmów
- 10-A mityczna postać litewskiego wroga w polskiej literaturze klasycznej

- 10-K bardzo inteligentne małpy
- 12-A technika mozaiki różnokolorowych gatunków drewna
- 12-L ostre wystąpienie słowne przeciw komus
- 13-I część meczu tenisowego
- 14-A młoda sarna
- 14-M stroj sceniczny lub maskaradowy
- 15-G miasto portowe we Włoszech
- 16-A wizerunek twarzy
- 16-M kiepski lekarz

- 1-R obyczaje przekazywane z pokolenia na pokolenie
- 1-S postrzał
- 5-J dawka
- 7-A ciensze od serdelków
- 7-H w niej list
- 7-L Sokrates lub Platon
- 7-S bufet w zakładzie pracy lub w wojsku
- 8-C pies myśliwski
- 8-R była kolonia brytyjska w Zatoce Perskiej
- 10-F czeski reformator religijny
- 10-N niszczy tkaniny
- 11-J stoją w pasiece
- 12-D świadectwo, zaświadczenie
- 12-P wewnętrzny dziedziniec w hiszpańskim domu
- 13-I ptak nocny
- 13-K handlowy dzień w miasteczku
- 14-A żywi się padliną
- 14-G niski głos żeński
- 14-M węzeł włosów
- 14-S poł-osiół poł-kon

Pionowo

- 1-A filozof holenderski XVII w
- 1-C zacisze, odludny zakątek
- 1-E niepisemny
- 1-G materiał uzyskiwany przez zgrzewanie proszków ceramicznych
- 1-I stolica Syrii
- 1-K włóknista roślina na kompot
- 1-M budka z gazetami
- 1-O wstawka muzyczna

DO WYNAJĘCIA od zaraz 3 sypialniowy apartament w nowym domu, z balkonem i garażem
Brownline Lakeshore
TEL Toronto 848 4607

POSZUKUJĘ garażu do wynajęcia w okolicy Roncesvalles albo High Park
Proszę dzwonić Władek
TEL Toronto 769-8460

DO WYNAJĘCIA mieszkanie z jedną sypialnią od 1 sierpnia
TEL 247-0254 po 6 wieczor

LOKAL dla celów handlowych na Roncesvalles
WYNAJMĘ Oferty proszę kierować na
393 Shaw Str
M6J 2X4 Toronto
Echo Tygodnia

KRZYŻÓWKA NR 92

SA JESZCZE WOLNE MIEJSCA
Zainteresowanych prosimy o szybkie skontaktowanie się z kierownictwem Wawel Villa, ponieważ ilość miejsc jest ograniczona
Jeszcze raz serdecznie zapraszamy

Członkowie i Zarząd

Wawel villa, inc.

SENIOR CITIZENS CENTRE

880 CLARKSON RD SOUTH — MISSISSAUGA, ONT
L5J 4N4

Tel. 823-3650

INFORMATOR TURYSTYCZNY

SPECJALNA OFERTA DLA
CZYTELNIKÓW "ECHA TYGODNIA"
(na ograniczony czas)

TORONTO
— WARSZAWA —
TORONTO
od \$ 729

ZYCZYMY PAŃSTWU
PRZYJEMNEJ PODRÓŻY

COLODY TRAVEL

598 - 3337

4-84	Północ	♦ xxx
		♥ xx
		♠ AKxx
		♣ KQxx
	Zachód	♦ Qxx
		♥ KJxx
		♦ J10
		♣ xxxxx
	Wschód	♦ xx
		♥ xxxxx
		♦ Qxxx
		♣ Axx
	Deklarant	♦ AKJ10x
		♥ AQx
		♦ xxx
		♣ Jx

Redaguje Kibic

LICYTACJA

D P
1 pik 2 karo
2 pik 4 pik

WYJŚCIE

Walet karo

D wygrywa Królem karo i gra blotkę trefl ze stołu W puszcza i D wygrywa Waletem trefl Małe trefl do Damy na stole jest bite Asem trefl u W który odwraca małe pik
" Wydaje się, że mogę spokojnie zaimpa-

sować pik " pomyślał D grając, jak narazie, bez szczegółowego planu " Jeśli mi ten impas wyjdzie a później również impas kier, to zrobię dwa nadrobasy " (W ten sposób myślą miłośnicy impasów i nikomu niepotrzebnych nadrobek)
Gdy impasy nie wychodzą gracze tego typu mają niezawodne usprawiedliwienie " Ale pech, partnerze, gdyby choć jeden z tych impasów wyszedł, zrobiłbym swoje Nie ma rady, jeszcze się taki nie urodził któryby znalazł sposób przeciw nieudanym impasom "

Okazuje się jednak, że taki się już urodził i znalazł bardzo prosty sposób nie impasować a grać z góry!

W naszym rozdaniu, grając z planem, liczymy oddać lewy na Damę pik, na Asa trefl i na Króla kier

Tymczasem nasz deklarant zaimpasował pik Z wziął Damę i degrał atu Skolei D wszedł na stół Asem karo i odegrał kier aby zaimpasować i przegrać impas do Króla Kier Z - oczywiście - odwrócił atu! pozbawiając stolik drogiego atuta którym chcieliśmy przebić kier No i leżymy

Deklarant powinien był zastosować wynalazek anonimowego geniusza i odwrócić pik wziąć Asem Skolei gra Asem karo do stołu i na dobre trefl stąca małe karo w rękę Teraz można spokojnie zrobić impas kier jeśli nie wyjdzie Z nie ma szkodliwej odwrótki Proszę spróbować

A więc impas pik był zupełnie niepotrzebny przecież założyliśmy, że jedno pik możemy oddać, to poco się spieszyć z oddaniem i przekazywać inicjatywę wrogom? NAUCZYĆ SIĘ IMPASOWAĆ MOŻNA W CIĄGU KILKU MINUT - NAUCZYĆ SIĘ NIE IMPASOWAĆ TO NAUKA, CZASEM, NA KILKA LAT!

KOMUNIKATY TORONTO

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO

**OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM
MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE**
192 Garden Ave
Tel 532-1126

**BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ**
128 Fern Ave
Tel 533-9471

**OSRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM**
206 Beverley Str
Tel 979-9634

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100.7
tel. 531-9991

Prowadzi Karola Kęsik

Muzyka,

wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

U W A G A !

RODZICE HARCERZY

Greenwood Lodge, R R 2 Combermere W pełni wyekwi-
powane kabiny do wynajęcia Słoneczna, piaszczysta plaża
Blisko harcerskich obozów na pobliskich Kaszubach
TEL TORONTO (416) 537-2876 po 10 wieczór

co 2 tyg.

SPORT

SZERMIERZE sklasyfikowani

WARSZAWA Polski Floret kobiet 1 Krystyna
Związek Szermierczy ogłosił listy Rachel (GKS Katowice) 1 73

klasyfikacyjne po tegorocznych
turniejach rankingowych i za-
konczonych w czerwcu mistrzo-
stwach Polski

pkt, 2 Jolanta Krolkowska
(Marymont Warszawa) 2 37, 3
Barbara Wysoczanska 3 57, 4
Agnieszka Dubrawska 4 58, 5
Małgorzata Bres (wszystkie AZS
AWF Warszawa) 5 66, 6 Krysty-
na Urbanska (Baldon Katowice)
6 34

POLSKI PROGRAM RADIOWY

na stacji CJVB w VANCOUVER - 1470 AM
w każdą niedzielę od 14 30 do 16 00
Prowadzi STASIA MAŁCZYŃSKA i TONY JOCHLIN
Tel 946-9617

Wiadomości z Polski, ogłoszenia i komunikaty polonijne,
komentarze, koncert życzeń, ogłoszenia handlowe

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy

ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2
w każdą sobotę Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie
691-8789

"POLONEZ" Polski program radiowy

Producent MAREK J GOŁDYN
2120 Bloor St W Toronto, M6S 1M8, Tel (416) 762-7254
W soboty 3 30 - 4 30 1250 AM CHWO

"POLONIA REVIEW" Polski Program Telewizyjny

Wtorki i piątki - godzina 7 30 wieczorem,
Czwartki - godzina 6 30 wieczorem na kanale 10
(Maclean Hunter Parkdale)
Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia
Polonii kanadyjskiej

Floret mężczyzn 1 Bogusław
Zych 3 44 pkt, 2 Piotr Kiełpi-
kowski (obaj Legia Warszawa)
4 56, 3 Leszek Bandach (GKS
Katowice) 5 37, 4 Adam Robak
(AZS AWF Warszawa) 5 62, 5
Lech Koziejowski (Marymont)
6 08, 6 Krzysztof Puzianowski
(Kolejarz Wrocław) 6 37

Szabla 1 Tadeusz Pięguła 1 31
pkt, 2 Andrzej Kostrzewa (obaj
Zagłębie Konin) 2 21, 3
Jarosław Konusz (Zagłębie Sos-
nowiec) 3 15, 4 Janusz Olech
(Marymont) 4 85, 5 Leszek Jab-
łonowski (AZS AWF Warszawa)
5 23, 6 Michał Zabłocki (Mary-
mont) 7 65

Szpada 1 Robert Felisiak
1 19 pkt, 2 Lech Swornowski
2 63, 3 Mariusz Strzałka (wszy-
scy AZS Politechnika Wrocław)
3 41, 4 Ludomir Chronowski
(Cracovia) 6 14, 5 Piotr Jabłko-
wski (Start Opole) 8 28 6 Piotr
Sozański (AZS Politechnika
Wrocław) 9 02

POLACY BRALI UDZIAŁ W KONFERENCJI ONTARIO HERITAGE LANGUAGE ASSOCIATION

Piętnastu osób ze Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie, którzy pracują w Ontario, wzięło udział w trzeciej dorocznej konferencji Ontario Heritage Language Association, która odbyła się w czerwcu bieżącego roku w Ottawie. Przedmiotem dyskusji na konferencji było zachowanie i nauczanie języków rodzimych społeczeństwa kanadyjskiego we wszystkich dziedzinach życia, ale przede wszystkim w szkolnictwie. Badania ostatnich lat wykazały, że nauka języków rodzimych, czyli tzw. popularnie "trzecich" (obok angielskiego i francuskiego), w szkołach wpływa dodatnio na postępy i rozwój dzieci, oraz zapewnia im cenne korzyści na przyszłość.

Ontario Heritage Language Association jest organizacja, która powstała w 1982 r. celem propagowania sprawy języków rodzimych. Doroczne konferencje gromadzą ludzi wielu narodowości dla wymiany myśli i projektów, oraz wybierają zarząd, który reprezentuje organizację na zewnątrz. Obecnie O H L A liczy 300 członków.

Korzysci z nauki języków rodzimych są już dzisiaj uznane i popierane zarówno przez rząd federalny jak i antaryjski. Główny mówca konferencji, federalny Minister Wielokulturowości David Collette powiedział:

"Wielokulturowość jest kanadyjską rzeczywistością, z której możemy być dumni, wszak wspólnie mówimy w Kanadzie ok. 75 językami! Ale powyższa cyfra przestaje być wyłącznie statystyką i zmienia się w coś korzystnego tylko wtedy, gdy te języki są przez nas używane i przynoszą z sobą nowe podejście do współczesnych problemów i możliwości."

Powiedział on również zebranych delegatom, że w ciągu ostatnich trzech lat finansowa pomoc rządu federalnego na naukę języków pochodzenia wzrosła o 300%. Jednym z większych osiągnięć było powstanie "Heritage Language Resource Centre" w Toronto w styczniu 1984 r. W niedalekiej przyszłości należy się spodziewać utworzenia podobnej instytucji w zachodniej Kanadzie.

Niewątpliwie tego rodzaju przemówienia i samopochwały są czymś normalnym w okresie przedwyborczym, tym niemniej jednak cyfry mówią za siebie, i ci z nas którzy tu już dawno mieszkają, widzieli niejedną zmianę na lepsze w dziedzinie wielokulturowości. Przyczyny tego nie są trudne do odgadnięcia w ostatnim dziesięciu lat, który został nazwany "era komunikacji", władanie językami stało się ważniejsze niż kiedykolwiek dotychczas, z czego kraje Ameryki Północnej coraz bardziej sobie zdają

sprawę. Wystarczy choćby spojrzeć na dziedzinę taką jak handel zagraniczny, gdzie znajomość języków ułatwia porozumienie się na rynkach światowych. A obecnie np. w Japonii ok. 10 000 przedsiębiorstw i ludzi pracujących w handlu mówi płynnie po angielsku, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych zaledwie 1000 potrafi się porozumieć po japońsku. Członek Kongresu, Paul Simon przestrzegając, że "kupować można w każdym języku, ale ze sprzedawaniem gorzej".

W społeczeństwie kanadyjskim zrozumienie ważności zachowania i nauki języków rodzimych postępuje znacznie wolniej. Powodów tego stanu rzeczy można szukać, między innymi, w pewnych dawnych pojęciach, które okazały się fałszywymi, ale jeszcze pokutują, a mianowicie dawniej wierzono, że nauka języka pochodzenia, a nawet używanie go w domu, hamowała naukę angielskiego (francuskiego) i przeszkadzała w nauce innych przedmiotów. Twierdzono, że wytrwazała ona metlik w głowie dziecka, utrudniając mu włączanie się w tok życia społeczeństwa Kanady. A tymczasem najnowsze badania przeprowadzone w nowym Centrum w Toronto, na Uniwersytecie McGill w Montrealu, i innych miejscach, wykazały wręcz przeciwnie rezultaty. A więc zachowanie i nauczanie języka rodzimego

1 wpływa na podwyższenie ogólnego poziomu nauki dziecka, z językiem angielskim i francuskim włącznie. Pozwala ono bowiem uczniowi operować znanymi mu już pojęciami w znanej mu mowie. Na dłuższą metę stwarza mu podstawę do otrzymania tzw. "credits" w szkole średniej i wyższej.

2 wpływa dodatnio na rozwój psychiczny dziecka, pozwalając mu w pełni rozwijać swoją osobowość i czuć się dumnym ze swojego pochodzenia. Ułatwia również porozumiewanie się w domu, a także zbliża do siebie dom i szkołę, co jest niezmiernie ważne w wychowaniu młodzieży.

W środowiskach imigranckich zrozumienie tego jak ważnym jest zachowanie i uczenie języków rodzimych jest, naturalnie, znacznie większe, ponieważ wchodzi tu w grę także inne czynniki, jak łatwość posługiwania się nimi u ludzi dorosłych, czy przywiązanie i lojalność w stosunku do kraju urodzenia. Dlatego na konferencję tak młodej organizacji jaką jest O H L A przybyło aż 200 delegatów, większość z nich pochodzenia nie-kanadyjskiego.

Ze Związku Nauczycielstwa Polskiego byli przedstawiciele szkół polskich w Ottawie, Toronto, Hamilton,

St Catharines i Timmuns. Rozmawiałam z Prezeską Związku, p. Wandą Bujalską, która przedstawiła mi cele swojej organizacji.

łączenie wszystkich nauczycieli polskich w Kanadzie, utrzymywanie jednolitego programu nauki, zaopatrywanie szkół w podręczniki i pomoce szkolne, organizowanie konferencji pedagogicznych, kursów doszkalających dla doświadczonych i nauki dla nowych nauczycieli.

P. Bujalska zwraca się z apelem do tych nowo przybyłych osób, które dzieci do polskiej szkoły nie posyłają, twierdząc, że mówią one w domu po polsku i to im wystarcza.

"Nie lędzmy się, że to długo potrwa", powiedziała p. Wanda. "Dziecko wsiąka w środowisko rówieśników i ich językiem chce mówić, nie rodziców. Po pewnym czasie zacznie się wstydzic swojego języka i pochodzenia, a za 1-2 lat już mówić po polsku nie będzie".

Każdy ze starszych imigrantów, którzy wychowali tu dzieci, przyzna jej rację. Ale oni mieli jednak wytłumaczenie, ponieważ 20-30 lat temu nie istniał ani zasób wiedzy na ten temat, ani poparcie które znajdujemy w latach osiemdziesiątych.

Sprawa nauczania języków rodzimych robi stale nowe postępy. Obecnie O H L A stara się o to, by języków tych uczone nie w sobotę, ale w ramach normalnego curriculum szkolnego. Zdanie to spotyka się z coraz większą aprobatą wychowawców w szkolnictwie kanadyjskim, szczególnie tam gdzie istnieją większe skupiska etniczne.

Poza nauczaniem w szkole, tematami dyskusji podczas konferencji były języki rodzime w innych częściach Kanady, nauka języka francuskiego w Ontario, finansowanie i udział społeczeństwa kanadyjskiego w propagowaniu nauki języków rodzimych, środki masowego przekazu w wielokulturalnym środowisku Kanady, oraz biblioteka wielojęzyczna.

P. Maria Zielinska, Dyrektorka Biblioteki Narodowej zorganizowała wystawę książek w różnych językach, podczas gdy szkoły etniczne wystawiły do oglądania zebranych podręczniki szkolne i pomoce naukowe.

Która sesja wydawała się cieszyć specjalnym zainteresowaniem nauczycieli? - "Muzyka i piosenka w klasie języka rodzimego". Polskim delegatom również ona przypadła do gustu, piękne polskie melodie i piosenki zawsze były i będą wdzięcznym środkiem nauczania naszego ojczystego języka.

Hanna CZUMA

SPORT

SPORT

TOUR DE FRANCE

Francuz Vincent Barteau, który przez ponad 10 etapów jechał w koszulce lidera tego największego z kolarskich wyścigów świata przestał się już liczyć w obecnej rywalizacji. Fenomenalnie pojechał ubiegłoroczny zwycięzca tej imprezy Francuz Laurent Fignon. Na 17 etapie rozstrzygnięły się losy tegorocznego wyścigu. Etap był stosunkowo, jak na Tour de France, krótki bo tylko 151 km. Na tym gorzszym alpejskim etapie zaatakował znakomity Bernard Hinault. Przez 10 km narzucił tak ostre, mordercze tempo, że peloton pękł wreszcie i tylko pięciu kolarzy dotrzymano mu kroku. Nie było wśród nich lidera Barteau, a ale był zajmujący wówczas drugie miejsce Fignon i on to został liderem po tym etapie. Hinault awansował na drugie miejsce ze stratą trzech minut do Fignon, a na trzecie mistrz świata Amerykanin Greg Lemond z 6 minutami straty.

Fignon nie dał rywalom nawet pomarzyć o wydarciu mu zwycięstwa. Wygrał zaraz następnym, 18 etap uciekając Lemondowi 7 sekund, a Hinault ponad minutę, na 19 etapie był piątym, wygrał 20 etap, wygrał 22 etap - by ostatni 23 etap kontrolować od startu do mety.

24-letni Fignon, ubiegłoroczny debiutant w tej imprezie wygrał rok temu ku olbrzymemu zaskoczeniu kolegi z drużyny 30-letniego Bernarda Hinault, czterokrotnego zwycięzcy tej imprezy. W tym roku był już jednym z

faworytów, ale styl w jakim wygrał zadziwił wszystkich. Wygrał łącznie siedem etapów w tym w koncwoce co drugi - 16, 18, 22 i 22 w drugiej połowie tego 4000 km liczącego wyścigu, gdy trasa wiodła przez Alpy i tylko najtwardsi dawali sobie radę na jeszcze zwiększył swoją przewagę nad Hinault z 3 do 10 minut! Francuzi okrzyknęli go królem kolarstwa. A Francuzi się na tym znają.

Klasyfikacja końcowa

- 1 Laurent Fignon, Francja 112 03 40,
- 2 Bernard Hinault, Francja 10 32 straty,
- 3 Greg Lemond, USA 11 46,
- 4 Robert Millar, W Brytania, 14 42,
- 5 Sean Kelly, Irlandia, 16 35,,
- 6 Angel Arroyo, Hiszpania, 19 22,
- 7 Pascal Simon, Francja, 21 17,
- 8 Pedro Munoz, Hiszpania, 26 17,
- 9 Claude Criquielion, Belgia 29 12,
- 10 Phil Anderson, Australia, 29 16

Równolegle z wyścigiem mężczyzn odbył się na krótszej trasie (990 km) pierwszy w historii Tour de France pan. Wygrała go Amerykanka Marianne Martin wyprzedzając o 3 min 17 sek Holenderkę Helene Hage i o ponad 12 minut drugą Amerykankę Debra Schunway.

Ciekawostką jest fakt, że Martin nie zakwalifikowała się do olimpijskiej reprezentacji USA nie mieszcząc się w pierwszej szóstce cyklistek tego kraju.

Losowanie Europejskich Pucharów

Lech - Liverpool
Pogon - FC Koln

Wisła - IBV Vestmannaeyjar
Widzew - AGF Aarhus

Wyniki losowania rozgrywek o europejskie puchary najkorzystniejsze były dla piłkarzy Wisły, występujących w Pucharze Zdobywców Pucharów. Dla działaczy krakowskiego klubu już nie.

Po krótkiej chwili radości z trafienia na nie najsilniejszego rywala (Islandczy w sezonie 1978/79 w Pucharze UEFA przegrali ze Śląskiem Wrocław 0 2 i 1 2, a w sezonie 1982/83 w PZP z Lechem Poznan 0 1 i 0 3) zaczęto się zastanawiać ile do tego interesu trzeba będzie dołożyć. Opłata za wynajęcie samolotu, z pewnością będzie bowiem wyższa niż wpływy za bilety na pierwszy mecz, który wisłacy, tak jak i pozostałe trzy polskie drużyny, rozegrają na własnym boisku.

Na losowanie nie mogą też narzekać w Łodzi. Wprawdzie piłkarze dąbskiego klubu AGF Aarhus dwukrotnie w pucharo-

wych konfrontacjach wyeliminowali polskie zespoły (w 1961 r Legię, a w 1979 Stal Mielec), ale tym razem Widzew jest zdecydowanym faworytem i nie powinien mieć większych kłopotów z wywaleniem awansu do II rundy Pucharu UEFA.

W Poznaniu i w Szczecinie cieszą się tylko kibice, dla których obejrzenie w akcji jedenastek FC Liverpool i FC Koln będzie na pewno nie lada atrakcją. Atrakcje, atrakcjami ale liczy się wynik. A o uzyskanie korzystnego rezultatu tak poznaniakom jak i szczeciniakom będzie bardzo ciężko.

Mimo że przed losowaniem dokonano rozstawienia drużyn (z tego przywileju skorzystał też Widzew) już w I rundzie zmierzy się ze sobą kilka świetnych drużyn. I tak w Pucharze Europy Aberdeen gra z Dynamo Berlin, Benfica Lizbona z Crvena Zvezda Belgrad, w PZP Metz z Barceloną, a w Pucharze UEFA Sporting Braga z Tottenhamem Southampton z Hamburger SV i Anderlecht Bruksela z Werderem Brema.

OKRUCHY SPORTOWE

***

Podczas mityngu lekkoatletycznego w Sopocie Marian Kolas z Bałtyku Gdynia uzyskał w skoku o tyczce rezultat 5 60 m. Wynik ten jest jego rekordem życiowym. Jego młodszy brat Ryszard zajął drugie miejsce, skacząc na wysokość 5 50 m i ten wynik jest również jego rekordem życiowym.

Nie udało się proba pobicia rekordu Polski w rzucie młotem Mariuszowi Tomaszewskiemu. Uzyskał on rezultat 78 62 m.

***

Na mityngu w Lozannie Jacek Wszola wygrał skok wzwyż uzyskując 2 30 m.

Podczas zawodów w Bydgoszczy Julita Macur ustanowiła rekord Polski w strzelaniu z pistoletu pneumatycznego (40 strzałów) - 387 pkt.

W eliminacyjnym turnieju tenistów o Puchar Galea Polska pokonała Cypr 5 0 i w finale przegrała z Meksykiem 0 5.

***

HELSINKI W miejscowości Phtipudas popisali się finscy oszczepnicy. Zwycięzył Raimo Manninen - 93,42 przed swoim rodakiem Arto Haerkoenenem - 92 40.

***

OSŁO Najlepszym wynikiem mityngu w Byrkjelo był rezultat rumunskiej rekordzistki świata w skoku w dal, Anisoary Cusmir, która tym razem uzyskała 7 08.

***

DUBLIN Agencje podały kilka dalszych wyników z mityngu lekkoatletycznego w Corku, podczas którego Jurij Sedych (ZSRR) ustanowił rekord świata w rzucie młotem (86 34). Okazuje się, iż podczas tej imprezy konkurs rzutu młotem stał na niezwykle wysokim poziomie. Wynik lepszy od poprzedniego rekordu (84 14) uzyskał także rodak Sedycha - Siergiej Litwinow (poprzedni rekordzista świata) - 85 14. W sumie podczas rywalizacji obu tych zawodników na zawodach w Corku młot aż sześciokrotnie ładował poza granicą dotychczasowego rekordu świata.

***

Podczas mityngu lekkoatletycznego w Cork (Anglia) Jurij Sedych (ZSRR) ustanowił rekord świata w rzucie młotem uzyskując rezultat 86,34 m. Dotychczasowy rekord świata należał do jego rodaka Siergieja Litwinowa, ustanowiony został 21 czerwca 1983 r w Moskwie i wynosił 84,14 m.

***

TURKU Odbył się tu, we wtorek wieczorem, lekkoatlety-

Agnieszka Brustmann piąta na liście najlepszych szachistek

Międzynarodowa Federacja Szachowa (FIDE), opublikowała klasyfikację najlepszych szachistek i szachistów, aktualną na koniec czerwca. Bardzo wysoko, piątą pozycję zajmuje w klasyfikacji kobiet nasza młoda szachistka Agnieszka Brustmann. Polkę wyprzedzają jedynie prowadząca Szwedka Pia Cramling i zajmujące kolejne miejsca Rumunka Szusza Polgar oraz sowieckie szachistki, mistrzyni świata Maja Cziburdanidze oraz Nona Gaprindaszwili.

Wśród mężczyzn na czele listy jest sowiecki arcymistrz Gari Kasparow przed swym rodakiem, aktualnym mistrzem świata Anatolijem Karpowem i Holendrem Janem Timmanem.

Oto punktacja **KOBIETY**
1 Pia Cramling (Szwecja) 2,405 pkt
2 Szusza Polgar (Rumunia) 2,405 pkt
3 Maja Cziburdanidze (ZSRR) 2,375 pkt
4 Nona Gaprindaszwili (ZSRR) 2,375 pkt

5 Agnieszka Brustmann (Polska) 2,315 pkt
6 Tatiana Lemaczka (Szwajcaria) 2,305 pkt
7 Irina Lewitina (ZSRR) 2,295 pkt
8 Zsuzsa Vereci-Petronic (Węgry) 2,295 pkt
9 Nina Gurieli (ZSRR) 2 290
10 Nana Josefiani (ZSRR) 2 290 pkt

MĘZCZYZNI
1 Gari Kasparow (ZSRR) 2 715 pkt
2 Anatolij Karpow (ZSRR) 2 705 pkt
3 Jan Timman (Holandia) 2 650 pkt
4 Lajos Portusch (Węgry) 2 640 pkt
5 Wiktor Korcznoj (Szwajcaria) 2 635 pkt
6 Lew Polugajewski (ZSRR) 2 625 pkt
7 Rafael Waganian (ZSRR) 2 625 pkt
8 Ljubomir Ljubojevic (Jugosławia) 2 615 pkt
9 Robert Huebner (RFN) 2 610 pkt
10 Wasilij Smysłow (ZSRR) 2 610 pkt

Puchar Davisa

Zakończyły się ćwierćfinały Pucharu Davisa nieoficjalnych drużynowych mistrzostw świata w tenisie. Po raz pierwszy od wielu lat w swym najsilniejszym składzie z Johnem McEnroe, Jimmy Connorem i Peterem Flemingiem.

Nic dziwnego, że w tym składzie nie mają sobie równych. Wszak ta "drużyna" zdobyła w Wimbledonie wszystko co mogła zdobyć w trzyosobowym zestawieniu - pierwsze (McEnroe) i drugie (Connors) miejsce w singlu mężczyzn i pierwsze miejsce (McEnroe Fleming) w deblu mężczyzn. W ćwierćfinałach Pucharu Davisa drużyna USA nie dała żadnych szans zawodnikom

z Argentyny i wygrała 5 0 tracąc jedynie jednego seta i to w deblu.

W Hradec Kralowe Czechosłowacy również w bardzo silnym składzie - Ivan Lendl i Tomas Smid (5 na listach ATP) z trudem wywalczyli zwycięstwo 3 2 nad Francuzami, którzy wystąpili bez Noaha. Znakomicie zagrał Henri Leconte - pokonał zarówno Lendl'a 6 3, 8 6, 6 4 jak i Smida 6 3, 6 3.

W pozostałych ćwierćfinałach Szwecja wygrała z Paragwajem 4 1, a Australia z Włochami 3 0.

W półfinałach 28-30 września zmierzą się USA - Australia i Szwecja - Czechosłowacja.

MICHAŁ

***

Na stadionie olimpijskim w Monachium odbył się mecz piłkarski pomiędzy reprezentacjami RFN i Holandii reklamowany jako powtórka finału mistrzostw świata 1974 r. Zwycięstwo odniosła Holandia, a bramkę strzelił w 38 min Johan Cruyff.

***

Hokejowe mistrzostwa świata grupy "B" odbyła się w dniach 21 - 31 marca 1985 r w Freiburgu (Szwajcaria). Organizatorzy podali szczegółowy program tej imprezy. Polscy hokeiści w pierwszym meczu spotkają się 21 III z Włochami (początek godz 16 30).

W następnych meczach nasza drużyna grać będzie 23 III - z Holandią (16 30), 24 III - z Węgrami (13 30), 26 III - ze Szwajcarią (20 00), 28 III - z Norwegią (16 30), 30 III - z Japonią (18 30) i w ostatnim dniu mistrzostw, 31 III - z Austrią (16 30).

czny memoriał Paavo Nurmięgo Amerykanin August Wolf wygrał konkurs pchnięcia kulą rezultatem 21 23. Rekordzista świata w rzucie oszczepem, Amerykanin Tom Petranoff osiągnął 89 36, wyprzedzając Finę Raimo Manninena 88 60. W rzucie młotem triumfował Fin Juha Tiiainen - 80 88.

Zwycięzcy niektórych innych konkurencji kobiety - 1500m Katalin Szalay (Węgry) 4 20 49, mężczyźni - 1500 m Omar Khalifa (Sudan) 3 38 14, 5000 m Mark Nenow (USA) 13 41 22, 110 m pł Gyoergy Bakos (Węgry) 13 70, 3000 m przeszk Gaeme Fell (W Bryt) 8 30 23.

***

W Phenianie odbywa się międzynarodowy turniej tenisa stołowego. W kolejnych spotkaniach tenisistki Polski przegrały z CSRS 0 3 i z ChRL 0 3.

Polacy pokonali Wietnam 5 4, a następnie ulegli ekipie ChRL 2 5.